

SISÄLLYSLUETTELO

TYÖEHTOSOPIMUS 1.4.2020 - 30.4.2022

TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEN ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA.....	4
1 § Sopimuksen soveltamisala	17
2 § Paikallinen sopiminen	17
3 § Työn johto ja jakaminen sekä järjestäytymisoikeus	18
4 § Työsuhteen alkaminen	18
5 § Työsuhteen päätyminen	19
6 § Työaika	20
7 § Lepoajat.....	25
8 § Arkipyhät.....	25
9 § Lisätyö	26
10 § Ylityö.....	26
11 § Sunnuntaityö	29
12 § Ilta- ja yötyökorvaus.....	29
13 § Varallaolo ja hälytysluonteinen työ	29
14 § Lauantaityökorvaus ja aattolisä	30
15 § Palkkaus.....	31
16 § Vuosiloma.....	31
17 § Lomaraha	33
18 § Päivärahat ja matkakustannusten korvaus.....	35
19 § Työntekijän sairastuminen.....	35
20 § Lääkärintarkastukset ja rokotukset.....	37
21 § Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa sekä hoitovapaa	39
22 § Tilapäinen poissaolo.....	40
23 § Ryhmähenkivakuutus.....	42
24 § Työpuvut	42
25 § Henkilöstön edustajat	42
26 § Kokoontuminen työpaikalla ja henkilöstön keskinäinen tiedotustoiminta	42
27 § Ammattijärjestöjen jäsenmaksujen perintä	43
28 § Koulutus ja työhyvinvointi	44
29 § Keskusjärjestösopimukset.....	44
30 § Työrauhavelvoite	45
31 § Voimassa olevat etuudet	45
32 § Erimielisyyksien ratkaiseminen.....	45
33 § Sopimuksen voimassaoloaika	45
TERVEYSPALVELUALAN MATKUSTUSSÄÄNTÖ	47
1 § Yleistä	47
2 § Työmatkasta maksettavat korvaukset	47
3 § Matkaluokka.....	47
4 § Varsinaiset matkustuskustannukset	47
5 § Matkustustapa ja matkaluokka.....	48
6 § Kilometrikorvaus	48
7 § Matkavuorokausi	49
8 § Osa- ja kokopäiväraha.....	49

9 § Päivärahan suuruus.....	49
10 § Ateriakorvaus	50
11 § Majoittumiskorvaus	50
12 § Majoittumiskorvauksen määrä	50
13 § Yömatkaraha	50
14 § Koulutuksen ajalta maksettavat korvaukset.....	51
15 § Ulkomaille tehtyjen työmatkojen kustannusten korvaukset.....	51
16 § Ulkomaan päiväraha	51
17 § Alennettu ulkomaanpäiväraha ja hotellikorvaus.....	52
18 § Ulkomaanpäivärahan määrä	52
19 § Erinäisten kulujen korvaaminen	52
20 § Matkaennakko	53
21 § Matkalasku	53
22 § Yhteensovitus.....	53
23 § Voimassaoloaika.....	53
SOPIMUS TERVEYSPALVELUALAN ELÄKEJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMISESTÄ	54
KOULUTUSSOPIMUS	56
1 § Ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleen koulutus.....	56
2 § Yhteinen koulutus	56
3 § Ammattiyhdistyskoulutus	57
4 § Sosiaaliset edut	58
5 § Voimassaoloaika.....	59
LUOTTAMUSMIESSOPIMUS	60
1 § Sopimuksen soveltamisala ja sitovuus.....	60
2 § Luottamusmies.....	60
3 § Luottamusmiehen valitseminen	62
4 § Luottamusmiehen työsuhde	62
5 § Luottamusmiehen tehtävät	63
6 § Luottamusmiehen oikeus saada tietoja	64
7 § Luottamusmiehelle myönnettävä vapautus työstä	65
8 § Ansionmenetyksen korvaaminen.....	66
9 § Säilytys- ja toimistotilat.....	67
10 § Luottamusmiesten koulutus	68
11 § Neuvottelujärjestys	68
12 § Sopimuksen voimassaolo	68
TYÖSUOJELUVALTUUTETTUJA KOSKEVA SOPIMUS.....	70
1 § Sopimuksen soveltamisala ja sitovuus.....	70
2 § Työsuojaletuutettu.....	70
3 § Työsuojaletuutetun työsuhde	71
4 § Työsuojaletuutetun ajankäyttö	72
5 § Ansionmenetyksen korvaaminen.....	73
6 § Sopimuksen voimassaolo	73
PALKKASOPIMUS.....	74
Työn vaatavuuteen perustuva tehtäväkohtainen palkka	74
Vaatavuusryhmittelyn soveltaminen	77
Erytistekijälisät	78
Palkan määräytyminen	80

Palkkausjärjestelmän ylläpito ja työn vaativuuteen perustuvan palkan muuttaminen.....	82
Henkilökohtainen palkanosa	82
Puuttuvan koulutuksen vaikutus	83
Tulospalkkaus.....	83
Palvelusvuosiin laskettava aika	83
Osa-aikaisen palkka.....	84
Päivä- ja tuntipalkan laskeminen	84
Lisät palkalliselta poissaololta.....	85
Palkka tilapäisissä työsuhteissa	85
Paikkakuntakalleusluokittelu	86
Palkan maksaminen	86
Kaaviokuva palkanmuodostuksesta.....	86
Sopimuksen voimassaolo.....	87
PALKKATAULUKOT	88
TEHTÄVÄNKUVAUSLOMAKE	89
TYÖAIKAPANKKI TERVEYSPALVELUALALLE	91
SELVIYTYMISLAUSEKE TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEEN	94
TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEN VUOSILOMAMÄÄRÄYKSET SIIRRYTTÄESSÄ VIIISPÄIVÄISEEN VUOSILOMALASKENTAAN	96

TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEN ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA

Allekirjoittaneet ovat sopineet työehtosopimuksen uudistamisesta seuraavaa:

(Muutokset kursivilla)

1. Sopimuksen voimassaolo

Uusi työehtosopimuskausi alkaa *1.4.2020* ja päättyy *30.4.2022*.

2. Palkat

1.8.2020

Työntekijöiden 31.7.2020 voimassa olevia henkilökohtaisia ja taulukkopalkkoja korotetaan 1.8.2020 lukien 1,3 %.

1.7.2021

Työntekijöiden 30.6.2021 voimassa olevia henkilökohtaisia ja taulukkopalkkoja korotetaan 1.7.2021 lukien 2,0 %.

3. Luottamusmieskorvaukset ja työsuojeluvaltuutetun korvaukset

Luottamusmiesten, pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen korvauksia korotetaan 1.8.2020 lukien 5 % pyöristettynä lähimpään euroon tai vähintään alla olevien taulukoiden mukaisesti.

Luottamusmies

Työntekijöiden määrä	euroa/kk
5 – 25	62
26 – 50	65
51 – 100	70
101 - 150	82
151 - 200	93
201 - 299	122
300 tai yli	139

1.8.2020

Pääluottamusmies

Työntekijöiden määrä	euroa/kk
5 – 50	78
51 - 100	81
101 - 150	98
151 - 200	109
201 - 299	133
300 tai yli	145

1.8.2020

Työsuojeluvaltuutettu

Työntekijöiden määrä	euroa/kk
20 -29	25
30 – 100	47
101 - 200	58
201 - 299	75
300 tai yli	92

4. Tekstimuutokset

4.1. Soveltamisala:

1 § 1. kohta:

Tällä työehtosopimuksella määrätään *Hyvinvointiala HALlin* kuuluvien terveyskylpylöiden ja kuntoutuslaitosten, sairaaloiden sekä lääkäri- ja työterveysasemien, *terveydenhuollon kliinisten laboratorioden* sekä mainittuihin yrityksiin kuuluvien laboratorio-, röntgen-, muiden lääketieteellisten tutkimuslaitosten ja fysikaalisten hoitolaitosten palveluksessa olevien *Sosiaali- ja*

terveysalan neuvottelujärjestö Sote ry:n jäsenjärjestöihin kuuluvien työntekijöiden palkka- ja työehdot:

Pöytäkirjamerkintä 1:

Tämä sopimus koskee lisäksi niitä em. työntekijäjärjestöjen jäseniä, jotka ovat

Hyvinvointiala HALIn terveyspalvelualalla toimivien muiden jäsenyritysten (kuten vanhain- ja hoitokotien, erillisten röntgen- ja muiden lääketieteellisten tutkimuslaitosten sekä erillisten fysikaalisten hoitolaitosten) palveluksessa, jos siitä järjestöjen välillä erikseen sovitaan.

4.2. Työaika

Kilpailukyky sopimuksen perusteella sovitut säännöllisen työajan pidennykset ovat voimassa 30.8.2020 asti.

Terveyspalvelualan työehtosopimuksen 1.4.2020 - 30.4.2022 mukaisia säännöllisiä työaikoja noudatetaan 31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien.

6 §:n 2. kohta:

Työntekijän vuorokautinen säännöllinen työaika on enintään 9 tuntia, ellei 2 §:n mukaisesti

sovita enintään 13 tunnin työvuorosta. Viikoittainen työaika on enintään 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa.

6 §:n 4. kohta:

Toimistotyössä vuorokautinen säännöllinen työaika on enintään 8,5 tuntia, ellei 2 §:n mukaisesti sovita enintään 13 tunnin työvuorosta. Viikoittainen työaika on enintään 37 tuntia 30 minuuttia viikossa.

6 §:n 5. kohta:

Työntekijän säännöllinen työaika on kolmen viikon pituisena jaksena enintään 114 tuntia ja 45 minuuttia. Työvuoron pituus on enintään 10 tuntia ja yövuoron pituus enintään 12 tuntia, ellei 2 §:n mukaisesti sovita enintään 15 tunnin työvuorosta. Tällöin työntekijällä on oikeus toiseen 7 §:n 4. kappaleen mukaiseen virkistystaukoon.

6 §:n 7. kohta:

Kolmivuorotyöhön rinnastettavassa jaksotyössä säännöllinen työaika on enintään 114 tuntia kolmessa viikossa ja 228 tuntia kuudessa viikossa. Tämä koskee työtä, jossa on suunniteltu 3 - 7 yövuoroa kolmessa viikossa tai 5 - 13 yövuoroa kuudessa viikossa...

6 § 8. kohta: Keskeytynyt jakso

Keskeytyspäivät lyhentävät työaikajakson työaikaa kukin keskimääräisen päivätyöajan verran (7 h 39 min, kun työaika on 38 h 15 min/viikko). Asiaa selventää seuraava taulukko.

YLITYÖKORVAUKSEN LASKEMINEN KOLMEN VIIKON TYÖAIKAJAKSOLLA

TYÖAIKA ON 114 t 45 min KOLMESSA VIIKOSSA

Laskentapäivien lukumäärä	114 h 45 min 50 %:n ylityökynnys	129 h 45 min 100 %:n ylityökynnys
1	7.39	8.39
2	15.18	17.18
3	22.57	25.57
4	30.36	34.36
5	38.15	43.15
6	45.54	51.54
7	53.33	60.33
8	61.12	69.12
9	68.51	77.51
10	76.30	86.30
11	84.09	95.09
12	91.48	103.48
13	99.27	112.27
14	107.06	121.06
15	114.45	129.45

Yllättävä keskeytys

...

Mikäli jakso keskeytyy työsuhteen päättymisen, lomauttamisen tai muun palkattoman jakson loppuun jatkuvan poissaolon vuoksi, lasketaan kesken jääneen jakson tosiasialliset työtunnit ja samalta ajalta tuntimäärä keskimääräisen päivittäisen työajan (7 h 39 min) perusteella. Keskimääräisen työajan ylittävät työtunnit korvataan 10 §:n 5. kappaleen mukaisesti ylityönä.

6 §:n 9. kohta:

Perättäisten yövuorojen määrä on enintään viisi. *Viiden peräkkäisen yövuoron lisäksi työnantaja saa poikkeuksellisesti teettää lisä- tai ylityönä enintään kaksi yövuoroa työntekijän erikseen kutakin kertaa varten antamalla suostumuksella.*

8 §:n 3. kohta:

Kukin edellä luetelluista päivistä lyhentää viikon tai työjakson säännöllistä työaika normaalityöaikamuodossa ja jaksotyössä 7 tunnilla 39 minuutilla, toimistotyössä 7 tunnilla 30 minuutilla sekä osa-aikatyössä keskimääräisen päivittäisen tuntimäärän verran.

Keskeytyspäivien ulkopuoliset arkipyhät alentavat 50 %:n ja 100 %:n ylityökynnystä kukin keskimääräisen päivittäisen tuntimäärän verran.

10 §:n 5. kohta:

Säännöllisen työajan ylittävältä ensimmäiseltä 15 työtunnilta maksetaan 50 %:lla korotettu ja seuraavilta 100 %:lla korotettu palkka.

Mikäli kolmea viikkoa pidempään tasoittumisjaksoon sisältyvällä kolmen viikon jaksolla tehdään ylitöitä siten, että jakson työaika ylittää 129 h 45 min, tulee tämän ylittävistä kolmen viikon jaksoon sisältyvistä työtunneista maksaa 100 %:lla korotettu palkka.

Pidemmän tasoittumisjakson 50 %:n ylityökynnys lasketaan kertomalla kolmen viikon työaika (114 h 45 min.) jaksoon sisältyvien kolmiviikkoisjaksojen lukumäärällä. Näin saadusta tuntimäärästä vähennetään tämän sopimuksen mukaiset arkipyhien ja keskeytyspäivien tunnit 6 §:n 8. kappaleen periaatteen mukaisesti. Laskennassa voi käyttää myös kolmen viikon taulukkoa.

100 %:n ylityökynnys lasketaan kertomalla jaksoon sisältyvien kolmiviikkoisjaksojen lukumäärä tuntimäärällä 129 h 45 min. Näin saadusta tuntimäärästä vähennetään edellä olevan suunnitteluohjeen mukaiset arkipyhien ja keskeytyspäivien mukaiset tunnit.

Uusi 10 § 10. kohta:

Työajan enimmäismäärä

Työntekijän työaika ylityö mukaan lukien ei saa ylittää keskimäärin 48:aa tuntia viikossa 12 kuukauden ajanjakson aikana.

Liite 4. Työaikapankki terveystyöalalle

...

Vapaat säästetään työaikapankkiin tunteina ja minuutteina ja vapaa annetaan tunteina tai työpäivinä (5/vk) siten, että kokonaisen vapaapäivän pituus on työntekijän keskimääräinen viikkotyöaika/5:llä eli täyttä työaika tekevällä normaali- ja jaksotyössä 7 h 39 min ja toimistotyöajassa 7 h 30 min.

4.3. Muut tekstimuutokset

13 §:n 1. kohta:

Varallaoloon noudatetaan työaikalain säännöksiä, ellei tästä pykälästä muuta johdu. Jos työntekijän on oltava päivystysvalmiudessa työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä työnantajan osoittamassa päivystystilassa, aika luetaan työajaksi. *Varallaolokorvauksen määrä tai sen määräytymisperusteiden sekä varallaolon ehtojen on oltava työntekijän tiedossa varallaolosta sovittaessa.*

13 § Hälytyskorvaus

Hälytyskorvauksen määrä on *1.8.2020 alkaen 18 €.*

Uusi 16 §:n 12. kohta:

Siirtymisestä viisipäiväiseen vuosilomaviikkoon on sovittu liitteessä 6.

Uusi 17 § 7. kohta:

Lomaraha voidaan vaihtaa vapaaksi, jos siitä työpaikalla sovitaan. Lomarahan vapaaksi vaihtamisen mahdollisuudesta lomanmääräytymisvuoden osalta sovitaan kirjallisesti työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Yksittäisen työntekijän osalta lomarahan vapaaksi vaihtaminen edellyttää edellä mainitun sopimuksen lisäksi, että siitä sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä.

Vapaa annetaan kesä- tai talvilomakaudella. Vapaan ajankohta sovitaan lomarahavapaasta sovittaessa. Vapaa rinnastetaan työssäoloon loman ansainnassa.

Työntekijän sairastuessa ennen lomarahavapaan alkamista tai sen aikana, siirtyy sairausloman ajalle osuva vapaa työntekijän pyynnöstä pidettäväksi myöhempänä ajankohtana, kuten työehtosopimuksen liitteen 4 työaikapankkisopimuksen 6. kohdassa on määrätty tai korvataan rahana, jos niin sovitaan.

Vapaan ajalta maksetaan säännöllisen palkan lisäksi epämukavan työajan korvaukset palkkasopimuksen 21. kohdan mukaisesti. Lomarahavapaan ajalta maksettavan palkan määrän on vastattava lomarahan määrä.

Työsuhteen päättyessä pitämätön vapaa korvataan vastaavana rahakorvauksena.

19 § 1:

Vaihtelevan työajan sopimukset ja sairausajan palkkamääräyksen täsmentäminen

- Lisätään 19 §:n 1. kohtaan ”...Tällaisessa työsuhteessa sairausajan palkka maksetaan vahvistetun työvuoroluettelon mukaisesti *tai jos olosuhteisiin nähden voidaan muutoin pitää selvänä, että työntekijä olisi työkykyisenä ollut työssä..*”

20 §:

Lääkärintarkastukset ja rokotukset

1. Työnantaja ei vähennä työntekijän säännölliseltä työajalta tulevaa palkkaa alla mainituissa tapauksissa. Määräysten soveltamisen edellytyksenä on, että tarkastukset ja tutkimukset on järjestetty työajan tarpeetonta menetystä välttämällä ja ettei tarkastuksia ole voitu hoitaa työajan ulkopuolella sekä että niistä on ilmoitettu etukäteen työnantajalle. Siinä tapauksessa, että työntekijä saa lääkärintarkastuksen ja alla mainittujen tutkimusten ajalta sairausajan palkkaa, eivät tämän pykälän määräykset tule sovellettaviksi.

a. Muut kuin lakisäätöiset lääkärintarkastukset

Työntekijä käy sairauden toteamiseksi välttämättömässä lääkärintarkastuksessa ja tarkastukseen liittyvässä lääkärin määräämässä laboratorio- ja röntgentutkimuksessa. Tämä koskee myös lääkärintutkimuksesta aiheutuvaa työkyvyttömyyttä sekä sairausoireiden vuoksi tapahtuvaa tarkkailua tai tutkimusta sairaalassa.

Työntekijä käy aikaisemmin todetun sairauden johdosta lääkärintarkastuksessa. Tämä koskee seuraavia tapauksia:

- sairauden olennaisesti pahentuessa työntekijän on tarpeen hakeutua lääkärintarkastukseen
- krooninen sairaus edellyttää lääkärintarkastusta ja kysymyksessä on ao. erikoisalan lääkärin suorittama tarkastus hoidon määrittelemiseksi
- hoidon määrittelemiseksi tarpeellinen ao. erikoisalan lääkärintarkastus, jossa annetaan määräys apuvälineen esim. silmälasien hankkimiseksi
- muun aikaisemmin todetun sairauden hoidon määrittelemiseksi tarpeellinen lääkärintarkastus, jos palvelua ei ole saatavissa työajan ulkopuolella
- syöpäsairauden edellyttämän hoitotoimenpiteen aiheuttama työkyvyttömyys.

b. Raskauteen liittyvät lääkärintarkastukset ja tutkimukset

Raskaana oleva työntekijä käy synnytystä edeltävissä lääketieteellisissä tutkimuksissa.

c. Äkillinen hammassairaus

Äkillisen hammassairauden aiheuttaman hoitotoimenpiteen ajalta, jos hammassairaus ennen hoitotoimenpiteitä aiheuttaa työntekijän työkyvyttömyyden, joka vaatii samana päivänä tai saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa. Edellytyksenä on, että työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella.

d) Työn edellyttämä rokotus

Työntekijällä on oikeus käydä työn edellyttämässä rokotuksessa työaikana, jollei se ole vaikeudetta mahdollista muuna aikana.

2. Seuraavissa tarkastuksissa käynti on työajaksi luettavaa aikaa:

a. Lakisääteiset lääkärintarkastukset

Työntekijä käy sellaisessa terveystarkastuksessa, jota tarkoitetaan lakisääteistä työterveyshuoltoa koskevassa valtioneuvoston päätöksessä ja joka on hyväksytty työterveyshuollon suunnitelmassa. Tämä koskee myös nuorten työntekijöiden suojelusta annetussa laissa tarkoitettuja tutkimuksia sekä niitä tartuntatautilain tai muun lain edellyttämiä tutkimuksia, joihin työnantaja lähettää työntekijän taikka jotka johtuvat työntekijän siirtymisestä yrityksen sisällä toisiin työtehtäviin.

Työntekijälle, joka lähetetään edellisessä kappaleessa mainittuihin tutkimuksiin tai määrätään tällaisessa tarkastuksessa jälkitarkastukseen, työnantaja suorittaa myös korvauksen välttämättömistä matkakustannuksista. Mikäli tutkimukset tai jälkitarkastus tehdään muulla paikkakunnalla, työnantaja maksaa myös päivärahan. *Tarkastukset on järjestettävä työajan tarpeetonta menetystä välttäen ja niistä on ilmoitettava etukäteen työnantajalle*

21 §:n 3 kohta:

Äitiysvapaan ajalta työnantaja maksaa työntekijälle täyttä palkkaa 72 arkipäivän ajalta

edellyttäen, että työsuhde on ennen loman alkua jatkunut keskeytyksettä vähintään 3 kuukautta. Mikäli työntekijän uusi äitiysvapaa alkaa palkattomien vapaiden aikana, kyseistä palkkaa ei makseta tällaisten palkattomien vapaiden aikana, ellei lainsäädännöstä muuta johdu. Kuitenkin palkattoman vapaan päätyttyä maksetaan äitiysvapaan palkkaa, jos em. palkallista äitiysvapaan alusta alkavaa jaksoa on jäljellä.

Mikäli työntekijän uusi äitiysvapaa alkaa hoitovapaan aikana, työnantaja maksaa työntekijälle kyseisen äitiysvapaan palkan muiden äitiysvapaan palkkaa koskevien edellytysten täytyessä.

22 § 9 kohta:

Työntekijä saa osallistua valittuna edustajana työaikana pidettäviin STTK:n, *Sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelujärjestö Sote ry:n*, Toimihenkilöliitto ERTO ry:n, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n ja Tehy ry:n edustaja-, liitto-, vuosi-, valtuuston ja hallituksen kokouksiin sekä *Sote ry:n hallituksen taustaryhmän* kokouksiin. Tällaisen poissaolon ajalta ei työntekijän palkka- ja vuosilomaetuja vähennetä. Työehtosopijapuolet suosittavat, että edellä mainitulla tavalla työntekijä saa osallistua myös edellä mainittujen järjestöjen työttömyyskassojen hallitusten kokouksiin.

24 § Työpuvut:

Jos työntekijä itse kustantaa huollon korvaus on 1.8.2020 alkaen 10,50 €/kk.

25 § Henkilöstön edustajat

1. Luottamusmiehistä on sovittu liittojen välillä erillisellä luottamusmiessopimuksella ja työsuojeluvaltuutetuista on sovittu työsuojeluvaltuutettuja koskevassa sopimuksessa-

Lisätään työsuojeluvaltuutettuja koskevaan sopimukseen seuraava kappale:

Työnantajan on vapautettava työsuojeluvaltuutettu työsuojelutehtävien hoitamista varten säännöllisistä tehtävistään sellaiseksi kohtuulliseksi ajaksi, jonka tämä tarvitsee työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitamista varten, jollei pätevä syy tilapäisesti ole vapautuksen esteenä.

Työsuojeluvaltuutetun työstä vapautusaikaa määrättäessä otetaan huomioon tämän edustamien työntekijöiden lukumäärä, työpaikan alueellinen laajuus, työskentelypaikkojen lukumäärä ja niissä suoritettavan työn luonne, töiden järjestelystä johtuvat työsuojeluvaltuutetun tehtävien määrään vaikuttavat tekijät sekä muut työntekijöiden turvallisuuteen ja fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen vaikuttavat työturvallisuuslaissa tarkoitetut haitta-, vaara- ja kuormitustekijät.

28 § Koulutus ja työhyvinvointi:

uusi 2. kohta:

Allekirjoittajajärjestöt suosittavat, että työntekijän henkilökohtaisen ammattitaidon ja työhyvinvoinnin kehittämistarpeita on tarkasteltava työntekijän ja esimiehen välillä vuosittain.

Koulutussopimus:

Lisätään 1 § ammatillisen koulutuksen kappaleeseen lause:

Koulutus luetaan työajaksi kuten työaikalaki edellyttää.

Liite 1. Palkkasopimus:

Palkkasopimus ja terveystalvelualan palkkausjärjestelmän soveltamisohje on yhdistetty. Tarkoituksena on helpottaa työehtosopimuksen luettavuutta, ei muuttaa palkkausjärjestelmää. Soveltamisohjeet on siirretty kunkin asiakokonaisuuden yhteyteen ja otsikoitu soveltamisohjeeksi.

Soveltamisohjeessa annetaan työpaikan osapuolille työehtosopimustekstiä täydentäviä soveltamisohjeita terveystalvelualan palkkausjärjestelmän käyttöönnotossa, soveltamisessa ja ylläpidossa.

Muutokset palkkasopimukseen löytyvät liitteestä 1. Kaikki muutokset ovat selkeyttäviä.

Otsikon ”Työnvaativuuteen perustuva tehtäväkohtainen palkka” ensimmäisen kappaleen alle lisätään selkeyttävä määräys:

Selkeyttävä määräys:

Työnvaativuuteen perustuvan palkkausjärjestelmän tarkoituksena on maksaa vaativammasta työstä korkeampi palkka.

Palkkasopimuksen vaativuusryhmittelyn soveltamiskappaleen loppuun lisätään:

Selkeyttävä määräys:

Lisäksi palkan määrää korottavat tehtävään sisältyvät erityistekijät.

Palkkausjärjestelmä mahdollistaa, että tehtävä voidaan sijoittaa korkeampaan palkkaryhmään kuin työehtosopimuksen esimerkkiluettelo edellyttää.

Erytistekijälisän kriteerien täyttymistä arvioidaan suhteessa kyseisen vaativuusryhmän normaalitasoon.

Palkkasopimuksen erityistekijälisäkappaleeseen tehdään seuraavat selkeytykset:

Kullakin työpaikalla on määriteltävä palkkaa korottavat erityistekijät.

Jos työtehtävän sisältö poikkeaa vaativuusryhmän tavanomaisista tehtävänsisällöistä ja vaativuusryhmän töiden normaalista vaativuustasosta, palkan määrää korottavat ainakin seuraavat erityistekijät, jos niitä sisältyy työpaikan työtehtäviin, *luettelo ei ole tyhjentävä:*

- työn edellyttämä erityinen työkokemus

Esim. dialyysihoidon tai astmahoidon hallitseminen.

Erikoissairaanhoidon erityisen pitkää työkokemusta ja osaamista edellyttävät tehtävät kuten patologian, kipsimestarin ja leikkaushoidon suunnittelijan erityisosaaminen, työskentely erikoissairaanhoidon synnytyssalissa.

Erikoissairaanhoidon vaativissa tehtävissä kuten tehohoidossa, leikkaussalissa, päivystyksessä tai synnytyssalissa sama tehtävänimike voi sisältää erilaisia osaamistasoja/vaativuustasoja, kuten perehtymisvaihe, osaamisvaihe tai kokenut. Näistä ainakin osaamisvaihe tai kokenut vaihe tms. itsenäisen työskentelyn vaihe, on huomioitava erityistekijänä.

- tiiminvetäjän tms. osittainen esimiesvastuu

Esim. tiiminvetovastuu, osittainen esimiesvastuu, toistuvat esimiehen lyhytaikaiset sijaistamiset.

- erityinen taloudellinen vastuu

Esim. suurasiaakkuuksista vastaaminen.

- poikkeuksellisen vaativat työolosuhteet

- työn edellyttämät erityistaidot (esim. kielitaito, erityinen koulutus)

Esim. diabeteshoitaja, haavahoitaja, hygieniahoitaja/hygieniavastaava, muistihoitaja, kivunhoito, säteilyturvallisuusvastaava, PACS -pääkäyttäjä.

- muut erityistekijät ja -vastuut

Esim. Oman työn ohella oleva ICT-tukihenkilön tai ICT-pääkäyttäjän roolit, jotka eivät kuulu tehtävän varsinaiseen luonteeseen ja lisäävät tehtävän vaativuutta.

Lisävastuut, jotka eivät kuulu tehtävän varsinaiseen luonteeseen ja lisäävät tehtävän vaativuutta, kuten turvallisuus-, laatu- tai hankintavastaava.

Työpaikalla käydään yhdessä läpi erityistekijöiden työpaikkakohtaiset soveltamisperiaatteet. Jos työpaikalla on luottamusmies, periaatteet käydään läpi yhdessä hänen kanssaan. Soveltamisperiaatteissa määritellään, mitkä erityistekijät työpaikalla vaikuttavat palkkaan ja minkä periaatteen mukaan eri tekijöiden vaikutus palkkaan määräytyy. Soveltamisperiaatteet tarkistetaan vuosittain.

Soveltamisperiaatteet sekä erityistekijälisän saajien lukumäärä, erityistekijälisien arvot ja jakautuminen eri ammattinimikkeiden välillä on oltava kaikkien työntekijöiden nähtävillä työpaikalla.

Työpaikan erityistekijälisän voi poistaa vain, jos lisään oikeuttavaa tehtävää ei enää ole työpaikalla.

3.Työryhmät

Osapuolet perustavat työryhmän selvittämään mahdollisuuksia edistää henkistä ja fyysistä työturvallisuutta työntekijöiden työhyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitämiseksi, työurien pidentämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Samassa yhteydessä selvitetään työsuojeluvaltuutettujen ajankäyttöä sekä alan työsuojeluorganisaation roolia ja toimivuutta.

Osapuolet perustavat palkkausjärjestelmätyöryhmän, jonka tarkoituksena on selvittää työn vaativuuden arviointiin liittyviä määräyksiä:

- *tehtävien sijoittaminen oikeaan vaativuuksryhmään,*
- *tehtävien vaativuuden arvioiminen mahdollisimman objektiivisesti,*
- *työn vaativuuteen perustuvan palkkausjärjestelmän tavoitteiden toteuttaminen siten, että tehtävät ovat työn vaativuuden edellyttämässä suhteessa toisiinsa,*
- *Lisäksi selvitetään erityistekijöitä ja niistä maksettavia erityistekijälisiä.*

Helsingissä 23.6.2020

HYVINVOINTIALA HALI RY

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ SOTE RY

1 § Sopimuksen soveltamisala

1. Tällä työehtosopimuksella määrätään *Hyvinvointiala HALIn* kuuluvien terveyskylpylöiden ja kuntoutuslaitosten, sairaaloiden sekä lääkäri- ja työterveysasemien, *terveydenhuollon kliinisten laboratorioden* sekä mainittuihin yrityksiin kuuluvien laboratorio-, röntgen-, muiden lääketieteellisten tutkimuslaitosten ja fysikaalisten hoitolaitosten palveluksessa olevien *Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö Sote ry:n* jäsenjärjestöihin kuuluvien työntekijöiden palkka- ja työehdot:

Pöytäkirjamerkintä 1:

Tämä sopimus koskee lisäksi niitä em. työntekijäjärjestöjen jäseniä, jotka ovat *Hyvinvointiala HALIn* terveyspalvelualalla toimivien muiden jäsenyritysten (kuten vanhain- ja hoitokotien, erillisten röntgen- ja muiden lääketieteellisten tutkimuslaitosten sekä erillisten fysikaalisten hoitolaitosten) palveluksessa, jos siitä järjestöjen välillä erikseen sovitaan.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Tämä sopimus ei kuitenkaan koske yrityksen johtoa, itsenäisten osastojen päälliköitä eikä vastaavia, tämän sopimuksen palkkaryhmissä mainitsemattomia työtehtäviä hoitavia, jotka edustavat työnantajaa tämän työehtosopimuksen piirissä olevien työntekijöiden palkkoja ja työehtoja määrättäessä. Sopimus koskee kuitenkin osastonhoitajia ja näihin rinnastettavia vastaavia hoitajia.

2 § Paikallinen sopiminen

1. Tämän työehtosopimuksen erikseen mainituista määräyksistä voidaan sopia paikallisesti toisin tämän pykälän mukaisesti. Työehtosopimuksen maininnat sopimismahdollisuudesta ilman viittausta tähän pykälään mahdollistavat työnantajan ja työntekijän välisen sopimisen ilman tämän pykälän menettelytapamääräyksiä.

2. Sopijapuolia ovat työnantaja ja luottamusmies tai työnantaja ja työntekijä. Luottamusmiehen kanssa tehtävää sopimusta saa soveltaa kaikkiin työntekijöihin, ellei sen soveltamisalaan sovita rajoituksia tai muita ehtoja.
3. Sopimus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on mainittava sopijapuolet, keitä sopimus koskee, sopimuksen sisältö, työehtosopimuksesta poikkeamisen perusteet ja se, mistä työehtosopimuksen kohdasta halutaan sopia toisin sekä sopimuksen voimassaoloaika.
4. Sopimus voidaan tehdä toistaiseksi tai määräajaksi. Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen irtisanomisaika on 3 kk, ellei sopijapuolten kesken sovita lyhyemmästä irtisanomisajasta. Yli vuoden kestänyt määräaikainen sopimus voidaan irtisanoa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Sovitun järjestelyn ollessa sidottu tiettyyn ajanjaksoon se jatkuu irtisanomisesta huolimatta jakson loppuun.
5. Työehtosopimuksen päättyessä voimassa oleva paikallinen sopimus jatkuu sovitun mukaisesti.
6. Työpaikalla tehty paikallinen sopimus suositellaan toimitettavaksi tiedoksi työehtosopimuksen allekirjoittajajärjestöille. Allekirjoittajajärjestöillä on pyynnöstä oikeus saada sopimus tiedokseen.
7. Paikallisen sopimisen edellytyksenä suositellaan, että allekirjoittajajärjestön luottamusmies on osallistunut ainakin luottamusmiehen perus- ja jatkokurssille.

3 § Työn johto ja jakaminen sekä järjestäytymisoikeus

1. Työnantajalla on oikeus johtaa ja jakaa työtä sekä ottaa toimeen ja siitä 5 §:n edellytyksin erottaa työntekijöitä.
2. Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.
3. Jos työntekijä katsoo, että hänet on vastoin tämän pykälän määräyksiä erotettu hänen kuulumisensa vuoksi työntekijäin järjestöön, on hänen, ennen kuin muihin toimenpiteisiin ryhdytään, järjestönsä välityksellä pyydettävä tutkimusta asiassa.

4 § Työsuhteen alkaminen

1. Työsuhteen alkaessa voidaan sopia työsuhteen mukaisesta koeajasta, jonka aikana työsuhte voidaan kummaltakin puolen purkaa työsuhteen 1 luvun 4 §:n 4. momentissa mainituin edellytyksin ilman irtisanomisaikaa. Tällöin lakkaa työsuhte sen työpäivän päättyessä, jonka aikana ilmoitus purkamisesta tehtiin.

Pöytäkirjamerkintä:

12 kuukautta lyhyemmässä määräaikaisessa työsuhteessa koeaika saadaan sopia enintään puoleksi työsuhteen kestosta.

2. Työsopimukset tehdään kirjallisina. Enintään viikon kestävästä määräaikaisesta työsuhteesta voidaan kuitenkin sopia myös suullisesti edellyttäen, että työntekijälle ilmoitetaan kirjallisesti työsuhteen kestoaja ja säännöllinen työaika. Ennen työsuhteen alkua työntekijän on vaadittaessa esitettävä lääkärintodistus soveltuvuudestaan työtehtävään. Työsopimus raukeaa, ellei todistusta esitetä kohtuullisessa määräajassa.
3. Määräaikainen työsopimus voidaan tehdä työsopimuslain mukaisin perustein.
4. Työnantajan edustaja selvittää työhön tulevalle uudelle työntekijälle alan järjestö- ja neuvottelusuhteet ja ilmoittaa, kuka toimii työpaikan työntekijöiden luottamusmiehenä ja missä luottamusmies on tavattavissa. Työntekijän niin halutessa luottamusmiehellä on oikeus tarkistaa työsopimus.

5 § Työsuhteen päätyminen

1. Ellei pitemmästä irtisanomisajasta ole kirjallisesti tai muutoin todistettavasti sovittu, noudatetaan työnantajan irtisanoessa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen osalta alla mainittuja työsuhteen keskeytyksettömästä jatkumisajasta riippuvia irtisanomisaikoja:
 - enintään 1 vuosi 14 vrk
 - 1 - 4 vuotta 1 kk
 - 4 - 8 vuotta 2 kk
 - 8 - 12 vuotta 4 kk
 - yli 12 vuotta 6 kk
2. Työntekijän irtisanoessa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen ovat irtisanomisajat työsuhteen keskeytymättömän keston mukaan seuraavat:
 - 0 - 5 vuotta 14 vrk
 - yli 5 vuotta 1 kk
3. Työsopimuslain 7 luvun 7 ja 8 §:ssä (työnantajan velkasaneeraus, konkurssi ja kuolema) tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan laissa säädettyjä irtisanomisaikoja.
4. Irtisanominen toimitetaan todistettavasti. Irtisanomisen syy ja työsuhteen lakkaamisaika on vaadittaessa ilmoitettava kirjallisesti viivytyksettä työntekijälle. Irtisanomisaika alkaa irtisanomista seuraavana päivänä.

5. Määräaikainen työsopimus päättyy määräajan päättyessä.

Pöytäkirjamerkintä:

Yli kahdeksan kuukautta kestävä määräaikainen työsopimus voidaan irtisanoa edellä mainituin irtisanomisajoin, ellei työnantajan ja työntekijän välillä ole muuta sovittu. Enintään kahdeksan kuukauden määräaikaisen työsuhteen osalta voidaan sopia vähintään yhden viikon irtisanomisajasta.

6. Lomautus määräytyy työsopimuslain mukaan.
7. Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun työsuhdeturvasta on määräyksiä luottamusmiessopimuksessa ja *työsuojeluvaltuutettuja koskevassa sopimuksessa*.
8. Muilta osin työsuhteen päättämiseen sovelletaan työsopimuslain määräyksiä siten ja niillä seuraamuksilla, mitä mainitussa laissa on säädetty.

6 § Työaika

Työaikamuodot

1. Terveyspalvelualalla voidaan soveltaa kolmea eri työaikamuotoa

Jaksotyöaika voidaan soveltaa sairaaloissa sekä terveystaloiden, kuntoutuslaitosten ja lääkäriasemien ympäri vuorokauden toimivilla vuodeosastoilla ja säännönmukaisesti ympäri vuorokauden toimivilla päivystyspoliklinikoilla sekä hoitokodeissa.

Toimistotyöaika sovelletaan säännönmukaisesti toimistotöissä työskenteleviin lukuun ottamatta asiakas- ja potilaspalvelutehtävissä olevia.

Normaalityöaika sovelletaan muihin kuin jakso- tai toimistotyöajan piirissä oleviin.

Kilpailukyky sopimuksen mukaisen työajan pidennyksen poistuminen:

Kilpailukyky sopimuksen perusteella sovitut säännöllisen työajan pidennykset ovat voimassa 30.8.2020 asti.

Terveyspalvelualan työehtosopimuksen 1.4.2020 - 30.4.2022 mukaisia säännöllisiä työaikoja noudatetaan 31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien.

Säännöllinen työaika normaalityöaikamuodossa

2. Työntekijän vuorokautinen säännöllinen työaika on enintään 9 tuntia, ellei 2 §:n mukaisesti sovita enintään 13 tunnin työvuorosta. Viikoittainen työaika on *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien* enintään 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa.
3. Viikoittainen säännöllinen työaika voidaan järjestää myös tasoittumisjaksoihin siten, että se keskimäärin on edellä mainittu. Säännöllinen työaika ei saa yhtenäkkään tasoittumisjakson viikkona nousta 48 tuntia suuremmaksi ja työajan tulee tasoittua keskimäärin edellä mainituksi enintään 12 viikon pituisena ajanjaksona. 2 §:n mukaisesti voidaan sopia enintään vuoden pituisesta tasoittumisjaksosta. Työvuorolista tehdään siten, kuin 13. kappaleessa on määrätty.

Säännöllinen työaika toimistotyössä

4. Toimistotyössä vuorokautinen säännöllinen työaika on enintään 8,5 tuntia, ellei 2 §:n mukaisesti sovita enintään 13 tunnin työvuorosta. Viikoittainen työaika on *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien* enintään 37 tuntia 30 minuuttia viikossa.

Tämän pykälän 3. kappaleen mukaisesti viikoittainen säännöllinen työaika voidaan järjestää myös tasoittumisjaksoihin siten, että se keskimäärin on edellä mainittu.

Säännöllinen työaika jaksotyössä

5. Työntekijän säännöllinen työaika on *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien* kolmen viikon pituisena jaksone enintään 114 tuntia ja 45 minuuttia. Työvuoron pituus on enintään 10 tuntia ja yövuoron pituus enintään 12 tuntia, ellei 2 §:n mukaisesti sovita enintään 15 tunnin työvuorosta. Tällöin työntekijällä on oikeus toiseen 7 §:n 4. kappaleen mukaiseen virkistystaukoon.

Pöytäkirjamerkintä:

Jos jaksotyötä on ennen 1.3.1990 sovellettu yrityksessä työehtosopimuksen mukaan edellä määrättyä laajemmin, voidaan käytäntöä jatkaa.

6. Edellisen kappaleen mukainen työaika voidaan järjestää tasoittumisjaksoihin siten, että se tasoittuu enintään 2 kolmiviikkoisjakson aikana edellä mainittuun tuntimäärään. Tällöin säännöllinen työaika ei saa ylittää 126 tuntia kolmen viikon aikana. 2 §:n mukaisesti voidaan sopia enintään vuoden pituisesta tasoittumisjaksosta.
7. Kolmivuorotyöhön rinnastettavassa jaksotyössä säännöllinen työaika on *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien* enintään 114 tuntia kolmessa viikossa ja 228 tuntia kuudessa viikossa. Tämä koskee työtä, jossa on suunniteltu 3 - 7 yövuoroa kolmessa viikossa tai 5 - 13 yövuoroa kuudessa viikossa. Yövuorolla tarkoitetaan tällöin vähintään 8 tunnin pituista työvuoroa, josta vähintään 7 tuntia on kello 22 - 07 välisenä aikana. Tätä määräystä ei sovelleta arkipyhäjaksoilla. Jos työaika ylittää työaikajaksolla edellä mainitut määrät, maksetaan tehdyltä ajalta siltä osin, kun ei ole kysymys tämän sopimuksen mukaisesta ylityöstä, yksinkertainen tuntipalkka. Tällöin käytetään kuukausipalkan jakajana lukua 162. Tasoittumisjaksoja voidaan käyttää 6. kappaleen mukaisesti.
8. Keskeytyneen ja arkipyhiä sisältävän jakson työaika ja ylityökynnys määräytyvät laskenta- ja keskeytyspäivien perusteella seuraavasti.

Laskentapäivillä tarkoitetaan työssäolojakson maanantain ja perjantain välisiä päiviä. Keskeytyspäivillä tarkoitetaan työvuorolistan laadintahetkellä tiedossa olevia poissaolojakson maanantain ja perjantain välisiä päiviä.

Keskeytynyt jakso

Keskeytyspäivät lyhentävät työaikajakson työaikaan kukin keskimääräisen päivätyöajan verran (7h 39 min, kun työaika on 38 h 15 min). Asiaa selventää seuraava taulukko.

YLITYÖKORVAUKSEN LASKEMINEN KOLMEN VIIKON TYÖAIKAJAKSOLLA

TYÖAIKA ON 114 h 45 min KOLMESSA VIIKOSSA

Laskentapäivien lukumäärä	114 h 45 min 50 %:n ylityökynnys	129 h 45 min 100 %:n ylityökynnys
1	7.39	8.39
2	15.18	17.18
3	22.57	25.57
4	30.36	34.36
5	38.15	43.15

6	45.54	51.54
7	53.33	60.33
8	61.12	69.12
9	68.51	77.51
10	76.30	86.30
11	84.09	95.09
12	91.48	103.48
13	99.27	112.27
14	107.06	121.06
15	114.45	129.45

Työntekijän maanantaista perjantaihin kestävän vuosiloman tai muun työloman jälkeinen lauantai ja sunnuntai suunnitellaan työvuorolistaan vapaapäiviksi. Vastaavasti suunnitellaan maanantaista lauantaihin kestävän vuosiloman tai muun työloman jälkeinen sunnuntai vapaapäiväksi.

Keskeytyvälle työjaksolle tulee työvuorolista laatia siten, ettei laskentapäivien työaika ylitä edellä olevien suunnitteluohjeiden mukaista ylityökynnystä.

Yllättävä keskeytys

Työvuorolistan julkaisemisen jälkeen tietoon tulevat poissaolot eivät muuta julkaistua listaa. Yllättävän poissaolopäivän työaika otetaan ylityölaskennassa huomioon siten kuin se on työvuorolistaan merkitty ja jakson ylityökynnystä ei muuteta.

Jakson sisälle ajoittuva palkaton poissaolo alentaa yllättävissä keskeytyksissä jakson säännöllistä työaika ja ylityökynnystä työvuorolistaan suunnitellun työajan mukaisesti.

Mikäli jakso keskeytyy työsuhteen päättymisen, lomauttamisen tai muun palkattoman jakson loppuun jatkuvan poissaolon vuoksi, lasketaan kesken jääneen jakson tosiasialliset työtunnit ja samalta ajalta tuntimäärä keskimääräisen päivittäisen työajan (7 h 39 min) perusteella. Keskimääräisen työajan ylittävät työtunnit korvataan 10 §:n 5. kappaleen mukaisesti ylityönä.

Perättäisten yövuorojen enimmäismäärä

9. Perättäisten yövuorojen määrä on enintään viisi. *Viiden peräkkäisen yövuoron lisäksi työnantaja saa poikkeuksellisesti teettää lisä- tai ylityönä enintään kaksi*

yövuorooa työntekijän erikseen kutakin kertaa varten antamalla suostumuksella.

Työajan sijoittelu

10. Työviikko ja -jakso alkavat sunnuntai- ja maanantaivuorokausien vaihteessa.
11. Säännöllinen työaika normaalityöaikamuodossa sijoitetaan kello 6.00 ja kello 22.00 väliselle ajalle, ellei työnantajan ja työntekijän välillä muuta sovita. Toimistotyöaika sijoitetaan kello 6.30 ja kello 19.00 väliselle ajalle, ellei työnantajan ja työntekijän välillä muuta sovita.

Pöytäkirjamerkintä:

Työajan sijoittelussa noudatetaan kuitenkin edelleen tämän sopimuksen allekirjoitushetkellä voimassa ollutta työsopimukseen perustuvaa käytäntöä, ellei työnantajan ja työntekijän välillä muuta sovita.

12. Työntekijän työpäivä tai työvuoro järjestetään yhdenjaksoiseksi (ruokailutauosta aiheutuvin poikkeuksin). Tästä voidaan sopia toisin työnantajan ja työntekijän välillä. Työvuoroluetteloa laadittaessa tulee välttää epätarkoituksenmukaisen lyhyitä työvuoroja. Alle neljän tunnin työvuoroja ei työpaikalla tule käyttää, elleivät työntekijän tarpeet tai muu perusteltu syy sitä edellytä.

Työvuoroluettelon laatiminen

13. Työvuoroista laaditaan etukäteen vähintään kolmen viikon ajalle työvuoroluettelo, joka on saatettava työntekijöiden tietoon hyvissä ajoin ja vähintään viikkoa ennen kunkin jakson alkua. Työvuoron muutoksista sovitaan työntekijän kanssa. Jos työajan tasoittumisjakso on kolmea viikkoa pidempi, suositellaan työvuoroluettelo laadittavaksi kuuden viikon ajalle.

Työaikasuunnitelman laatiminen

14. Ennen 2 §:n mukaan pidemmästä tasoittumisjaksosta sopimista selvittävät työnantaja ja luottamusmies tai työnantaja ja työntekijä järjestelmän perusteet ja laajuuden.

Tasoittumisjaksolle on etukäteen laadittava työaikasuunnitelma, josta työntekijälle ilmenee mahdollisuuksien mukaan kunkin viikon tai kolmiviikkoisjakson työaika ja tällöin tiedossa olevat työajan sijoitteluun vaikuttavat seikat, kuten pidemmät vapaajaksot tai jaksot, joiden aikana tehdään normaalia pidempää työaika.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijälle on ilmoitettava vuosiloman alkaessa, milloin hänen on palattava vuosilomaltaan työhön.

7 § Lepoajat

1. Työntekijälle annetaan työaikalain edellyttämä viikoittainen vapaa-aika.
2. Työntekijälle annetaan työaikalain mukaisen viikoittaisen vapaa-ajan lisäksi yksi vapaapäivä viikossa. Vapaa-aika on vähintään 24 tunnin pituinen ja sijoitetaan, mikäli mahdollista kiinteästi lainmukaisen viikoittaisen vapaa-ajan yhteyteen, ja on lähinnä lauantai.

Vapaapäivä annetaan saman viikon, jakson tai tasoittumisjakson aikana. Vapaapäivää voidaan siirtää enintään 3 kalenteriviikkoa, ellei työnantajan ja työntekijän välillä sovita vapaan siirtämisestä enintään 12 kalenteriviikkoa. Siirretty vapaapäivä on annettava toisen vapaapäivän yhteydessä.

3. Jos päivittäinen yhdenjaksoinen työaika on vähintään 5 tuntia, annetaan työntekijälle 1/2 tunnin - tunnin pituinen, työaikaan kuulumaton ruokatauko, jolloin hän voi poistua työpaikalta. Jos päivittäinen yhdenjaksoinen työaika on 5-6 tuntia, voidaan työnantajan ja työntekijän välillä sopia siitä, ettei ruokataukoa anneta.

Työnantajan ja työntekijän välillä voidaan myös sopia mahdollisuudesta ruokailla työn aikana, jolloin ruokatauon pituus on vähintään 20 minuuttia. Työsopimuksella sovitaan siitä, mitä edellä olevista vaihtoehdoista käytetään.

4. Työntekijälle annetaan työn aikana sellaisena työnjohdon määräämänä aikana, jolloin se kunkin työntekijän osalta työtä haittaamatta käy päinsä, yksi kymmenen minuutin pituinen virkistystauko.

8 § Arkipyhät

1. Jäljempänä mainitut päivät ovat ylimääräisiä vapaapäiviä, jos ne on mahdollista tehtävän luonne huomioon ottaen järjestää vapaapäiviksi. Nämä päivät ovat:
 - pitkäperjantai,
 - toinen pääsiäispäivä,

- helatorstai,
- juhannusaatto sekä muuksi päiväksi kuin lauantaiksi tai sunnuntaiksi sattuva
 - uudenvuodenpäivä
 - vapunpäivä,
 - loppiainen,
 - itsenäisyyspäivä,
 - jouluaatto,
 - joulupäivä ja tapaninpäivä.

2. Jollei edellä mainittuja päiviä ole mahdollista järjestää vapaapäiviksi, annetaan vastaava kokonainen vapaapäivä samaan työvuoroluetteloon sisältyvänä aikana. Työnantajan ja työntekijän välillä voidaan sopia vapaan antamisesta muuna ajankohtana, jolloin vapaapäivä on annettava toisen vapaapäivän yhteydessä.
3. Kukin edellä luetelluista päivistä lyhentää viikon tai työjakson säännöllistä työaika normaalityöaikamuodossa ja jaksotyössä *7 tunnilla 39 minuutilla ja toimistotyössä 7 tunnilla 30 minuutilla 31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien* sekä osa-aikatyössä keskimääräisen päivittäisen tuntimäärän verran.

Keskeytyspäivien ulkopuoliset arkipyhät alentavat 50 %:n ja 100 %:n ylityökynnystä kukin keskimääräisen päivittäisen tuntimäärän verran.

4. Arkipyhälyhennys ei koske enintään yhden viikon kestäviä työsuhteita.

9 § Lisätyö

1. Lisätyöllä tarkoitetaan työtä, jota tehdään työntekijän säännöllisen työajan lisäksi, mutta joka ei ole ylityötä. Lisätyö korvataan antamalla joko vastaava palkallinen vapaa aika tai rahakorvauksena yksinkertainen tuntipalkka tehdyltä tunnilta. Lisätyö edellyttää työntekijän suostumusta.

10 § Ylityö

1. Ylityötä saadaan teettää työntekijäin suostumuksella lain sallimissa rajoissa.
2. Työnantajan ja työntekijän näin sopiessa voidaan ylityöstä maksettava palkka vaihtaa vastaavasti korotettuun vapaa-aikaan säännöllisenä työaikana.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Työntekijän jäädessä säännöllisen työajan päätyttyä ylityöhön, jonka arvioidaan kestävän vähintään kaksi tuntia, varataan hänelle mahdollisuus pitää ruokailun kannalta välttämätön tauko tai ruokailla työn lomassa.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Jos työntekijä ei ole voinut jäljempänä mainituista syistä tehdä säännöllistä viikkotyöaikaan vastaavaa tuntimäärää ja hän työskentelee työtuntijärjestelmän mukaisena vapaapäivänään, korvataan vapaapäivänä tehty työ siten kuin viikkoylityöstä on sovittu. Tällaisia syitä ovat sairaus, tapaturma, työnantajan määräyksestä suoritettu matka, taloudellisista tai tuotannollisista syistä tapahtunut lomautus ja työnantajan järjestämä tai koulutussopimuksen tarkoittama koulutus.

Ylityö normaalityöaikamuodossa

3. Ylityötä on työ, jota tehdään normaalityöaikamuodossa vuorokautisen, viikoittaisen, keskimääräisen vuorokautisen ja viikoittaisen säännöllisen työajan lisäksi. Vuorokautisesta ylityöstä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka. Viikoittaisesta ylityöstä maksetaan 5 ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

Ylityö jaksotyössä

4. Jaksotyössä ylityötä on työ, jota tehdään tämän sopimuksen 6 §:n 5. kappaleessa määritellyn säännöllisen työajan lisäksi. Ylityötä on myös 6 §:n 8. kappaleen mukainen arkipyhäjaksojen ja keskeytyneiden jaksojen säännöllisen työajan ylittävä työ.
5. Säännöllisen työajan ylittävältä ensimmäiseltä 15 työtunnilta maksetaan 50 %:lla korotettu ja seuraavilta 100 %:lla korotettu palkka.

Mikäli kolmea viikkoa pidempään tasoittumisjaksoon sisältyvällä kolmen viikon jaksolla tehdään ylitöitä siten, että jakson työaika ylittää *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien* 129 h 45 min, tulee tämän ylittävistä kolmen viikon jaksoon sisältyvistä työtunneista maksaa 100 %:lla korotettu palkka.

Pidemmän tasoittumisjakson 50 %:n ylityökynnys lasketaan kertomalla kolmen viikon työaika (114 h 45 min *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä*

ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien) jaksoon sisältyvien kolmiviikkoisjaksojen lukumäärällä. Näin saadusta tuntimäärästä vähennetään tämän sopimuksen mukaiset arkipyhien ja keskeytyspäivien tunnit 6 §:n 8. kappaleen periaatteen mukaisesti. Laskennassa voi käyttää myös kolmen viikon taulukkoa.

100 %:n ylityökynnys lasketaan kertomalla jaksoon sisältyvien kolmiviikkoisjaksojen lukumäärä tuntimäärällä 129 h 45 min (*31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien*). Näin saadusta tuntimäärästä vähennetään edellä olevan suunnitteluohjeen mukaiset arkipyhien ja keskeytyspäivien mukaiset tunnit.

6. Yli- tai yötyöstä kertynyt tai muu vastaava työaikahyvyitys jaksotyössä toteutetaan seuraavasti:

Jos työaikahyvyityksen pitämisestä sovitaan ennen työvuorolistan julkaisemista, se toteutetaan siten, että työaikahyvyitys alentaa jakson työaika ja ylityökynnystä.

Jos työaikahyvyityksen pitämisestä sovitaan työvuorolistan julkaisemisen jälkeen, jakson ylityökynnys alenee työaikahyvyityksen määrällä.

Ylityö toimistotyössä

7. Tämän sopimuksen 6 §:n 4. kappaleessa mainituissa töissä on vuorokautista ylityötä työ, joka ylittää 8 tuntia päivässä tai käytettäessä vuorokautisen työajan pidennystä, työtuntilistaan merkityn vuorokautisen työajan. Tällainen ylityö korvataan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotetulla palkalla.
8. Viikoittaista ylityötä on työ, jota tehdään tämän sopimuksen tarkoittaman viikkotyöajan tai keskimääräisen viikkotyöajan lisäksi tasoittumisjaksolla. Siitä maksetaan 5 ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.
9. Sunnuntaina ja pyhäpäivänä tehdystä ylityöstä maksetaan sunnuntai- ja ylityökorvauksina kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 150 %:lla ja seuraavilta tunneilta 200 %:lla korotettu palkka.

Työajan enimmäismäärä

10. *Työntekijän työaika ylityö mukaan lukien ei saa ylittää keskimäärin 48:aa tuntia viikossa 12 kuukauden ajanjakson aikana.*

11 § Sunnuntaityö

1. Sunnuntaityöllä tarkoitetaan sunnuntaita ja kirkollisena juhlapäivänä sekä itsenäisyyspäivänä ja vapunpäivänä tehtävää työtä. Sunnuntai luetaan alkavaksi lauantaina ja aattopäivänä klo 18.00.
2. Sunnuntaityöstä maksetaan 100 %:lla korotettu palkka. Se voidaan vaihtaa vastaavasti korotettuun vapaa-aikaan, jos työnantajan ja työntekijän välillä siitä sovitaan.
3. Sunnuntaina ja pyhäpäivinä tehdystä ylityöstä toimistotyössä on määräyksiä 10 §:n 9. kappaleessa. Korvaus sisältää myös sunnuntaityökorvauksen.

12 § Ilta- ja yötyökorvaus

1. Työstä, jota tehdään kello 18.00 - 22.00 välisenä aikana, työntekijälle maksetaan kultakin tehdyltä tunnilta erillistä 15 %:n suuruista iltatyölisää. Se lasketaan palkkasopimuksen 20. kohdan mukaisesta tuntipalkasta.
2. Työstä, jota tehdään kello 22.00 - 07.00 välisenä aikana, työntekijälle maksetaan kultakin tehdyltä tunnilta erillistä 35 %:n suuruista yötyökorvausta. Se lasketaan palkkasopimuksen 20. kohdan mukaisesta tuntipalkasta. Jaksotyössä kyseisen lisän suuruus on 45 %.
3. Ilta- ja yötyö voidaan korvata myös aikahyvityksenä, jos siitä sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä.

13 § Varallaolo ja hälytysluonteinen työ

1. Varallaoloon noudatetaan työaikalain säännöksiä, ellei tästä pykälästä muuta johdu. Jos työntekijän on oltava päivystysvalmiudessa työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä työnantajan osoittamassa päivystystilassa, aika luetaan työajaksi. *Varallaolokorvauksen määrä tai sen määräytymisperusteiden sekä varallaolon ehtojen on oltava työntekijän tiedossa varallaolosta sovittaessa.*
2. Jos työntekijän on sopimuksen mukaan oleskeltava asunnossaan, josta hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön, maksetaan hänelle tällaisesta varallaolosta korvauksena puolet varallaoloajasta joko rahana tai sitä

vastaavana vapaana.

3. Työnantajan ja työntekijän kesken voidaan sopia muunlaisesta kuin edellisessä kappaleessa mainitusta varallaolosta siten, että työntekijä voi valita liikkuma alueensa ja, että hänet voidaan kutsua työhön puhelimen tai muun välineen avulla. Työntekijällä on velvollisuus pitää puhelinta tai muuta laitetta toimintavalmiina mukanaan. Tällaisesta vapaamuotoisesta varallaolosta maksetaan 35 % tuntipalkasta, jos työhön on saavuttava alle 60 minuutin. Korvaus on 20 % tuntipalkasta, jos työhön on saavuttava edellä mainittua pitemmässä ajassa kutsun jälkeen.
4. Sunnuntaikorvaukseen oikeuttavana aikana tapahtuneesta varallaolosta maksettavaa raha- tai vapaa-aikakorvausta laskettaessa otetaan huomioon myös sunnuntaikorvaus.

Pöytäkirjamerkintä:

Jos vakiintuneena käytäntönä on noudatettu 3. ja 4. kappaleista poikkeavaa, työntekijöille edullisempaa menettelyä, tätä voidaan jatkaa. Tällöin arvioidaan kappaleita 3 ja 4 yhdessä.

5. Hälytysluonteiseen työhön kutsumisesta ja työhön saapumisesta aiheutuvasta häiriöstä maksetaan hälytysraha, jonka suuruus on 16,08 euroa. *Hälytysrahan määrä on 1.8.2020 alkaen 18 euroa.*
6. Hälytysluonteisella työllä tarkoitetaan työtä, johon työntekijä kutsutaan suostumuksensa perusteella vapaa-aikanaan hänen jo poistuttuaan työpaikalta ja ilman, että hän on sopinut varallaolosta tai tällaisesta työstä etukäteen. Hälytysrahaan oikeuttavan työhön kutsumisen tulee edellyttää enintään kuuden tunnin kuluttua tapahtuvaa työhön saapumista. Tätä aikaa laskettaessa ei oteta mukaan yötunteja klo 22 - 06.
7. Työnantaja korvaa työntekijälle varallaolon ja hälytysluonteisen työn yhteydessä tapahtuneista työmatkoista aiheutuvat todelliset matkakustannukset sovitun kulkuneuvon käyttämisestä.

Mikäli työhön saapumisen pitää tapahtua viimeistään kolmen tunnin kuluessa hälytyksestä, maksetaan hälytysraha 50 %:lla korotettuna.

14 § Lauantaityökorvaus ja aattolisä

1. Lukuun ottamatta pääsiäislauantaita ja lauantaiksi sattuvaa joulu- ja juhannusaattoa, arkilauantaina kultakin tehdyltä työtunnilta klo 07.00 - 18.00

välisenä aikana suoritetaan erillinen 20 %:n suuruinen korvaus, joka lasketaan palkkasopimuksen 20. kohdan mukaisesta tuntipalkasta.

2. Joulukuun- ja juhannusaattona sekä pääsiäislauantaina kello 00 - 18.00 väliseltä ajalta maksetaan kultakin tehdyiltä työtunnilta erillinen 100 %:n suuruinen korvaus, joka lasketaan tämän sopimuksen palkkasopimuksen 20. kohdan mukaisesta tuntipalkasta.
3. Tässä pykälässä mainitut korvaukset voidaan vaihtaa vastaavaan vapaa-aikaan, jos työnantaja ja työntekijä siitä sopivat.

15 § Palkkaus

1. Palkkauksesta on sovittu erillisessä palkkasopimuksessa (liite 1, sivu 74).

16 § Vuosiloma

1. Vuosilomaedut määräytyvät vuosilomalain ja jäljempänä olevien määräysten mukaisesti.
2. Työntekijällä on oikeus saada vuosilomaa 2 arkipäivää kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohti.
3. Työntekijällä, jonka työsuhde on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä keskeytymättä jatkunut vähintään vuoden tai jolla on kaksitoista täyttä lomanmääräytymiskuukautta, on oikeus saada lomaa 2,5 arkipäivää kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta.
4. Jos työntekijällä on 5 vuotta palvelusvuosiin oikeuttavaa palvelua, hänellä on oikeus saada 2,5 arkipäivää vuosilomaa kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohden.
5. Jos työntekijällä on 15 vuotta palvelusvuosiin oikeuttavaa palvelua, on hänellä oikeus saada 3 arkipäivää vuosilomaa kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohti.
6. Siltä osin, kun lomaoikeus on tämän pykälän mukaisesti 30 päivää tai enemmän, lisätään loman pituutta kuudella päivällä. Siltä osin kuin

lomaoikeus on tämän pykälän mukaisesti 25 - 29 päivää, lisätään loman pituutta 3 päivällä.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijän mahdollista edellä tässä pykälässä mainittua pitempää vuosilomaa koskevaa etua ei tällä työehtosopimuksella huononnetta.

7. Vuosiloma annetaan vuosilomalain mukaan. Se osa lomasta, joka ylittää 24 lomapäivää, annetaan työnantajan määräämänä aikana lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua. Kappaleessa 5. tarkoitetusta lomasta annetaan kuitenkin 30 lomapäivää ylittävä loman osa työnantajan määräämänä aikana lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua tai työntekijän suostumuksella muulloinkin sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana lomaan oikeuttava lomanmääräytymisvuosi päättyy. Kappaleessa 6. tarkoitettu loman osuus annetaan työnantajan määräämänä ajankohtana lomakaudella tai lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua.
8. Vuosiloman ajalta työntekijällä on oikeus saada palkkansa vuosilomalain mukaisesti. Sen lisäksi kuukausipalkkaisella työntekijällä, jonka työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtävää sunnuntai-, iltai-, yö- tai lauantaityötä, on oikeus saada em. työaikakorvauksia vastaava lisäys vuosiloma-ajan palkkaan ja vuosilomakorvaukseen. Työaikakorvauksista suoritettava rahakorvaus otetaan huomioon vuosiloma-ajan palkassa niin, että varsinaisen kuukausipalkan perusteella laskettua vuosilomapäiväpalkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka osoittaa, kuinka monta prosenttia lomanmääräytymisvuoden aikana maksetut työaikakorvaukset ovat olleet samalta ajalta maksetuista varsinaisista säännöllisen työajan palkoista.
9. Prosentuaalinen vuosilomapalkka ja vuosilomakorvaus määräytyvät vuosilomalain mukaan. Jos työntekijän vuosilomapalkka tai vuosilomakorvaus määräytyy prosenttimääräisenä ja hänelle on kertynyt lomapäiviä enemmän kuin 24, korotetaan hänelle maksettavaa lomakorvausta 9 %:n lisäksi kutakin lomapäivää kohden 0,44 %.
10. Jos työntekijä tekee osa-aikatyötä ja saa osasairauspäivärahaa lomalle lähtöhetkellä, maksetaan vuosilomapalkka sen mukaan, mikä palkka olisi ollut, jos henkilö ei olisi osa-aikasairauslomalla.
11. Lomapalkka maksetaan normaalina palkanmaksupäivänä, ellei työntekijä viimeistään kuukautta ennen loman alkua pyydä lomapalkan maksamista vuosilomalain mukaisesti. Kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka

ja lomakorvaus lasketaan käyttäen jakajana lukua 25 ja kertojana lomapäivien lukumäärää, ellei 2 §:n mukaisesti paikallisesti sovita osakuukauden palkanlaskentasäännön käyttämisestä.

12. Siirtymisestä viisipäiväiseen vuosilomaviikkoon on sovittu liitteessä 6.

17 § Lomaraha

1. Työntekijälle suoritetaan lomarahana 50 % hänen työehtosopimuksen mukaisen vuosilomansa palkasta, ei kuitenkaan työehtosopimuksen 16 §:n 6. kappaleen mukaisen vuosiloman palkasta.

Lomaraha lasketaan kesäkuun säännöllisen kuukausipalkan perusteella ja maksetaan heinäkuun palkanmaksun yhteydessä, ellei työnantajan ja työntekijän välillä toisin sovita. Säännöllinen kuukausipalkka sisältää joka kuukausi saman suuruisena maksettavan palkan tehtäväkohtaisine ja henkilökohtaisine lisineen.

Esimerkki: Työntekijä on ansainnut lomaa 30 arkipäivää ilman lisälomapäiviä. Lomanmääräytymisvuoden tuntikohtaiset lisät ovat olleet 8 % lomanmääräytymisvuoden kuukausipalkoista. Lomaraha on $50 \% \times 30/25 \times 8 \%$:lla korotettu kesäkuun säännöllinen kuukausipalkka (tilapäisiä muutoksia tai palkattomia poissaoloja ei oteta huomioon). Työsuhteen päättyessä lomaraha lasketaan työsuhteen päättymishetken kuukausipalkan perusteella.

Mikäli työntekijän lomapalkka lasketaan prosenttiperusteisesti tai vuosilomalain 10 § 4 momentin mukaisissa muutostilanteissa lomanmääräytymisvuoden aikaisen kuukausipalkan perusteella, on lomarahan suuruus 50 % tuntikohtaiset lisät sisältävästä lomapalkasta lukuun ottamatta 16 § 6. kohdan lisälomapäiväosuutta.

2. Lomarahan saamisen edellytyksenä on, että työntekijä aloittaa vuosilomansa ilmoitettuna tai sovittuna ajankohtana. Oikeus lomarahaan syntyy myös, jos työntekijä välittömästi ennen vuosiloman alkamista tai vuosiloman päätyttyä työsuhteen kestäessä on ollut poissa työstä työnantajan suostumuksella tai vuosilomalain 2 luvun 7 §:n tarkoittamasta taikka muusta pätevästä syystä.

Pöytäkirjamerkintä:

Lomarahaa maksettaessa työntekijän työstä poissaolo työehtosopimuslain 3 luvun 1 §:n mukaisella hoitovapaalla rinnastetaan tilanteisiin, joissa työntekijä on poissa työstä työnantajan suostumuksella. Lomarahan

saamisen edellytyksenä on, että työntekijä palaa työhön lain tarkoittaman ennakoilmoituksen tai siihen myöhemmin perustellusta syystä tehdyn muutoksen mukaisesti.

3. Vanhuus-, rintamamies- tai työkyvyttömyyseläkkeelle sekä varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai yksilölliselle varhaiseläkkeelle siirtyvälle työntekijälle maksetaan lomaraha edellä mainittuna prosenttina työntekijän vuosilomapalkasta ja vuosilomakorvauksesta.
4. Lomaraha maksetaan asevelvollisuuttaan suorittamaan lähtevälle työntekijälle hänen palattuaan sen jälkeen asianmukaisesti työhön. Tällöin maksettavan lomarahamäärä lasketaan työntekijän palvelukseen astuessa sovellettavan työehtosopimuksen osoittamana prosenttina siitä lomapalkasta ja vuosilomakorvauksesta, joka työntekijälle maksettiin hänen palvelukseen astuessaan. Tämä määräys koskee myös aseetonta ja siviilipalvelusta sekä naisten vapaaehtoista asepalvelusta.
5. Lomaraha maksetaan myös työntekijälle työsuhteen päättyessä maksettavasta vuosilomakorvauksesta edellyttäen, että työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti yli yhden viikon.
6. Lomaraha ei makseta työntekijälle, joka on välittömästi loman päätyttyä ollut poissa työstä ilman pätevää syytä, jättää irtisanomisajan noudattamatta tai purkaa määräaikaisen työehtosopimuksen irtisanomisaikaa noudattamatta. Lomaraha ei myöskään makseta, jos työnantaja päättää työsuhteen muusta työntekijästä johtuvasta syystä kuin työkyvyttömyydestä johtuen. Lomaraha maksetaan kuitenkin, mikäli työsuhteen päättäminen katsotaan lain vastaiseksi.
7. *Lomaraha voidaan vaihtaa vapaaksi, jos siitä työpaikalla sovitaan. Lomarahamäärä voidaan vaihtaa vapaaksi vaihtamisen mahdollisuudesta lomanmääräytymisvuoden osalta sovitaan kirjallisesti työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Yksittäisen työntekijän osalta lomarahamäärä voidaan vaihtaa vapaaksi edellyttäen edellä mainitun sopimuksen lisäksi, että siitä sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä.*

Vapaa annetaan kesä- tai talvilomakaudella. Vapaan ajankohta sovitaan lomarahavapaasta sovittaessa. Vapaa rinnastetaan työssäoloon loman ansainnassa. Työntekijän sairastuessa ennen lomarahavapaan alkamista tai sen aikana, siirrytään sairausloman ajalle osuva vapaa työntekijän pyynnöstä pidettäväksi myöhempänä ajankohtana, kuten työehtosopimuksen liitteen 4 työaikapankkisopimuksen 6. kohdassa on määrätty tai korvataan rahana, jos niin sovitaan.

Vapaan ajalta maksetaan säännöllisen palkan lisäksi epämukavan työajan korvaukset palkkasopimuksen 21. kohdan mukaisesti. Lomarahavapaan ajalta maksettavan palkan määrän on vastattava lomarahamäärää.

Työsuhteen päättyessä pitämätön vapaa korvataan vastaavana rahakorvauksena.

18 § Päivärahat ja matkakustannusten korvaus

1. Päivärahat ja matkakustannusten korvaukset maksetaan tämän sopimuksen osana olevan matkustussäännön mukaisesti.

19 § Työntekijän sairastuminen

1. Jos työntekijä työsuhteen jatkuttua 90 kalenteripäivää on sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvytön eikä hän ole aiheuttanut sairauttaan tai tapaturmaa tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella, hänellä on työsuhteen jatkuessa oikeus saada kussakin poissaolotapauksessa työnantajaltaan palkkansa seuraavasti:
 - 28 kalenteripäivältä, mikäli yhtäjaksoinen työsuhde on kestänyt alle 3 vuotta,
 - 35 kalenteripäivältä, mikäli yhtäjaksoinen työsuhde on kestänyt yli 3 vuotta mutta alle 5 vuotta,
 - 42 kalenteripäivältä, mikäli yhtäjaksoinen työsuhde on kestänyt yli 5 vuotta mutta alle 10 vuotta,
 - 56 kalenteripäivältä, mikäli yhtäjaksoinen työsuhde on kestänyt yli 10 vuotta.

Työntekijän sairastuessa samaan sairauteen 7 päivän kuluessa työhön paluusta lasketaan poissaolojaksot yhteen palkallisen jakson pituutta laskettaessa.

Vaihtelevan työajan työsopimuksessa työntekijän työaika ja työajan perusteella maksettava palkka vaihtelevat työnantajan tarjoaman työn määrän mukaisesti. Tällaisessa työsuhteessa sairausajan palkka maksetaan vahvistetun työvuoroluettelon mukaisesti *tai jos olosuhteisiin nähden voidaan muutoin pitää selvänä, että työntekijä olisi työkykyisenä ollut työssä.* Työvuoroluettelon päättymisen jälkeiseltä ajalta sairausajan palkka määräytyy työntekijän toteutuneen keskimääräisen työajan

perusteella. Se lasketaan sellaisen ajanjakson perusteella (esimerkiksi 6 kk tai edellinen lomanmääräytymisvuosi), joka osoittaa sen keskimääräisen työajan, jota hän sairauspoissaolonsa aikana olisi tehnyt.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Mikäli työntekijän työsuhde ei ole kestänyt 1. kappaleessa mainittua aikaa, maksetaan hänelle täysi palkka sairausajalta kuitenkin enintään kahdelta viikolta.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Työntekijälle, joka tartuntatautilain perusteella (ns. karanteenitapauksissa) on määrätty olemaan poissa työstään, maksetaan poissaolon ajalta palkkaa tai palkan ja sairauspäivärahan erotusta työehtosopimuksen sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaisesti.

Pöytäkirjamerkintä 3:

Työntekijän lääkärintodistuksen mukaisen sairausloman alkaessa kesken työpäivän maksetaan sairastumispäivältä työpäivän mukainen palkka.

2. Työnantaja voi toteuttaa sairausajan palkan maksamisen yrityskohtaisesti jompaakumpaa seuraavasta kahdesta vaihtoehdosta noudattaen:

a) Sairausvakuutuslain tarkoittamaan karenssiikaan sisältyvältä ajanjaksolta maksetaan täysi palkka ja tämän jälkeiseltä ajanjaksolta päiväpalkan ja sairausvakuutuslain perusteella suoritettavan päivärahan erotus. Palkan erotusosan suorittaminen edellyttää, että työnantajalle on selvitetty työntekijälle maksettavan tai jo maksetun päivärahan määrä.

b) Työnantaja suorittaa palkan suoraan työntekijälle, jolloin työnantaja hakee sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen sairausvakuutustoimistolta saatuaan työntekijältä siihen tarvittavat selvitykset. Päivärahan ylittäessä palkan määrän, ylimenevä osa kuuluu työntekijälle.

Pöytäkirjamerkintä:

Työehtosopimusosapuolet suosittelevat vaihtoehtoa b.

3. Jos sairausvakuutuslain tarkoittamaa päivärahaa ei työntekijästä itsestään johtuvasta syystä makseta tai jos se maksetaan vähäisempänä kuin, mihin hänellä sairausvakuutuslain nojalla olisi oikeus, on työnantajalla oikeus vähentää sairausajan palkasta se osa, joka työntekijän menettelyn

johdosta on jäänyt kokonaan tai osittain sairausvakuutuslain mukaisena päivärahana suorittamatta.

4. Sairausajan palkasta vähennetään se, mitä työntekijä saa saman työkyvyttömyyden takia samalta ajanjaksolta päivärahaa tai siihen verrattavaa korvausta lain tai työnantajan kokonaan tai osaksi kustantaman vakuutuksen perusteella taikka sairausvakuutuskassalta, joka saa kannatusmaksua työnantajalta. Jos sairausajan palkka on maksettu ennen kuin jokin edellä mainituista korvauksista on suoritettu, työnantajalla on oikeus nostaa korvaus tai saada sen määrä takaisin työntekijältä ei kuitenkaan enempää kuin maksamansa määrän.
5. Työntekijä, joka edellä mainittujen syiden takia on estynyt olemasta työssä, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan tästä työnantajalle sekä siitä, milloin esteen arvioidaan päättyvän.
6. Vaadittaessa työntekijän on esitettävä työkyvyttömyydestään lääkärintodistus tai muu työnantajan hyväksymä selvitys. Mikäli työnantaja tällöin nimeää käytettävän lääkärin, suorittaa työnantaja lääkärintodistuksen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset. Työntekijällä on oikeus epidemiatilanteissa esittää selvitys sairaudestaan myös työterveyshoitajan tai terveydenhoitajan antamalla todistuksella.

20 § Lääkärintarkastukset ja rokotukset

1. Työnantaja ei vähennä työntekijän säännölliseltä työajalta tulevaa palkkaa alla mainituissa tapauksissa. Määräysten soveltamisen edellytyksenä on, että tarkastukset ja tutkimukset on järjestetty työajan tarpeetonta menetystä välttämällä ja ettei tarkastuksia ole voitu hoitaa työajan ulkopuolella sekä että niistä on ilmoitettu etukäteen työnantajalle. Siinä tapauksessa, että työntekijä saa lääkärintarkastuksen ja alla mainittujen tutkimusten ajalta sairausajan palkkaa, eivät tämän pykälän määräykset tule sovellettaviksi.

a. Muut kuin lakisääteiset lääkärintarkastukset

Työntekijä käy sairauden toteamiseksi välttämättömässä lääkärintarkastuksessa ja tarkastukseen liittyvässä lääkärin määräämässä laboratorio- ja röntgentutkimuksessa. Tämä koskee myös lääkärintutkimuksesta aiheutuvaa työkyvyttömyyttä sekä sairausoireiden vuoksi tapahtuvaa tarkkailua tai tutkimusta sairaalassa.

Työntekijä käy aikaisemmin todetun sairauden johdosta lääkärintarkastuksessa. Tämä koskee seuraavia tapauksia:

- sairauden olennaisesti pahentuessa työntekijän on tarpeen hakeutua lääkärintarkastukseen
- krooninen sairaus edellyttää lääkärintarkastusta ja kysymyksessä on ao. erikoisalan lääkärin suorittama tarkastus hoidon määrittelemiseksi
- hoidon määrittelemiseksi tarpeellinen ao. erikoisalan lääkärintarkastus, jossa annetaan määräys apuvälineen esim. silmälasien hankkimiseksi
- muun aikaisemmin todetun sairauden hoidon määrittelemiseksi tarpeellinen lääkärintarkastus, jos palvelua ei ole saatavissa työajan ulkopuolella
- syöpäsairauden edellyttämän hoitotoimenpiteen aiheuttama työkyvyttömyys.

b. Raskauteen liittyvät lääkärintarkastukset ja tutkimukset

Raskaana oleva työntekijä käy synnytystä edeltävissä lääketieteellisissä tutkimuksissa.

c. Äkillinen hammassairaus

Äkillisen hammassairauden aiheuttaman hoitotoimenpiteen ajalta, jos hammassairaus ennen hoitotoimenpiteitä aiheuttaa työntekijän työkyvyttömyyden, joka vaatii samana päivänä tai saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa. Edellytyksenä on, että työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella.

d. Työn edellyttämä rokotus

Työntekijällä on oikeus käydä työn edellyttämässä rokotuksessa työaikana, jollei se ole vaikeudetta mahdollista muuna aikana.

2. *Seuraavissa tarkastuksissa käynti on työajaksi luettavaa aikaa:*

a. Lakisääteiset lääkärintarkastukset

Työntekijä käy sellaisessa terveystarkastuksessa, jota tarkoitetaan lakisääteistä työterveyshuoltoa koskevassa valtioneuvoston päätöksessä ja joka on hyväksytty työterveyshuollon suunnitelmassa. Tämä koskee myös nuorten työntekijöiden suojelusta annetussa laissa tarkoitettuja tutkimuksia

sekä niitä tartuntatautilain tai muun lain edellyttämiä tutkimuksia, joihin työnantaja lähettää työntekijän taikka jotka johtuvat työntekijän siirtymisestä yrityksen sisällä toisiin työtehtäviin.

Työntekijälle, joka lähetetään edellisessä kappaleessa mainittuihin tutkimuksiin tai määrätään tällaisessa tarkastuksessa jälkitarkastukseen, työnantaja suorittaa myös korvauksen välttämättömistä matkakustannuksista. Mikäli tutkimukset tai jälkitarkastus tehdään muulla paikkakunnalla, työnantaja maksaa myös päivärahan. *Tarkastukset on järjestettävä työajan tarpeetonta menetystä välttämällä ja niistä on ilmoitettava etukäteen työnantajalle.*

21 § Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa sekä hoitovapaa

1. Työntekijän oikeus äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaaseen sekä hoitovapaaseen ja osittaiseen hoitovapaaseen määräytyvät työsopimuslain ja sairausvakuutuslain perusteella.
2. Työntekijän ollessa poissa työstä yli lakisääteisen äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan, ei tällaista poissaoloaikaa oteta huomioon työssäoloajan veroisena määriteltäessä työsuhteen kesto aikaan sidottuja etuuksia, ellei muuta ole laissa säädetty tai erikseen sovittu.
3. Äitiysvapaan ajalta työnantaja maksaa työntekijälle täyttä palkkaa 72 arkipäivän ajalta edellyttäen, että työsuhde on ennen loman alkua jatkunut keskeytyksettä vähintään 3 kuukautta. Mikäli työntekijän uusi äitiysvapaa alkaa palkattomien vapaiden aikana, kyseistä palkkaa ei makseta tällaisten palkattomien vapaiden aikana, ellei lainsäädännöstä muuta johdu. Kuitenkin palkattoman vapaan päätyttyä maksetaan äitiysvapaan palkkaa, jos em. palkallista äitiysvapaan alusta alkavaa jaksoa on jäljellä.

Mikäli työntekijän uusi äitiysvapaa alkaa hoitovapaan aikana, työnantaja maksaa työntekijälle kyseisen äitiysvapaan palkan muiden äitiysvapaan palkkaa koskevien edellytysten täyttyessä.

4. Isyysvapaan ajalta työnantaja maksaa työntekijälle täyttä palkkaa kuudelta ensimmäiseltä arkipäivältä. Isyysvapaan palkanmaksun edellytykset ovat samat kuin 3. kohdassa on todettu äitiysvapaan palkanmaksun edellytyksistä.

22 § Tilapäinen poissaolo

1. Työntekijälle pyritään järjestämään mahdollisuus lyhyeen tilapäiseen palkattomaan poissaoloon, joka johtuu perheessä sattuneesta äkillisestä sairaustapauksesta. Työntekijällä on oikeus palkattomaan poissaoloon kiireelliseen perheasiaan liittyvän pakottavan syyn vuoksi sellaisen sairauden tai onnettomuuden sattuessa, jolloin työntekijän välitön läsnäolo on välttämätön. Tällaisten poissaolojen takia ei työntekijän vuosilomaetuja vähennetä.
2. Alle 10-vuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti työntekijällä on oikeus enintään neljä työpäivää kestävään tilapäiseen hoitovapaaseen työsopimuslain 4 luvun 6 §:n mukaisesti. Lapsen huoltajalle maksetaan palkkaa sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaisesti sellaisen lyhyen poissaolon ajalta, joka on välttämätön lapsen hoidon järjestämiseksi tai lapsen hoitamiseksi. Sama oikeus on myös lapsen vanhemmalla, joka ei asu tämän kanssa samassa taloudessa.

Pöytäkirjamerkintä:

Äkillisen lyhytaikaisen poissaolon pituus määräytyy sen mukaisesti, mikä on välttämätöntä lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi. Palkallisena poissaolo ei kuitenkaan saa ylittää kolmea työpäivää.

Palkan maksamisen edellytyksenä muulle kuin yksinhuoltajalle on, että molemmat huoltajat ovat ansiotyössä eikä toisella huoltajista ole ansiotyönsä ja työaikansa johdosta mahdollisuutta järjestää hoitoa tai itse hoitaa lasta.

Yksinhuoltajaksi katsotaan myös henkilö, joka ilman erillistä asumusero- tai avioeropäätöstä pysyvästi on muuttanut asumaan erilleen aviopuolisostaan sekä henkilö, jonka puoliso on tosiasiallisesti estynyt osallistumasta lapsen hoitoon (esim. suorittamassa asevelvollisuutta, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, reservin kertausharjoituksissa, asuu opiskelun vuoksi toisella paikkakunnalla, sairaalahoidossa, matkoilla).

Poissaolosta on annettava työehtosopimuksen sairausajan palkan maksamista koskevien määräysten mukainen selvitys. Samoin on esitettävä selvitys toisen huoltajan esteestä hoitaa lasta.

Edellä olevan poissaolon takia ei työntekijän vuosilomaetuja vähennetä.

Edellä oleva koskee myös yli 10-vuotiasta vammaista lasta, jos hoidon järjestäminen tai hoidon tarpeellisuus sitä edellyttävät ja muut edellä olevat edellytykset täyttyvät.

3. Työntekijällä, jonka lapsi sairastaa sairausvakuutuslain 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vaikeaa sairautta tai vammaa, on oikeus olla palkattomasti poissa työstä osallistuakseen tarpeelliseen lapsen hoitoon, kuntoutukseen tai hoidon opastukseen sovittuaan poissaolosta etukäteen työnantajan kanssa.
4. Työntekijälle pyritään järjestämään mahdollisuus lyhyeen tilapäiseen poissaoloon, joka johtuu lähimaisen kuolemasta. Työnantaja järjestää mahdollisuuden lyhyeen tilapäiseen poissaoloon, joka johtuu lähimaisen hautajaisista. Tähän luetaan sekä siunaustilaisuus että hautaan laskeminen. Lähimaisella tarkoitetaan tässä puolisoa, vanhempia, isovanhempia, lapsia, veljiä ja sisaria sekä appivanhempia. Tällaisen poissaolon takia ei työntekijän vuosilomaetuja eikä ansiota vähennetä.
5. Kunnallisvaltuuston tai -hallituksen taikka valtiollisia taikka kunnallisia vaaleja varten lain mukaan asetetun vaalilautakunnan tai -toimikunnan jäsenenä toimivalta työntekijältä ei vähennetä vuosilomaetuja sen vuoksi, että mainittujen elinten kokous pidetään hänen työaikanaan. Jos mainittujen elinten kokous pidetään hänen työaikanaan, maksetaan hänelle palkan ja kunnan maksaman ansionmenetyksen korvauksen erotus siltä osin, kuin ansionmenetyksen korvaus mahdollisesti alittaa palkan määrän. Erotus maksetaan, kun työntekijä on esittänyt selvityksen kunnan suorittamasta ansionmenetyksen korvauksesta.
6. Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän 50- ja 60-vuotispäivinä, jos merkkipäivä sattuu hänen työpäiväkseen.
7. Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän omaa vihkimistään varten.
8. Työntekijän osallistuminen asevelvollisten kutsuntatilaisuuteen ei alenna hänen ansiotaan.
9. Työntekijä saa osallistua valittuna edustajana työaikana pidettäviin STTK:n, *Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö Sote ry:n*, Toimihenkilöliitto ERTO ry:n, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n ja Tehy ry:n

edustaja-, liitto-, vuosi-, valtuuston ja hallituksen *sekä Sote ry:n hallituksen taustaryhmän* kokouksiin. Tällaisen poissaolon ajalta ei työntekijän palkka- ja vuosilomaetuja vähennetä. Työehtosopijapuolet suosittavat, että edellä mainitulla tavalla työntekijä saa osallistua myös edellä mainittujen järjestöjen työttömyyskassojen hallitusten kokouksiin.

23 § Ryhmähenkivakuutus

1. Työnantaja toteuttaa kustannuksellaan työntekijöitä koskevan ryhmähenkivakuutuksen siten kuin siitä kulloinkin on keskusjärjestöjen välillä sovittu.

24 § Työpuvut

1. Jos työnantaja edellyttää työntekijän työssään käyttävän tietynlaista pukua, työnantaja hankkii ja huoltaa sen. Muun kuin suojavaateluonteisen puvun huollosta voidaan sopia työnantajan ja työntekijän välillä toisin. Jos työntekijä itse kustantaa sen huollon, työnantaja maksaa korvauksena tästä 10 euroa kuukaudessa. *1.8.2020 alkaen korvaus on 10,50 € kuukaudessa.*

25 § Henkilöstön edustajat

1. Luottamusmiehistä on sovittu liittojen välillä erillisellä luottamusmiessopimuksella *ja työsuojeluvaltuutetuista on sovittu työsuojeluvaltuutettuja koskevassa sopimuksessa.*

26 § Kokoontuminen työpaikalla ja henkilöstön keskinäinen tiedotustoiminta

1. Henkilöstön keskinäiseen tiedotustoimintaan noudatetaan sitä, mitä keskusjärjestöjen välillä on sovittu.
2. Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestön rekisteröidyillä jäsenyhdistyksillä ja näiden alayhdistyksillä ja niiden työpaikoilla olevilla osastoilla, työhuonekunnilla tai vastaavilla on mahdollisuus työajan ulkopuolella (ennen työajan alkamista, ruokatauolla tai välittömästi työajan päätyttyä sekä erikseen sovittaessa muuna vapaa-aikana) järjestää

kokouksia työpaikan työsuhteita koskevista kysymyksistä seuraavin edellytyksin:

- Kokouksesta on työnantajan kanssa sovittava, mikäli mahdollista, kolme päivää ennen aiottua kokousta
 - Työnantaja osoittaa kokouspaikan, joka on joko työpaikalla tai sen läheisyydessä työnantajan hallinnassa oleva tarkoitukseen soveltuva paikka. Ellei tällaista ole, on kysymyksestä tarvittaessa neuvoteltava tarkoituksenmukaisen ratkaisun löytämiseksi. Kokouspaikkaa valittaessa on huomiota kiinnitettävä mm. siihen, että työturvallisuudesta, työhygieniasta ja paloturvallisuudesta annettuja määräyksiä voidaan noudattaa ja että kokous ei häiritse liiketoimintaa.
 - Pidettävän kokouksen järjestyksestä sekä kokoustilojen siisteydestä vastaavat kokoustilojen varauksen tehnyt järjestö ja järjestäjä. Jonkun järjestön luottamushenkilöistä tulee olla kokouksessa saapuvilla.
 - Kokouksen järjestäjillä on oikeus kutsua kokoukseen tämän sopimuksen osapuolina olevan neuvottelujärjestön ja niiden alayhdistysten sekä asianomaisen keskusjärjestön edustajia.
3. Työntekijäliiton ja sen tämän pykälän 1. kappaleessa mainitun yhdistyksen tai alaosaston ilmoituksia ja tiedotuksia saadaan työpaikalla kiinnittää sitä varten asetetulle ilmoitustaululle siten, kuin keskusjärjestöjen välillä on sovittu.

27 § Ammattijärjestöjen jäsenmaksujen perintä

1. Työntekijän pyytäessä työnantaja tekee hänen kanssaan erikseen vahvistettua perintälomaketta käyttäen sopimuksen työehtosopimukseen sidotun ammattijärjestön jäsenmaksun perimisestä.
2. Perintämenettely on seuraava:
 - Työnantaja pidättää työntekijän palkasta työnantajalle ilmoitetun jäsenmaksun työntekijän palkanmaksun yhteydessä.
 - Työnantaja suorittaa kertyneet jäsenmaksut hänelle ilmoitetulle tilille annettujen ohjeiden mukaisesti perintäkausittain.
 - Työnantaja tekee ammattijärjestölle seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä selvityksen koko edellisen vuoden aikana perityistä jäsenmaksuista. Jos jäsenmaksun perintä tapahtuu useammin kuin

neljä kertaa vuodessa, työnantaja antaa lisäksi selvityksen viimeistään 15.8. kesäkuun loppuun mennessä perityistä jäsenmaksuista.

- Työnantaja antaa perityistä jäsenmaksuista tiedon työntekijälle palkkalaskelmassa tai muulla vastaavalla tavalla.
- Työnantaja antaa työntekijälle todistuksen jäsenmaksujen perinnästä kunkin vuoden verotusta varten.

28 § Koulutus ja työhyvinvointi

1. Koulutukseen noudatetaan liittojen välistä koulutus sopimusta.
2. *Allekirjoittajajärjestöt suosittavat, että työntekijän henkilökohtaisen ammattitaidon ja työhyvinvoinnin kehittämistarpeita on tarkasteltava työntekijän ja esimiehen välillä vuosittain.*

29 § Keskusjärjestösopimukset

1. Tämän työehtosopimuksen osana noudatetaan seuraavia keskusjärjestösopimuksia siinä muodossa kuin ne olivat voimassa ennen 15.2.2017 sekä suosituksia:
 - PT/STTK Yhteistoimintasopimus + allekirjoituspöytäkirja 2001
 - LETL/TNJ Kuntoutussuositus 1995
 - EK/STTK Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla 2015
 - PT/STTK Hyvityssakkoja koskeva pöytäkirja 2000

Pöytäkirjamerkintä:

PT:n (ent. LTK:n) ja STTK:n välisissä sopimuksissa sanalla yhdysmies tarkoitetaan luottamusmiestä ja sanalla tekninen toimihenkilö työntekijää.

2. Jos edellä mainittuihin suosituksiin tehdään sopimuskauden aikana keskusjärjestöjen välillä muutoksia, noudatetaan niitä siitä päivästä lukien, jolloin allekirjoittaneet osapuolet ovat sopineet muutosten liittämistä tähän työehtosopimukseen.

30 § Työrauhavelvoite

1. Työtaistelutoimenpiteet, jotka kohdistuvat tähän sopimukseen kokonaisuudessaan tai johonkin sen yksittäiseen määräykseen, ovat kielletyt riippumatta niiden luonteesta tai laadusta.

31 § Voimassa olevat etuudet

1. Tämän työehtosopimuksen allekirjoittaminen ei saa merkitä työntekijän voimassa olevien etuuksien huononemista.

32 § Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Tämän sopimuksen soveltamista, tulkintaa ja rikkomista koskevista erimielisyyksistä on ensin neuvoteltava työnantajan tai tämän edustajan ja työntekijän tai asianomaisen luottamusmiehen välillä.
2. Ellei yhteisymmärrystä saavuteta paikallisissa neuvotteluissa, on mikäli mahdollista erimielisyyskohdista ja osapuolten kannasta perusteluineen laadittava muistio. Muistio tehdään ja allekirjoitetaan kahtena kappaleena, josta annetaan yksi kummallekin osapuolelle. Muistion valmistuttua voi jompikumpi osapuolista alistaa erimielisyysasian sopijapuolten eli liittojen ratkaistavaksi.
3. Neuvottelut sekä yritys että liittotasolla pyritään aloittamaan kahden viikon kuluessa ja käymään asiallisesti ja tarpeetonta viivytystä välttäen.
4. Ellei sopijapuolten välisissä neuvotteluissa saavuteta yhteisymmärrystä, voidaan asia saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

33 § Sopimuksen voimassaoloaika

1. Tämä sopimus on voimassa *1.4.2020 - 30.4.2022* saakka jatkuen senkin jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään yhtä kuukautta ennen sen päättymistä ole kummankaan puolelta kirjallisesti irtisanottu.
2. Sopimuksen irtisanojan on irtisanomisen yhteydessä jätettävä muutosesityksiä koskeva muistio toiselle sopijapuolelle.

3. Tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa siksi, kunnes uusi sopimus on tullut voimaan tai sopijapuolten väliset neuvottelut jommankumman neuvotteluosapuolen toimesta on todettu päättyneiksi.

Helsingissä 23. päivänä kesäkuuta 2020

HYVINVOINTIALA HALI RY

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ SOTE RY

TERVEYSPALVELUALAN MATKUSTUSSÄÄNTÖ

1 § Yleistä

1. Työntekijälle suoritetaan työnantajan määräyksestä suoritetusta matkasta korvauksena matkustuskustannusten korvausta, päivärahaa, ateriakorvausta, majoittumiskorvausta, yömatkarahaa ja kurssipäivärahaa.
2. Matkustuskustannuksina pidetään niitä ylimääräisiä menoja, joita työntekijällä on ollut työmatkan johdosta.

2 § Työmatkasta maksettavat korvaukset

1. Työntekijän matka asunnosta työpaikkaan ja takaisin eli työmatka, ei oikeuta tässä matkustussäännössä tarkoitettuihin korvauksiin muissa kuin tämän pykälän 2. kohdassa tarkoitettussa tapauksessa.
2. Mikäli työntekijän työpaikka siirretään tilapäisesti niin, että hänen työmatkakustannuksensa vakinaisesta asunnosta uuteen työpaikkaan ovat huomattavasti suuremmat kuin vakinaiseen työpaikkaan, korvataan matkakustannukset hänen tavanomaisia matkakustannuksiaan ylittävältä osalta enintään kuuden kuukauden ajan.

3 § Matkaluokka

1. Matkustuskustannusten korvausta suoritetaan edullisimman matkaluokan mukaan.
2. Työmatka on tehtävä niin lyhyessä ajassa ja vähin kokonaiskustannuksin kuin se, huomioon ottaen matkan ja työntekijän hoidettavien tehtävien tarkoituksenmukainen suorittaminen, on mahdollista. Kokonaiskustannuksia arvioitaessa on otettava huomioon paitsi matkustuskustannusten korvaus ja päiväraha, myös kulkuneuvon käyttämisellä mahdollisesti saavutettu työajan säästö.
3. Työmatkasta ei suoriteta korvausta enempää kuin olisi maksettava, jos matka olisi tehty 1. kohdassa tarkoitettulla, työnantajalle edullisimmalla tavalla, ellei työnantajan ja työntekijän välillä ole toisin sovittu.

4 § Varsinaiset matkustuskustannukset

1. Työntekijälle suoritetaan korvaus matkalipuista sekä hänen suorittamistaan paikka- ja makuupaikkalipuista, rahtimaksuista sekä muista niihin verrattavista välttämättömistä varsinaiseen matkustamiseen kuuluvista maksuista. Tällaisina maksuina ei kuitenkaan

pidetä esimerkiksi muita kuin jäljempänä mainittuja auton seisontapaikkamaksuja.

2. Lentokentällä autosta perittävä seisontapaikkamaksu korvataan tositteen mukaisesti, kuitenkin enintään kolmelta päivältä kutakin työmatkaa kohden.
3. Jos työntekijä on joutunut suorittamaan eri maksuja työvälineiden tai muiden sellaisten esineiden kuljetuksesta, joita hänen on ollut pidettävä mukanaan, korvataan suoritettu määrä.

5 § Matkustustapa ja matkaluokka

1. Matkustuskustannusten korvausta suoritetaan seuraavien perusteiden mukaan:

Matkustustapa

Rautatiellä	Maksu paikasta
Laivalla	Maksu paikasta
Lentokoneella	Maksu yhdestä paikasta
Raitiotiellä, linja-autolla tai muulla kulkuneuvolla	Maksu yhdestä paikasta
Vuokra-autolla	Suoritettu, kuitenkin enintään virallisen taksan mukainen kuljetusmaksu
Vuokramoottoriveneellä	Suoritettu, kuitenkin enintään kohtuulliseksi katsottava maksu
Muulla tavalla	10 senttiä kilometriltä taikka se korkeampi kohtuulliseksi katsottava maksu, jonka työntekijä osoittaa suorittaneensa

6 § Kilometrikorvaus

1. Työntekijän omalla tai hallinnassaan olevalla kulkuneuvolla tekemästä työmatkasta suoritetaan matkustuskustannusten korvausta seuraavasti:

Autolla 43 senttiä ensimmäiseltä 5000 kilometriltä ja 38 senttiä seuraavilta kilometreiltä. Jos työtehtävien suorittaminen edellyttää perävaunun kuljettamista autoon kiinnitettynä, suoritetaan edellä sanotut kilometrimaksut 7 sentillä korotettuna. Milloin työntekijä on joutunut kuljettamaan autossaan koneita tai laitteita, joiden paino ylittää 80 kiloa tai joiden

koko on suuri, suoritetaan korvaus kilometriltä 3 sentillä korotettuna.

2. Jos työntekijä työnantajan määräyksestä tai suostumuksella kuljettaa autossaan muita henkilöitä, suoritetaan em. korvauksen lisäksi kunkin mukana seuraavan osalta 3 sentillä kilometriltä.

7 § Matkavuorokausi

1. Matkavuorokausi, jota käytetään päivärahan määrittämisen perusteena, on se enintään 24 tuntia kestävä ajanjakso, joka alkaa työntekijän lähtemisestä työpaikastaan tai asunnostaan ja päättyy hänen palaamiseensa työpaikkaansa tai asuntoonsa.

Pöytäkirjamerkintä:

Työmatkan ei katsota päättyneen, jos työntekijä palaa työpaikalle ainoastaan työvälineiden luovuttamista tai vaihtamista taikka muuta lyhytaikaista työtehtävää varten edellyttäen, että hän tämän jälkeen välittömästi jatkaa työmatkaa.

2. Päivärahaa voidaan suorittaa, kun työmatka ulottuu yli 15 kilometrin etäisyydelle työntekijän asunnosta ja työpaikasta, mitattuna yleisesti käytettyä kulkutietä sen mukaan, tapahtuuko lähtö ja paluu asunnosta vai työpaikasta.

8 § Osa- ja kokopäiväraha

1. Osapäiväraha suoritetaan, kun työmatka on kestänyt yli kuusi tuntia.
2. Kokopäivärahaa suoritetaan, kun työmatka on kestänyt yli 10 tuntia.
3. Kun työmatka on kestänyt enemmän kuin yhden matkavuorokauden ajan ja työmatkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkavuorokauden yli kahdella tunnilla, näin muodostunut vajaan matkavuorokausi oikeuttaa uuteen päivärahaan; päiväraha suoritetaan tällöin osapäivärahana, jos ylittävä aika on enintään 10 tuntia ja kokopäivärahana, jos ylittävä aika on enemmän kuin 10 tuntia.

9 § Päivärahan suuruus

1. Päiväraha suoritetaan:
 - osapäivärahana 20 euroa jokaiselta päivärahaan oikeuttavalta matkavuorokaudelta, jona matkaan käytetty aika ylittää 8 §:n 1. tai 3. kohdissa mainitut vähimmäisajat ja
 - kokopäivärahana 43 euroa jokaiselta päivärahaan oikeuttavalta matkavuorokaudelta, jona matkaan käytetty aika ylittää 8 §:n 2. ja 3. kohdissa mainitut vähimmäisajat.

- Milloin työntekijä jonakin matkavuorokautena on saanut ilmaisen tai matkalipun hintaan sisältyneen ruokailun, maksetaan päiväraha tältä osin 50 %:lla alennettuna.

Pöytäkirjamerkintä:

Kokopäivärahan alennus suoritetaan, jos työntekijä on saanut kaksi ilmaista ateriaa matkavuorokauden aikana. Osapäivärahan alennus suoritetaan, jos työntekijä on saanut yhden ilmaisen aterian.

10 § Ateriakorvaus

1. Milloin työmatkasta ei tule suoritettavaksi päivärahaa, mutta työntekijä on aterioinut omalla kustannuksellaan muualla kuin tavanomaisessa ruokailupaikassaan vähintään kymmenen kilometrin etäisyydellä työpaikastaan tai asunnostaan ja matka on kestänyt yli kuusi tuntia, suoritetaan hänelle ateriakorvausta, joka on 10,75 euroa.

11 § Majoittumiskorvaus

1. Majoittumiskorvaus maksetaan päivärahan lisäksi matkalaskuun liitettävän, majoitusliikkeen antaman tai muun luotettavan tositteen mukaisesti, kuitenkin enintään vahvistetun enimmäismäärän suuruisena. Milloin majoittumismaksuun sisältyy ateriaetuuksia, suoritetaan korvaus vain huoneen hinnan osalta.
2. Majoittumiskorvauksen saaminen edellyttää, että työntekijä on ollut majoittumispaikkakunnalla kello 21.00 ja 07.00 välisenä aikana vähintään neljä tuntia.

12 § Majoittumiskorvauksen määrä

1. Edellä 11 §:ssä tarkoitettujen majoittumiskorvausten enimmäismäärät, ellei työnantajan ja työntekijän välillä ole toisin sovittu ovat:
 - Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten alue 141 euroa/vrk
 - Muut kunnat 100 euroa/vrk

13 § Yömatkaraha

1. Yömatkaraha suoritetaan sellaiselta päivärahaan oikeuttavalta matkavuorokaudelta, josta työmatkaan on käytetty yli 12 tuntia ja josta ajasta vähintään neljä tuntia on ollut kello 21.00 ja 07.00 välisenä aikana, paitsi milloin työntekijälle suoritetaan majoittumiskorvausta tai hän saa eri korvauksen junan makuupaikasta tai laivan hyttipaikasta taikka milloin työntekijällä ei muutoin ole työnantajan järjestämän kohtuulliset vaatimukset täyttävän maksuttoman majoituksen johdosta yöpymiskustannuksia. Yömatkarahan suuruus on 14 euroa matkavuorokaudelta.

14 § Koulutuksen ajalta maksettavat korvaukset

1. Mikäli työntekijä osallistuu työnantajan lähettämänä ammattitaidon edistämiseen tarkoitettuun koulutustilaisuuteen, suoritetaan matkustuskustannusten korvausta, päivärahaa ja majoittumiskorvausta koulutustilaisuudesta tämän matkustussäännön mukaisesti.

Pöytäkirjamerkintä:

Tämän pykälän soveltamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, onko aloite koulutukseen osallistumisesta ollut työnantajan vai työntekijän.

2. Koulutuksen ajalta maksettava kurssipäiväraha määräytyy seuraavasti:
 - 1 - 21 päivien ajalta kurssipäiväraha on koko- tai osapäivärahan tai ateriakorvauksen suuruinen
 - 22 - 28 päivältä suoritetaan kurssipäivärahaa, jonka suuruus on 70 % koko tai osapäivärahan tai ateriakorvauksen määrästä ja
 - sitä seuraavilta päiviltä, mutta kuitenkin enintään vuoden kestävältä kurssiajalta suoritetaan kurssipäivärahaa, jonka suuruus on 55 % koko- tai osapäivärahan tai ateriakorvauksen määrästä.
 - Milloin työnantaja on järjestänyt kurssille osallistujalle maksuttoman ruoan ja maksuttoman, kohtuulliset vaatimukset täyttävän majoituksen, ei kurssirahaa makseta.
 - Jos työntekijä järjestää itse majoituksen, suoritetaan yömatkarahaa siten, kuin edellä on määrätty.

15 § Ulkomaille tehtyjen työmatkojen kustannusten korvaukset

1. Matkustuskustannusten korvauksen, päivärahan ja hotellikorvauksen suorittamisen osalta noudatetaan 1- 7 §: n sekä 11 §:n 2. kohdan määräyksiä.

16 § Ulkomaan päiväraha

1. Työntekijällä on oikeus sitä maata tai aluetta varten sovittuun päivärahaan, missä matkavuorokausi päättyy. Jos matkavuorokausi päättyy laivalla tai lentokoneessa, määräytyy päiväraha sen maan tai alueen mukaan, josta laiva tai lentokone on viimeksi lähtenyt tahi Suomesta lähdettäessä ensiksi saapuu.
2. Jos työmatkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkavuorokauden yli kahdella tunnilla, on työntekijällä oikeus kyseisen matkavuorokauden ajalta päivärahaan, jonka suuruus on 35 % viimeisen ulkomailta päättyneen täyden matkavuorokauden mukaisesta päivärahasta, ja jos yli kahdellatoista tunnilla, hänellä on oikeus kyseisen

matkavuorokauden ajalta päivärahaan, jonka suuruus on 65 % viimeisen ulkomailla päätyneen täyden matkavuorokauden mukaisesta päivärahasta. Edellä tarkoitettun täyden matkavuorokauden päätyttyä kotimaassa alkavilta matkavuorokausilta työntekijän päivärahat määräytyvät kotimaan korvausten mukaisesti.

17 § Alennettu ulkomaanpäiväraha ja hotellikorvaus

1. Milloin työntekijä jonakin matkavuorokautena on saanut hotellihuoneen hintaan sisältyneen tai työnantajan muutoin erikseen kustantaman ruokailun, päiväraha maksetaan tältä osin alennettuna 50 prosentilla, kun on kysymys lounaasta ja päivällisestä tai 25 prosentilla, kun on kysymys lounaasta tai päivällisestä.
2. Hotellikorvaus maksetaan laskua vastaan. Korvaus käsittää huoneen perushinnan, mahdollisen veron ja kiinteän palvelusrahan. Matkalaskun yhteydessä on esitettävä hotellilasku.
3. Hotellikorvauksen saaminen edellyttää, että työntekijä on ollut hotellin sijaintipaikkakunnalla kello 21.00 - 07.00 vähintään neljä tuntia ja että työnantajan kanssa on sovittu ko. hotellin käytöstä.

18 § Ulkomaanpäivärahan määrä

1. Ulkomaan päivärahan määrät matkavuorokaudelta ja kutakin maata tai aluetta varten ovat kulloinkin voimassa olevan verohallituksen työn suorittamisesta aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta ennakonpidätystä toimitettaessa koskevan päätöksen enimmäismäärien mukaiset.

19 § Erinäisten kulujen korvaaminen

1. Työmatkasta aiheutuvina kuluina korvataan lisäksi seuraavat kulut:
 - 1) lentokenttävero
 - 2) välttämättömät matkan järjestelyihin liittyvät puhelin ja sähkekulut
 - 3) passi- (1 vuotta) ja viisumimaksut sekä välttämättömät rokotusmaksut
 - 4) matkatavaravakuutuksen vakuutusmaksu enintään 1600 euron vakuutusmäärästä ja matkustajavakuutuksen vakuutusmaksu määrältään enintään 50 euroa
 - 5) muut pakolliset edellisiin verrattavat maksut.

20 § Matkaennakko

1. Asianomaisella on oikeus saada työmatkaa varten ennakkoa.

21 § Matkalasku

1. Matkalasku on laadittava työnantajan antamien ohjeiden mukaisesti. Matkalaskuun on liitettävä tarvittavat tositteet.
2. Matkalasku on esitettävä viipymättä matkan päätyttyä.
3. Matkakustannusten korvaukset maksetaan ilman aiheetonta viivytystä.

22 § Yhteensovitus

1. Mikäli yrityksessä on voimassa matkustussääntö, voidaan sitä noudattaa, jos se antaa vähintään samat etuudet työntekijälle kuin tämä matkustussääntö.

23 § Voimassaoloaika

1. Tämä matkustussääntö on voimassa *1.4.2020* lukien terveystalouden työsopimuksen osana.
2. Verohallituksen antaessa uuden päätöksen työn suorittamisesta aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta ennakonpidätystä toimitettaessa sopivat osapuolet vastaavista muutoksista tämän matkustussäännön kilometrikorvauksen, päivärahojen, aterikorvauksen ja majoittumiskorvauksen suuruuteen samasta ajankohdasta lukien.

Helsingissä 23. päivänä kesäkuuta 2020

HYVINVOINTIALA HALI RY

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ SOTE RY

SOPIMUS TERVEYSPALVELUALAN ELÄKEJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMISESTÄ

1. Terveysthuoltoalaa koskevasta 31.10.1994 päättyneestä työehtosopimuksesta sekä entisiä toimiehtosopimuslaitoksia koskevista niveltämis- ja erillispöytäkirjoista poistetaan määräykset siitä, että vähimmäispalkkaa voidaan alentaa neljällä prosentilla tai yhdellä palkkaluokalla, jos työntekijä kuuluu lisäeläkejärjestelmän piiriin, joka pääsääntöisesti vastaa kunta- ja valtiosektorin tasoa.

Tilalle otetaan seuraavan sisältöinen määräys:

"Jos työntekijä on kuulunut 31.10.1994 asti voimassa olleen työehtosopimuksen tai sen liitteenä olleiden niveltämis- ja erillispöytäkirjojen lisäeläke-etuksia koskevien määräysten piiriin, voi työntekijä valita, haluaako hän luopua edusta tai jatkaa sitä edelleen seuraavin edellytyksin:

Työntekijä maksaa työnantajan kustantaman TEL:n mukaisen vähimmäisehtoja paremman vapaaehtoisen lisäeläke-edun kustannuksista TEL 11 §:n mukaisesti enintään puolet siitä eläkevakuutuksen maksusta, millä lain mukaisia vähimmäisehtoja vastaava vakuutusmaksu nousee. Lisätuna ei tällöin pidetä työntekijälle TEL 1 §:n säännöksistä poiketen järjestettyä eläketurvaa TEL:in mukaisten vähimmäisehtojen osalta. Työntekijän maksuosuus, joka lasketaan hänen oman lisäeläkkeensä maksusta, ei kuitenkaan voi olla enempää kuin kaksi ja puoli prosenttia laskettuna eläkemaksun perusteena olevasta palkasta.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Edellä mainittu työntekijän valinnanmahdollisuus ja maksuosuus ei koske valtiokonttorin hoitamaa, valtion budjetista maksettavaa lisäeläkejärjestelmää.

Pöytäkirjamerkintä 2:

Työntekijän valinnanmahdollisuus ja maksuosuus ei koske myöskään muita valtiokonttorin hoitamia lisäeläkejärjestelmiä. Työehtosopimusosapuolet pyrkivät myötävaikuttamaan siihen, että edellä olevat muutokset voidaan lain puitteissa toteuttaa myös näiden laitosten eläkejärjestelmien osalta.

2. Työnantaja huolehtii yhdessä vakuutuslaitoksen kanssa siitä, että työntekijällä on käytävissään riittävät perusteet ratkaisulle, haluaako hän jäädä lisäeläkejärjestelmän piiriin vai ei.
3. Tässä sopimuksessa mainitut muutokset voidaan toteuttaa sen kuukauden alusta, josta lähtien se on eläkevakuutusyhtiössä teknisesti mahdollista.
4. Näillä määräyksillä ei sinänsä heikennetä voimassa olevia lisäeläkejärjestelmiä.
5. Työehtosopimusosapuolet asettavat työryhmän, jonka tehtävänä on sopimuskauden aikana seurata tämän sopimuksen toteutumista. Sen tehtävänä on lisäksi selvittää mahdollisuudet,

elleivät ne muutoin toteudu, yhdenmukaistaa lisäeläkejärjestelmien työntekijöiden maksuosuudet eri vakuutuksen ylläpitojärjestelmissä lukuun ottamatta 1. kohdan 1. pöytäkirjamerkinnässä mainittua järjestelmää.

6. Tällä sopimuksella on sama voima ja velvoittavuus kuin tänään allekirjoitetulla terveyspalvelualan työehtosopimuksella.

TERVEYSPALVELUALAN TYÖNANTAJALIITTO RY

TERVEYDENHUOLTOALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ RY

KOULUTUSSOPIMUS

1 § Ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleenkoulutus

1. Työnantajan antaessa työntekijöille ammatillista koulutusta tai lähdetessä työntekijän hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvataan koulutuksen aiheuttamat kustannukset ja säännöllisen työajan ansiomenetykset. Jos koulutus tapahtuu työajan ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset. Ennen koulutustilaisuuteen ilmoittautumista todetaan, onko kysymyksessä tämän pykälän mukainen koulutus. *Koulutus luetaan työajaksi kuten työaikalaki edellyttää.*
2. Työnantajien ja työntekijöiden kannalta on tärkeää, että ammatillinen osaaminen säilyy ja kehittyy työelämän muuttuvien vaatimusten mukaisesti. Joustavin koulutusratkaisuin on jokaisen ulottuville pyrittävä tuomaan mahdollisuus osaamisen ajan tasalla pitämiseksi ja ammatissa kehittymiseksi.
3. Työnantajien vastuulla on järjestää henkilöstölle mahdollisuus hyvään ammatilliseen hallintaan työtehtävien muutoksia ja kehittymistä tukevan suunnitelmallisen henkilöstökoulutuksen avulla. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tällainen koulutus tulee suunnitella paikallisessa yhteistyössä yt-lain mukaisin menettelyin. Myös työntekijöillä on henkilökohtainen vastuu ammattitaitonsa ylläpitämisestä. Osapuolet toteavat, että alan henkilöstön koulutukseen suositellaan käytettäväksi valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti keskimäärin vähintään 3 päivää vuodessa ottaen huomioon mm. henkilöstön työtehtävät ja koulutus sekä työyhteisön toimintojen kehittämisyhteistyö. Työntekijöiden tasapuolisen kohtelun vaatimuksen mukaisesti työnantaja huomioi myös pidempiaikaisten määräaikaisten työntekijöiden mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen.

2 § Yhteinen koulutus

1. Yhteisellä koulutuksella tarkoitetaan työpaikan osapuolille yhteisesti annettua koulutusta yhteistoiminnasta ja sen kohdealueista.
2. Yhteistoimintasopimusten edellyttämän koulutuksen järjestävät
 - työmarkkinoiden keskusjärjestöt tai niiden jäsenliitot yhteisesti,
 - yhteistoimintasopimusten edellyttämät keskusjärjestöjen tai niiden jäsenliittojen yhteistoimintaelimet kuten Työturvallisuuskeskus tai sen työalatoimikunnat
 - työnantaja- ja työntekijäpuoli yhteisesti työpaikalla tai muussa paikassa.
3. Yhteinen koulutus annetaan yleensä työpaikkakohtaisesti, mikäli työpaikan koko sen sallii. Tämä on tarkoituksenmukaisin tapa, koska siten paikalliset olosuhteet tulevat parhaiten

huomioonotetuiksi.

4. Työsuojelun yhteistoiminnan peruskurssit ja työsuojeluyhteistyön kannalta tarpeelliset erikoiskurssit ovat tässä tarkoitettua yhteistä koulutusta. Peruskurssille voivat tämän sopimuksen edellytyksin osallistua työsuojelutoimikunnan jäsenet, työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu ja työsuojeluasiamies sekä erikoiskurssille työsuojeluvaltuutettu ja sellainen työsuojeluasiamies, jonka tehtävänä on jokin erikoisala.
5. Yhteiseen koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti koulutuksen luonteesta riippuen kysymykseen tulevassa yhteistyöelimessä tai, ellei sellaista ole, työnantajan ja luottamusmiehen kesken.
6. Koulutukseen osallistuville yhteistoimintaelimen jäsenille ja sopimusten edellyttämille työntekijöiden edustajille maksetaan korvaus kuten 1 §:ssä on määrätty.
7. Yhteistä koulutusta koskevia määräyksiä sovelletaan myös osallistumisjärjestelmiä koskevaan koulutukseen. Koulutukseen osallistumisesta voidaan sopia myös työnantajan ja asianomaisen henkilön kesken.

3 § Ammattiyhdistyskoulutus

A. Työsuhteen säilyminen ja ilmoitusajat

1. Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestön tai sen jäsenjärjestöjen osoittamalle enintään kuukauden kestävälle koulutus sopimuksen mukaiselle työmarkkinakurssille annetaan työntekijälle tilaisuus osallistua työsuhteen katkeamatta, milloin se aiheuttamatta tuntuvaa haittaa yrityksen toiminnalle käy päinsä. Kielteisessä tapauksessa ilmoitetaan luottamusmiehelle viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, minkä vuoksi vapaan myöntäminen tuottaisi tuntuvaa haittaa.
2. Ilmoitus aikomuksesta osallistua kurssille on tehtävä mahdollisimman varhain. Milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, on ilmoitus annettava vähintään kolme viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen.
3. Ammattiyhdistysliikkeen työsuojelukoulutus pyritään suuntaamaan erityisesti työsuojeluvaltuutettuihin.
4. Milloin työntekijä on edellä mainitussa järjestyksessä osallistunut Aktiivi-instituutin ns. kolmen kuukauden kurssille, ei hänen työsuhteensa kurssin vuoksi katkea.

B. Korvaukset

1. Kohdassa A 1 tarkoitetuille ja sopijapuolten hyväksymille kursseille saavat, pääluottamusmies, luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu, työsuojelutoimikunnan jäsen, työsuojeluasiamies ja työntekijöiden valitsema yt-menettelyyn tai henkilöstön edustajana

yrittäjien hallintoon osallistuva muukin kuin edellä mainittu edustaja, osallistua ilman, että heidän säännöllisen työajan ansionsa vähenee. Luottamusmiehen osalta ansionmenetystä ei kuitenkaan korvata kuukautta pitemmältä ajalta eikä muiden osalta kahta viikkoa pitemmältä ajalta. Edellytyksenä ansionmenetyksen korvaamiselle on lisäksi se, että asianomainen kurssi liittyy osanottajan yhteistyötehtäviin yrityksessä. Koulutuspäivä luetaan työajaksi enintään työntekijän keskimääräisen päivittäisen työajan verran.

2. Sovittiin, että ammattiosaston tai vastaavan paikallisyhdistyksen puheenjohtajalla on oikeus osallistua ay-koulutukseen samoilla ehdoilla kuin luottamusmies edellyttäen, että he työskentelevät yrityksessä, jossa on vähintään 30 asianomaisen alan työntekijää ja että asianomaisessa ammattiosastossa tai vastaavassa on vähintään 30 jäsentä.
3. Varaluottamusmiehellä on samat oikeudet kuin luottamusmiehellä osallistua ansiota menettämättä luottamusmieskursseille edellyttäen, että se yrityksen toimintaa haittaamatta on järjestettävissä, eikä kuitenkaan samanaikaisesti luottamusmiehen kanssa.
4. Luottamusmiehille ja edellä tarkoitetulle puheenjohtajalle korvataan vastaavasti heidän osallistuessaan Aktiivi-instituutin järjestämälle kolmen kuukauden kurssille ansionmenetys yhden kuukauden osalta, edellyttäen, että kyseinen henkilö kurssin päätyttyä palaa entiseen työpaikkaansa.

C. Ammattiyhdistyskoulutuksen laajuus

1. Sopimuksen tarkoittamaa ammattiyhdistyskoulutuksen toimeenpanoa varten on koulutustyöryhmä, johon kumpikin osapuoli nimeää kaksi edustajaa.
2. Koulutustyöryhmä hyväksyy edellä 2 kohdassa tarkoitettujen korvausten piiriin kuuluvien kurssien määrät kalenterivuodeksi kerrallaan. Kurseja voidaan tarpeen vaatiessa hyväksyä myös kesken kalenterivuoden.
3. Hyväksymällään kurssilla koulutustyöryhmällä on mahdollisuus seurata opetusta.
4. Liitot tiedottavat koulutustyöryhmän seuraavalle vuodelle hyväksymät kurssit mahdollisuuksien mukaan viimeistään kaksi kuukautta ennen ensimmäisen kurssin alkua.

4 § Sosiaaliset edut

1. Osallistuminen 3 §:ssä tarkoitettuun ay-koulutustilaisuuteen ei aiheuta vuosiloma-, eläke- tai muiden niihin verrattavien etuuksien vähenemistä.

5 § Voimassaoloaika

1. Tämä sopimus on voimassa terveystalouden työsopimuksen osana.

HYVINVOINTIALA HALI RY

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ SOTE RY

LUOTTAMUSMIESSOPIMUS

Johdanto

1. Luottamusmiesjärjestelmä on työehtosopimusjärjestelmän osa-alue, jonka tarkoituksena on edistää osapuolten välillä solmittujen sopimusten asianmukaista toteuttamista ja käytäntöön soveltamista. Sillä pyritään ratkaisemaan työnantajan ja työntekijöiden välille sopimusten soveltamisesta ja tulkinnasta syntyvät erimielisyydet tarkoituksenmukaisella ja nopealla tavalla. Keskeisinä asioina siihen kuuluvat myös työnantajan ja työntekijöiden välillä esiintyvien työsuhteisiin liittyvien kysymysten käsittely sekä työrauhan ylläpitäminen ja edistäminen työehtosopimusjärjestelmän edellyttämällä tavalla.
2. Tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja hoidettu paikallinen neuvottelumenettely vähentää yrityksen ja työntekijöiden välisiä sekä työntekijöiden keskinäisiä kitkatekijöitä ja voi siten huomattavasti edistää sekä yrityksen tavoitteiden saavuttamista että työntekijöiden turvallisuuden ja viihtyvyyden lisääntymistä. Paikallinen neuvottelumenettely voi muodostua myös hyödylliseksi molempiin suuntiin toimivaksi informaatiokanavaksi henkilöstökysymyksissä ja siten toimia osana yrityksen informaatio- ja osallistumisjärjestelmää.
3. Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi allekirjoittaneet järjestöt ovat tehneet seuraavan luottamusmiessopimuksen:

1 § Sopimuksen soveltamisala ja sitovuus

1. Tämä luottamusmiessopimus sitoo työehtosopimuksen sovellutuspiirissä olevia työnantajia ja työntekijöitä.

2 § Luottamusmies

1. Luottamusmiehellä tarkoitetaan tässä sopimuksessa, ellei sopimuksen tekstistä muuta ilmene, työehtosopimukseen sidottujen järjestäytyneiden työntekijöiden tämän pykälän 2., 3. ja 4. kappaleiden mukaisesti valitsemaa pääluottamusmiestä, varapääluottamusmiestä, luottamusmiestä ja varaluottamusmiestä.
2. Pääluottamusmiehellä tarkoitetaan työehtosopimusalan kattavaa yrityskohtaista luottamusmiestä, jonka toimintapiirissä on useita toimintayksikkökohtaisia luottamusmiehiä.
3. Yritykseen luottamusmiehen valitsevat yrityksen palveluksessa olevat saman työehtosopimuksen piiriin kuuluvat työehtosopimuksen osapuolena olevaan liittoon tai yhdistykseen järjestäytyneet työntekijät.

4. Suureen tai alueellisesti hajautettuun yritykseen on oikeus valita tämän sopimuksen tarkoittamia eri luottamusmiehiä sen itsenäisiin alueellisiin tai toiminnallisiin yksiköihin. Yrityskohtaisesti sovitaan *Sote ry:n tai Sote ry:n valtuuttaman luottamusmiehen/päluottamusmiehen kanssa* luottamusmiesten lukumäärä, *toimintaedellytykset ja* toiminta-alue ottaen huomioon työntekijöiden lukumäärä, yrityksen laajuus ja toimipisteiden etäisyys sekä niiden lukumäärä, työpaikan luonne ja varsinaisen luottamusmiehen mahdollisuudet tavata työntekijät. Lisäksi otetaan huomioon yrityksen yhteistoimintajärjestelmä. Ellei luottamusmiesten lukumäärästä, *toimintaedellytyksistä ja* toiminta-alueesta päästä sopimukseen, asia *siirretään* liittojen ratkaistavaksi.
5. Milloin yrityksen eri työpaikkoja varten on valittu useampia luottamusmiehiä, voidaan yrityskohtaisesti sopia siitä, että joku luottamusmiehistä toimii työntekijöiden edustajana käytäessä paikallisia neuvotteluja työnantajan kanssa silloin, kun asia koskee kaikkia yrityksen eri työpaikkoja. Tällaisessa tapauksessa työnantajalle ilmoitetaan, kuka luottamusmiehistä hoitaa tällaisia tehtäviä.
6. Elleivät liitot toisin sovi, voidaan edellä 1. kappaleessa mainitulle pääluottamusmiehelle sekä 2., 3. ja 4. kappaleissa mainituille luottamusmiehille valita varaluottamusmies, joka luottamusmiehen estyneenä ollessa toimii hänen sijaisenaan ja jolla on tänä aikana luottamusmiehen oikeudet ja velvollisuudet.
7. Edellä 4. kappaleessa mainitut osapuolet voivat sopia alakohtaisesti, milloin se paikallisen neuvottelumenettelyn onnistumisen ja luottamusmiesjärjestelmän kannalta on tarkoituksenmukaista, luottamusmiesten valinnasta yritysten osastoihin (osastokohtainen luottamusmies). Tällöin sopimuksessa tulee määritellä luottamusmiehen valintaa, oikeudellista asemaa, tehtäviä, toimintavapautta, ansion ja matkakustannusten korvaamista sekä neuvottelujärjestystä koskevat sopimusehdot, mikäli ne poikkeavat tästä sopimuksesta.
8. Tässä sopimuksessa tarkoitetun luottamusmiehen tulee olla asianomaisen yrityksen tai työpaikan työntekijä, joka työskentelee ao. työehtosopimuksen soveltamisalalla ja on tämän työehtosopimukseen sidotun työntekijäjärjestön jäsen sekä perehtynyt työpaikan olosuhteisiin.
9. Yrityksen tai sen toimintayksikön toiminnan olennaisesti supistuessa, laajentuessa taikka liikkeen luovutuksen, sulautumisen, yhtiöittämisen tai niihin verrattavan olennaisen organisaatiomuutoksen johdosta saatetaan luottamusmiesorganisaatio tämän sopimuksen periaatteiden mukaisesti vastaamaan yrityksen tai sen toimintayksikön muuttunutta kokoa ja rakennetta.
10. Luottamusmiehellä on oikeus saada työnantajalta pyydettyä kirjallisena tietoa siitä, kuka toimii työnantajan edustajana hänen edustamansa henkilöstöryhmän osalta.

3 § Luottamusmiehen valitseminen

1. Luottamusmiehen vaali voidaan suorittaa työpaikalla ja tällöin kaikille järjestäytyneille työntekijöille on varattava tilaisuus osallistua vaaliin. Vaalin järjestäminen ja toimittaminen ei kuitenkaan saa häiritä työntekoa. Vaaliajoista ja vaalipaikoista on sovittava työnantajan kanssa viimeistään 14 vuorokautta ennen vaalin toimittamista. Vaalin toimittamisesta huolehtivat lähinnä luottamusmies tai hänen estyneenä ollessaan mahdollinen varaluottamusmies. Vaalien toimittamiseen näiltä kulunut välttämätön aika luetaan luottamusmiestehtäviin käytetyksi ajaksi.
2. Valitusta luottamusmiehestä ja hänen mahdollisesta varamiehestään sekä näiden eroamisesta tai erottamisesta tehtävästään ilmoittaa kirjallisesti työnantajalle luottamusmiestajon antamin valtuuksin.
3. Pääluottamusmiehelle valitusta varamiehestä on lisäksi ilmoitettava, milloin hän toimii pääluottamusmiehen sijaisena.

4 § Luottamusmiehen työsuhde

1. Luottamusmiehen tehtävien menestyksellisen hoitamisen edellytyksenä on tässä sopimuksessa sovittu niistä luottamusmiehen työsuhteeseen liittyvistä seikoista, jotka poikkeavat muiden työntekijöiden työsuhteen ehdoista. Muissa kohden luottamusmies on työsuhteessaan työnantajaansa samassa asemassa kuin muutkin työntekijät. Luottamusmies on velvollinen henkilökohtaisesti noudattamaan yleisiä työehtoja, työaikoja, työnjohdon määräyksiä sekä työpaikan järjestysmääräyksiä.
2. Luottamusmiehen mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää luottamusmiestehtävän takia.
3. Luottamusmiehenä toimivaa työntekijää ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää huonompipalkkaiseen työhön, kuin missä hän oli luottamusmieheksi valituksi tullessaan. Häntä ei saa myöskään siirtää vähempiarvoiseen työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä. Luottamusmiestehtävän takia häntä ei saa erottaa työstä.
4. Jos luottamusmieheksi/ pääluottamusmieheksi valitun henkilön varsinainen työ vaikeuttaa luottamusmiehen/pääluottamusmiehen tehtävien hoitamista on hänelle ottaen huomioon yrityksen tai sen toimintayksikön olosuhteet ja luottamusmiehen ammattitaito, järjestettävä muuta työtä. Tällainen järjestely ei saa aiheuttaa hänen ansionsa alentumista.
5. Työstään täysin vapautetun pääluottamusmiehen ansiokehityksen tulee vastata yrityksessä tapahtuvaa ansiokehitystä.
6. Jos yrityksen työvoimaa vähennetään tai lomautetaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, on noudatettava sellaista järjestystä, että luottamusmies joutuu viimeksi tällaisen

toimenpiteen kohteeksi. Jos luottamusmiehelle ei voida tarjota hänen ammattiaan tai pätevyyttään vastaavaa työtä, tästä määräyksestä voidaan poiketa. Jos luottamusmies katsoo, että hänet on irtisanottu tai lomautettu vastoin edellä olevia määräyksiä, hänellä on oikeus vaatia asian selvittämistä järjestöjen välillä.

7. Muutoin ei luottamusmiehen työsopimusta irtisanota noudattamatta työsopimuslain 7 luvun 10 §:n 1. momentin edellyttämää työntekijöiden enemmistön suostumusta, joka selvitetään työehtosopimuksen osapuolena olevan työntekijäjärjestön toimesta.
8. Luottamusmiehen työsuhdetta ei saa purkaa vastoin työsopimuslain määräyksiä.
9. Luottamusmiehen työsopimuksen purkuperusteita arvioitaessa luottamusmiestä ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.
10. Kohtien 1 - 9 määräyksiä on sovellettava myös asianmukaisesti ehdolle asetettuun luottamusmies- tai pääluottamusmiehesohdokkaaseen, josta on kirjallisesti ilmoitettu työnantajalle. Ehdokassuoja alkaa kuitenkin aikaisintaan kolme kuukautta ennen valittavana olevan luottamusmiehen tai pääluottamusmiehen toimikauden alkua ja päättyy muun kuin vaalissa luottamusmieheksi tai pääluottamusmieheksi valituksi tulleen osalta vaalin järjestäjän todettua vaalituloksen. Kyseisiä määräyksiä on sovellettava myös luottamusmiehenä tai pääluottamusmiehenä toimineeseen työntekijään kuusi kuukautta hänen luottamusmies- tai pääluottamusmiestehtävänsä päättymisen jälkeen.
11. Työsuhteen päättymisestä ilmoitetaan luottamusmiehelle vähintään kuukautta ennen työehtosopimuksen mukaisen irtisanomisajan alkamista. Luottamusmiehelle annettuun ilmoitukseen työsuhteen päättymisestä merkitään irtisanomisen syy. Luottamusmiehelle annetusta ilmoituksesta työnantaja antaa tiedon myös työntekijäliitolle.
12. Jos luottamusmiehen työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena luottamusmiehelle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin TSL 12 luvun 2 §:ssä on säädetty. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu.
13. Luottamusmiehenä toimivaa työntekijää ei tämän tehtävän vuoksi saa painostaa eikä erottaa työstä. Mikäli sopimusten tarkoittaman luottamusmiehen työsopimus puretaan ja tämä riitauttaa purkamisen, työnantaja maksaa luottamusmiehelle yhden kuukauden palkkaa vastaavan määrän, jos kanne asiassa nostetaan neljän viikon kuluessa työsopimuksen purkamisesta.

5 § Luottamusmiehen tehtävät

1. Luottamusmiehen pääasiallisena tehtävänä on toimia asianomaiseen työehtosopimukseen sidottujen järjestäytyneiden työntekijöiden edustajana työehtosopimuksen soveltamista

koskevissa asioissa.

2. Luottamusmies edustaa edellä mainittuja työntekijöitä työlainsäädännön soveltamista koskevissa asioissa ja yleensä työnantajan ja työntekijän välisiin suhteisiin ja yrityksen kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä.
3. Luottamusmiehen tehtävänä on myös osaltaan toimia yrityksen ja henkilöstön välisen neuvottelu- ja yhteistoiminnan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

6 § Luottamusmiehen oikeus saada tietoja

1. Jos syntyy epäselvyyttä tai erimielisyyttä työntekijöiden palkasta tai muista työsuhteeseen liittyvistä asioista, on luottamusmiehelle annettava kaikki erimielisyyden kohteena olevan tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.
2. Ao. luottamusmiehellä on oikeus saada kirjallisesti tai muulla sovittavalla tavalla seuraavat yrityksen työntekijöitä koskevat tiedot:

a) työntekijän suku- ja etunimet sekä toimipiste

b) uusien työntekijöiden työsuhteiden alkamispäivä

c) tiedot irtisanotuista, lomautetuista ja osa-aikaistetuista työntekijöistä

d) tiedot opiskelijoista, harjoittelijoista ja vuokratyövoiman käytöstä

e) tiedot määräaikaisista työsuhteista, työsuhteen sovittu kesto sekä määräaikaisuuden peruste

f) vaativuusryhmä tai vastaava, johon työntekijä tai hänen suorittamansa työ kuuluu, *erityistekijälisän saajien lukumäärä, erityistekijälisien arvot ja jakautuminen eri ammattinimikkeiden välillä*

g) koko- ja osa-aikatyöntekijöiden lukumäärä, myös työhön kutsuttavat ja muu tilapäinen henkilöstö

Luottamusmiehellä on oikeus saada edellä mainitut tiedot kaksi kertaa vuodessa, kuitenkin uusien työntekijöiden osalta neljännesvuosittain.

3. Luottamusmiehellä on oikeus saada kaikki tarpeelliset paikallisen sopimisen neuvotteluihin liittyvät tiedot kirjallisesti hyvissä ajoin ennen neuvottelujen aloittamista sekä oikeus saada pyytämäänsä lisätietoja.

4. Luottamusmiehelle annetaan hänen pyynnöstään selvitys siitä, millaisia tietoja työhönoton yhteydessä kerätään.
5. Uudelle luottamusmiehelle annetaan hänen pyynnöstään selvitys työpaikalla käytössä olevasta palkkausjärjestelmästä.
6. Mikäli yrityksessä on edellä 2 §:n perusteella valittu useampia luottamusmiehiä, sovitaan liittojen kesken niistä periaatteista, millä tiedot eri luottamusmiesten kesken jaetaan.
7. Luottamusmiehellä on sama oikeus kuin lainsäädännön tarkoittamalla luottamusvaltuutetulla perehtyä hätä- ja sunnuntaityöstä, ylityöstä ja niistä maksetuista korotetusta palkasta laadittuun luetteloon.
8. Luottamusmiehen on pidettävä edellä olevan perusteella tehtäviensä hoitamista varten saamansa tiedot luottamuksellisina.

7 § Luottamusmiehelle myönnettävä vapautus työstä

1. Luottamusmiehelle varataan riittävästi vapautusta työstä luottamusmiestehtävien hoitamista varten. Riittävyttä arvioitaessa otetaan huomioon edustettavien työntekijöiden määrä, yrityksen yhteistoimintajärjestelmä, yhteistoiminnan laajuus sekä yritystoiminnan henkilöstön asemaan aiheuttamat muutokset. Ellei syytä muuhun arviointiin ole, luottamusmiehelle annetaan vapautusta edustettujen työntekijöiden lukumäärästä riippuen seuraavaa:

Työntekijöiden määrä	Vapautuksen määrä t./3 vko
5 – 25	3-7
26 - 49	8-11
50 - 99	11-15
100 -199	14-18
200 - 299	18-21
300 - 499	22-27
500 tai yli	27-32

2. Pääluottamusmiehelle järjestetään tehtäviensä hoitamista varten tarvittaessa tilapäisesti, säännöllisesti toistuen tai kokonaan vapautus työstä.

Pääluottamusmies on kokonaan vapautettu työstään, jos edustettavien työntekijöiden lukumäärä on vähintään 800, elleivät työnantaja ja pääluottamusmies yhteisesti muuta sovi.

Päälouottamusmiehen ajankäyttö on vähintään luottamusmiehen ajankäytön suuruinen. Edustettavien työntekijöiden lukumäärän lisäksi on huomioitava päälouottamusmiehen toimialueen laajuus ja aidon neuvottelutoiminnan mahdollistaminen. Jos luottamusmies toimii myös päälouottamusmiehenä ja/tai työsuojeluvaltuutettuna, otetaan tämä lisäävänä tekijänä huomioon työssä vapautuksen määrää arvioitaessa.

3. Työnantajan ja luottamusmiehen välillä sovitaan siitä, milloin edellä mainittu työstä vapautus annetaan. Tällöin tulee ottaa huomioon yrityksen toiminnalliset edellytykset sekä se, että luottamusmiestehtävät voidaan asianmukaisesti hoitaa.
4. Vapautusaika on merkittävä työvuoroluetteloon.

8 § Ansionmenetyksen korvaaminen

1. Työnantaja korvaa sen ansion, jonka luottamusmies menettää työaikana joko paikallisissa neuvotteluissa työnantajan edustajan kanssa tai toimiessaan muissa työnantajan kanssa sovituisissa tehtävissä.

Luottamusmiehen ansiot eivät saa tehtävän hoitamisen vuoksi alentua. Ansionmenetyksen korvaamisessa otetaan huomioon tuntikohtaiset lisät kuten vuosilomapalkassa.

2. Luottamusmiehelle maksetaan luottamusmieskorvausta luottamusmiestehtävistä hänen työpaikkansa työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvien työntekijöiden lukumäärän perusteella (1.8.2020 alkaen) seuraavasti:

Luottamusmiesten ja päälouottamusmiesten korvauksia korotetaan 5 % pyöristettynä lähimpään euroon tai vähintään alla olevien taulukoiden mukaisesti.

Työntekijöiden määrä	euroa/kk
5 – 25	62
26 – 50	65
51 – 100	70
101 - 150	82
151 - 200	93
201 - 299	122
300 tai yli	139

3. Pääluottamusmiehelle maksetaan vastaavasti hänen toimialueellaan olevien työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvien työntekijöiden lukumäärän perusteella seuraavasti:

Työntekijöiden määrä	euroa/kk
5 – 50	78
51 - 100	81
101 - 150	98
151 - 200	109
201 - 299	133
300 tai yli	145

4. Korvausta ei makseta varaluottamusmiehelle. Varaluottamusmiehen hoitaessa luottamusmiehen tehtäviä vähintään kahden viikon ajanjakson, maksetaan korvaus kuitenkin hänelle.
5. Jos luottamusmies suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan näin menetetystä ajasta ylityökorvaus tai sovitaan liittokohtaisesti taikka työnantajan ja luottamusmiehen välillä muunlaisesta lisäkorvauksesta.
6. Jos luottamusmies työnantajan kanssa sovittujen tehtävien hoitamista varten tämän määräyksestä joutuu matkustamaan, suoritetaan hänelle matkakustannusten korvausta yrityksessä sovellettavan järjestelmän mukaisesti.

9 § Säilytys- ja toimistotilat

1. Luottamusmiehellä on oikeus saada säilytystilaa tehtävässään tarvittaville toimistovälineille ja asiakirjoille siten, että vain luottamusmiehellä on pääsy tietoihin (esim. lukittava kaappi). Yrityskohtaisella ja alueellisen toimintayksikön luottamusmiehellä on oikeus tarvittaessa käyttää korvauksetta luottamusmiestehtävien hoitamiseen luottamusmiehen käyttöön luovutettavissa olevaa tarkoituksenmukaista toimistotilaa, mikäli sellaista on työnantajan hallinnassa. Luottamusmiehellä on oikeus käyttää luottamusmiestehtävien hoitamiseen tällaisessa toimistotilassa olevia toimistovälineitä (mm. yrityksessä yleisesti käytössä olevat atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat sekä internet-yhteys ja sähköposti). Luottamusmiehellä on oikeus käyttää työnantajan puhelinta tai matkapuhelinta luottamusmiehen tehtävien hoitamista varten.

10 § Luottamusmiesten koulutus

1. Luottamusmiehen osallistumisesta koulutukseen on sovittu erillisessä koulutusso-
pimuksessa. Luottamusmiehelle laaditaan koulutussuunnitelma vuosittain. *Uuden
luottamusmiehen kanssa on kuukauden kuluessa valinnasta sovittava peruskoulutuksesta ja
sen ajankohdasta sekä laadittava koulutussuunnitelma.*
2. Pääluottamusmiehen luottamusmiestehtävän päättymisen jälkeen tulee hänen ja
työnantajan yhteisesti selvittää, edellyttääkö työntekijän ammattitaidon ylläpitäminen
entiseen tai sitä vastaavaan työhön ammatillista koulutusta. Työnantaja järjestää
selvityksen edellyttämää koulutusta. Koulutuksen sisältöä ratkaistaessa kiinnitetään
huomiota työstä vapautukseen, luottamusmieskauden keston ja sinä aikana
tapahtuneisiin työmenetelmien muutoksiin.

11 § Neuvottelujärjestys

1. Työn suorittamista ja sen teknillistä järjestelyä koskeissa kysymyksissä tulee työntekijän
kääntyä välittömästi työnjohdon puoleen.
2. Palkkausta ja muita työsuhteen ehtoja koskevat erimielisyydet on selvitettävä paikallisesti
työnantajan tai tämän edustajan ja luottamusmiehen tai työntekijän itsensä välillä.
3. Paikalliset neuvottelut on syytä aloittaa ja käydä ilman aiheetonta viivytystä.
4. Ellei yhteisymmärrystä saavuteta paikallisissa neuvotteluissa, on erimielisyyskohdista ja
osapuolten kannasta perusteluineen laadittava, mikäli mahdollista, muistio, jos jompikumpi
osapuolista sitä pyytää. Muistio tehdään ja allekirjoitetaan kahtena kappaleena, joista
annetaan yksi kummallekin osapuolelle.
5. Ellei syntynyttä erimielisyyttä saada ratkaistuksi yrityksessä paikallisissa neuvotteluissa,
noudatetaan työehtosopimuksen mukaista neuvottelujärjestystä.
6. Jos erimielisyys koskee tämän sopimuksen tarkoittaman luottamusmiehen työsuhteen
päättämistä, on paikalliset ja liittojen väliset neuvottelut lisäksi käynnistettävä ja käytävä
viipymättä sen jälkeen, kun lakkauttamisen peruste on riitautettu.

12 § Sopimuksen voimassaolo

1. Tämä sopimus on voimassa järjestöjen välisen työehtosopimuksen osana.

TYÖSUOJELUVALTUUTETTUJA KOSKEVA SOPIMUS

Johdanto

Allekirjoittaneet järjestöt ovat tehneet seuraavan työsuojeluvaltuutettuja koskevan sopimuksen. Työsuojeluvaltuutettua koskevat määräykset on koostettu terveystalouden työehtosopimuksen luottamusmiessopimuksesta (1.2.2018 – 31.3.2020) sekä PT:n ja STTK:n yhteistoimintasopimuksen (2001) 6 §:stä ja 7 §:stä soveltuvin osin. Sopimus täydentää työsuojelun valvonnasta ja työpaikan yhteistoiminnasta annettua lakia (20.1.2006/44).

1 § Sopimuksen soveltamisala ja sitovuus

1. Tämä työsuojeluvaltuutettuja koskeva sopimus sitoo työehtosopimuksen soveltuspiirissä olevia työnantajia ja työntekijöitä.

2 § Työsuojeluvaltuutettu

Valinta

1. Työpaikan työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun ja hänelle kaksi varavaltuutettua sellaiselle työpaikalle, jossa henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 10. Myös pienemmille työpaikoille ko. valtuutetut voidaan valita.
2. Toimihenkilöt voivat valita oman työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutetut.

Ilmoitukset

3. Työntekijät ilmoittavat työnantajalle kirjallisesti valitut valtuutetut. Työsuojeluvaltuutetun ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii varavaltuutettu sen jälkeen, kun sijaisuudesta on ilmoitettu työnantajalle.

Tehtävät

4. Työsuojeluvaltuutetun tehtävät määräytyvät työsuojelun valvonnasta ja työpaikan yhteistoiminnasta annetun lain (20.1.2006/44) 31 §:n mukaan, jota tältä osin noudatetaan tämän sopimuksen osana.

Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on tarvittaessa osallistua työsuojelutoimikunnassa tai vastaavassa työsuojeluyhteistoimintaelimessä käsiteltävien asioiden valmisteluun.

Jos samalla työpaikalla työskentelee toisen työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä, heillä on oikeus kääntyä työpaikan työsuojeluvaltuutetun puoleen työpaikan olosuhteista johtuvissa työsuojeluasioissa.

Varavaltuutetun hoitaessa työsuojeluvaltuutetun tehtäviä hänellä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin työsuojeluvaltuutetulla.

Työskentelytilat

5. Työsuojeluvaltuutetulle annetaan työpaikan olosuhteet huomioon ottaen riittävästi säilytystilaa hänen tarvitsemilleen asiakirjoille ja tarvittaessa oikeus käyttää työnantajan hallinnassa olevaa tarkoituksenmukaista toimistotilaa ja tavanomaisia toimistovälineitä.

Työnantaja huolehtii siitä, että työsuojeluvaltuutetulla on käytettävissä tämän tehtävän hoitamista varten tarpeelliset lait, asetukset sekä muut työsuojelumääräykset ja ohjeet.

Tarvittaessa edellä mainitut asiakirjat hankitaan myös muiden työsuojeluelinten käyttöön siten kuin työsuojelutoimikunnassa sovitaan.

Koulutus

6. Uuden työsuojeluvaltuutetun kanssa on kuukauden kuluessa valinnasta sovittava peruskoulutuksesta ja sen ajankohdasta sekä laadittava koulutussuunnitelma.

3 § Työsuojeluvaltuutetun työsuhde

1. Työsuojeluvaltuutetun tehtävien menestyksellisen hoitamisen edellytyksenä on tässä sopimuksessa sovittu niistä työsuojeluvaltuutetun työsuhteeseen liittyvistä seikoista, jotka poikkeavat muiden työntekijöiden työsuhteen ehdoista. Muissa kohden työsuojeluvaltuutettu on työsuhteessaan työnantajaansa samassa asemassa kuin muutkin työntekijät.

Työsuojeluvaltuutettu on velvollinen henkilökohtaisesti noudattamaan yleisiä työehtoja, työaikoja, työnjohdon määräyksiä sekä työpaikan järjestysmääräyksiä.

2. Työsuojeluvaltuutetun mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää työsuojeluvaltuutettutehtävän takia.

3. Työsuojeluvaltuutettuna toimivaa työntekijää ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää huonompipalkkaiseen työhön, kuin missä hän oli työsuojeluvaltuutetuksi valituksi tullessaan. Häntä ei saa myöskään siirtää vähempiarvoiseen työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä. Työsuojeluvaltuutettutehtävän takia häntä ei saa erottaa työstä.

4. Jos työsuojeluvaltuutetuksi valitun henkilön varsinainen työ vaikeuttaa tehtävien hoitamista on hänelle ottaen huomioon yrityksen tai sen toimintayksikön olosuhteet ja työsuojeluvaltuutetun ammattitaito, järjestettävä muuta työtä. Tällainen järjestely ei saa aiheuttaa hänen ansionsa alentumista.

5. Työstään täysin vapautetun työsuojeluvaltuutetun ansiokehityksen tulee vastata yrityksessä tapahtuvaa ansiokehitystä.

6. Jos yrityksen työvoimaa vähennetään tai lomautetaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, on noudatettava sellaista järjestystä, että työsuojeluvaltuutettu joutuu viimeksi tällaisen toimenpiteen kohteeksi. Jos työsuojeluvaltuutetulle ei voida tarjota hänen ammattiaan tai pätevyyttään vastaavaa työtä, tästä määräyksestä voidaan poiketa. Jos työsuojeluvaltuutettu katsoo, että hänet on irtisanottu tai lomautettu vastoin edellä olevia määräyksiä, hänellä on oikeus vaatia asian selvittämistä järjestöjen välillä.

7. Muutoin ei työsuojeluvaltuutetun työsopimusta irtisanota noudattamatta työsopimuslain 7 luvun 10 §:n 1. momentin edellyttämää työntekijöiden enemmistön suostumusta, joka selvitetään työehtosopimuksen osapuolena olevan työntekijäjärjestön toimesta.

8. Työsuojeluvaltuutetun työsuhdetta ei saa purkaa vastoin työsopimuslain määräyksiä.

9. Työsuojeluvaltuutetun työsopimuksen purkuperusteita arvioitaessa työsuojeluvaltuutettua ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.

10. Työsuhteen päättymisestä ilmoitetaan työsuojeluvaltuutetulle vähintään kuukautta ennen työehtosopimuksen mukaisen irtisanomisajan alkamista. Työsuojeluvaltuutetulle annettuun ilmoitukseen työsuhteen päättymisestä merkitään irtisanomisen syy. Työsuojeluvaltuutetulle annetusta ilmoituksesta työnantaja antaa tiedon myös työntekijäliitolle.

11. Jos työsuojeluvaltuutetun työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena työsuojeluvaltuutetulle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin TSL 12 luvun 2 §:ssä on säädetty. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu.

12. Työsuojeluvaltuutettuna toimivaa työntekijää ei tämän tehtävän vuoksi saa painostaa eikä erottaa työstä. Mikäli sopimusten tarkoittaman työsuojeluvaltuutetun työsopimus puretaan ja tämä riitauttaa purkamisen, työnantaja maksaa työsuojeluvaltuutetulle yhden kuukauden palkkaa vastaavan määrän, jos kanne asiassa nostetaan neljän viikon kuluessa työsopimuksen purkamisesta.

4 § Työsuojeluvaltuutetun ajankäyttö

1. Työnantajan on vapautettava työsuojeluvaltuutettu työsuojelutehtävien hoitamista varten säännöllisistä tehtävistään sellaiseksi kohtuulliseksi ajaksi, jonka tämä tarvitsee työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitamista varten, jollei pätevä syy tilapäisesti ole vapautuksen esteenä.

Työsuojeluvaltuutetun työstä vapautusaikaa määrättäessä otetaan huomioon tämän edustamien työntekijöiden lukumäärä, työpaikan alueellinen laajuus, työskentelypaikkojen lukumäärä ja niissä suoritettavan työn luonne, töiden järjestelystä johtuvat työsuojeluvaltuutetun tehtävien määrään vaikuttavat tekijät sekä muut työntekijöiden turvallisuuteen ja fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen vaikuttavat työturvallisuuslaissa tarkoitettut haitta-, vaara- ja kuormitustekijät.

5 § Ansionmenetyksen korvaaminen

1. Työsuojeluvaltuutetulle maksetaan työsuojelutehtävien hoitamisesta korvausta työpaikan työntekijöiden säännöllisen lukumäärän perusteella (1.8.2020 alkaen) seuraavasti:

Työsuojeluvaltuutettujen korvauksia korotetaan 5 % pyöristettynä lähimpään euroon tai vähintään alla olevien taulukoiden mukaisesti.

Työntekijöiden lukumäärä	euroa/kk
20 -29	25
30 – 100	47
101 - 200	58
201 - 299	75
300 tai yli	92

6 § Sopimuksen voimassaolo

1. Tämä sopimus on voimassa järjestöjen välisen työehtosopimuksen osana.

HYVINVOINTIALA HALI RY

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ SOTE RY

PALKKASOPIMUS

TERVEYSPALVELUALAN PALKKAUSJÄRJESTELMÄ

1. *Palkkasopimus ja soveltamisohje on yhdistetty 1.4.2020. Tarkoituksena on helpottaa työehtosopimuksen luettavuutta, ei muuttaa palkkausjärjestelmää. Soveltamisohjeet on siirretty kunkin asiakokonaisuuden yhteyteen ja otsikoitu soveltamisohjeeksi.*

Soveltamisohjeessa annetaan työpaikan osapuolille työehtosopimustekstiä täydentäviä soveltamisohjeita terveyspalvelualan palkkausjärjestelmän käyttöönotossa, soveltamisessa ja ylläpidossa.

Työn vaativuuteen perustuva tehtäväkohtainen palkka

2. Terveyspalvelualan työehtosopimuksen mukainen työn vaativuuteen perustuva palkka muodostuu vaatimusryhmittelyn mukaisesta palkasta ja siihen mahdollisesti vaikuttavista erityistekijöistä.

Työn vaativuuteen perustuvan palkkausjärjestelmän tarkoituksena on maksaa vaativammasta työstä korkeampi palkka.

Vaativuusryhmittely

VAATIVUUSRYHMÄ 1 (Palkat sivulla 88)

OSAAMINEN JA HARKINTA Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan työhön opastuksella tai lyhyellä koulutuksella. Työssä on selkeät ohjeet ja työskentelytilanteet toistuvat päivittäin samankaltaisina.

TYÖN VAIKUTUKSET JA VASTUU Työn tekemisen vaikutukset ulottuvat mahdollisesti lähimpään työyhteisöön tai vähäisessä määrin asiakkaisiin. Vaikutukset ovat rajattuja ja helposti muutettavissa.

VUOROVAIKUTUS TYÖSSÄ Työhön sisältyvä vuorovaikutus ja yhteistyö eri tahojen kanssa on vähäisessä määrin aloitteellisuutta vaativaa ja sisältö on lähinnä valmiin tiedon antamista ja vastaanottamista. Työlle on tunnusomaista kanssakäyminen lähityöyhteisössä. Tähän ryhmään kuuluvat tyypillisesti erilaiset avustavat tehtävät, kuten esimerkiksi sairaala-, hoito- ja toimistoapulaisen tehtävät.

VAATIVUUSRYHMÄ 2 (Palkat sivulla 88)

OSAAMINEN JA HARKINTA Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan esimerkiksi lyhyellä ammatillisella koulutuksella, vastaavan tasoisella oppisopimuskoulutuksella, työpaikkakoulutuksella tai työkokemuksella. Työssä on yleisohjeet ja työtilanteet toistuvat yleensä samankaltaisina.

TYÖN VAIKUTUKSET JA VASTUU Työn tekemisen vaikutukset ulottuvat oman työn lisäksi lähimpään työyhteisöön tai asiakkaisiin. Vaikutukset ovat melko rajattuja ja yleensä kohtuullisilla keinoilla muutettavissa.

VUOROVAIKUTUS TYÖSSÄ Työhön sisältyvä vuorovaikutus ja yhteistyö eri tahojen kanssa on vähäisessä määrin aloitteellisuutta vaativaa ja sisältö on lähinnä valmiin tiedon antamista ja vastaanottamista. Työhön voi sisältyä myös henkilökontakteja, jotka edellyttävät toisen henkilön aseman ja tilanteen ymmärtämistä. Työlle on tunnusomaista kanssakäyminen työyhteisössä sekä rajatussa määrin asiakkaiden tai sidosryhmien kanssa.

Tähän ryhmään kuuluvat tyypillisesti erilaiset perustyötehtävät, kuten esimerkiksi hierojan, välinehuoltajan ja vastaanottoavustajan tehtävät sekä toimiston rutiinitehtävät.

VAATIVUUSRYHMÄ 3 (Palkat sivulla 88)

OSAAMINEN JA HARKINTA Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan esimerkiksi toisen asteen ammatillisella tutkinnolla, vastaavalla aikaisemmalla tutkinnolla tai vastaavan tasoisella oppisopimuskoulutuksella. Työ edellyttää itsenäisiä valintoja menettelytavoissa.

TYÖN VAIKUTUKSET JA VASTUU Työn tekemisen vaikutukset ulottuvat myös lähintä työyhteisöä laajemmalle tai asiakkaisiin. Vaikutukset ovat moninaisia ja usein vaikeasti muutettavissa.

VUOROVAIKUTUS TYÖSSÄ Työhön sisältyvä vuorovaikutus ja yhteistyö eri tahojen kanssa on aloitteellisuutta vaativaa, ja sen tarkoituksena on varmistaa asioiden sujuminen ja tiedon oikea ymmärtäminen. Sen sisältö on esim. tiedottamista, neuvomista tai tiedon hankintaa toisilta. Työhön sisältyy toistuvasti henkilökontakteja, jotka edellyttävät toisen henkilön aseman tai tilanteen ymmärtämistä tai vuorovaikutusta asiakkaisiin tai sidosryhmiin.

Tähän ryhmään kuuluvat tyypillisesti erilaiset ammattitehtävät, kuten esimerkiksi lähihoitajan tehtävät ja vastaavan tasoiset hoito- ja vastaanottotehtävät sekä toimiston ammattitehtävät.

VAATIVUUSRYHMÄ 4 (Palkat sivulla 88)

OSAAMINEN JA HARKINTA Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan esimerkiksi ammattikorkeakoulututkinnolla tai vastaavalla aikaisemmalla tutkinnolla. Työ edellyttää itsenäistä useista eri lähteistä saatavan tiedon seurainta, käytettävyyden arviointia ja

yhteen sovittamista.

TYÖN VAIKUTUKSET JA VASTUU Työn tekemisen vaikutukset ulottuvat myös lähintä työyhteisöä laajemmalle tai useisiin asiakkaisiin. Vaikutukset ovat moninaisia ja yleensä vaikeasti muutettavissa tai jopa pysyviä. Vaikutukset saattavat heijastua myös organisaation toimintaedellytyksiin.

VUOROVAIKUTUS TYÖSSÄ Työhön sisältyvä vuorovaikutus ja yhteistyö eri tahojen kanssa on aktiivista toisiin ihmisiin vaikuttamista työyhteisön sisällä tai sen ulkopuolella. Sen sisältö on esim. motivointia, neuvottelua, ohjeistamista. Työhön sisältyy toistuvasti henkilökontakteja, jotka edellyttävät toisen henkilön aseman tai tilanteen syvällistä ymmärtämistä tai vuorovaikutusta asiakkaisiin tai sidosryhmiin ja näiden suhteiden ylläpitoa. Työ sisältää säännöllisesti ongelmien käsittelyä ja niiden ratkaisemiseen osallistumista.

Tähän ryhmään kuuluvat tyypillisesti erilaiset vaativat ammattitehtävät, kuten esimerkiksi sairaanhoitajan tehtävät ja vastaavan tasoiset hoitotehtävät sekä vaativat toimistotehtävät.

VAATIVUUSRYHMÄ 5 (Palkat sivulla 88)

OSAAMINEN JA HARKINTA Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan esimerkiksi ammattikorkeakoulututkinnolla tai vastaavalla aikaisemmalla tutkinnolla ja työkokemuksella. Työ edellyttää uusien ratkaisumallien löytämistä. Työ suoritetaan itsenäisesti toiminnan suunnitteluun tai asiantuntija-asemaan perustuen.

TYÖN VAIKUTUKSET JA VASTUU Työn tekemisen vaikutukset ulottuvat useisiin yksiköihin, sidosryhmiin, laajaan asiakaskuntaan tai ovat ratkaisevia organisaation tarjoamien palvelujen onnistumiselle. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia, vaikeasti muutettavissa ja jopa pysyviä. Vaikutukset heijastuvat myös organisaation toimintaedellytyksiin. Työhön sisältyy merkittävää esimiesvastuuta tai erityisalueen asiantuntijavastuuta.

VUOROVAIKUTUS TYÖSSÄ Työhön sisältyvä vuorovaikutus ja yhteistyö eri tahojen kanssa on aktiivista toisiin ihmisiin vaikuttamista tai eri ryhmien tavoitteiden yhteen sovittamista työyhteisön sisällä tai sen ulkopuolella. Sen sisältö on esim. motivointia, neuvottelua, kouluttamista. Työhön sisältyy toistuvasti vaativia henkilökontakteja, jotka edellyttävät toisten henkilöiden ja henkilöryhmien aseman tai tilanteen syvällistä ymmärtämistä tai vuorovaikutusta asiakkaisiin tai sidosryhmiin sekä näiden suhteiden solmimista ja ylläpitoa. Työ sisältää säännöllisesti laaja-alaisten ongelmien käsittelyä ja niiden ratkaisemiseen osallistumista.

Tähän ryhmään kuuluvat tyypillisesti vaativat erityisosaamista edellyttävät asiantuntijatehtävät ja vaativat esimiestehtävät, kuten esimerkiksi osaston- ja apulaisosastonhoitajan sekä vastaavan hoitajan tehtävät.

VAATIVUUSRYHMÄ 5b (Palkat sivulla 88)

Tähän ryhmään kuuluvat tyypillisesti kaikkein vaativimmat esimiestehtävät, joissa on alaisia ja/ tai merkittävä taloudellinen tai tulosvastuu, kuten esimerkiksi vaativimmat osastonhoitajan, vastaavan hoitajan ja apulaisylihoitajan tehtävät.

Vaativuusryhmittelyn soveltaminen

3. Työ kuuluu siihen vaativuusryhmään, joka kokonaisuutena parhaiten vastaa työtehtävän edellyttämää osaamista ja muuta tehtävän vaativuutta. Kunkin vaativuusryhmän vähimmäispalkka on ko. ryhmän taulukkopalkka.

Lisäksi palkan määrää korottavat tehtävään sisältyvät erityistekijät.

Palkkausjärjestelmä mahdollistaa, että tehtävä voidaan sijoittaa korkeampaan palkkaryhmään kuin työehtosopimuksen esimerkkiluettelo edellyttää. Erityistekijälisän kriteerien täyttymistä arvioidaan suhteessa kyseisen vaativuusryhmän normaalitasoon.

Soveltamisohje

Vaativuusryhmää määriteltäessä arvioidaan työtehtävää, ei työntekijää. Arvioinnilla valitaan se vaativuusryhmä, joka kokonaisuutena parhaiten vastaa kyseisen työn sisältöä ja siinä vaadittavaa osaamista ja muita taitoja.

Vaativuusryhmiin sijoittaminen tapahtuu kolmen eri vaativuustekijäkokonaisuuden perusteella: 1) osaaminen ja harkinta, 2) työn vaikutukset ja vastuu sekä 3) vuorovaikutus työssä.

Kohta 1

Osaamisen ja harkinnan osalta arvioidaan työtehtävän edellyttämää osaamista sekä sitä, kuinka itsenäistä työ on ja kuinka vaativia harkintatilanteita työ sisältää.

Työ on sitä vaativampaa, mitä syvempää, laajempaa ja monipuolisempaa koulutuksella ja/tai työkokemuksella hankittua osaamista sen tekeminen edellyttää. Koulutuksella tarkoitetaan sekä ammatillista että jatko- ja täydennyskoulutusta. Vastaavasti harkinnan osalta työ on sitä vaativampaa, mitä enemmän se vaatii itsenäisiä valintoja menettelytavoissa ja mitä vähemmän suoraa ohjeistusta.

Kohta 2

Työn vaikutusten ja vastuun osalta arvioidaan työn sisältämää vastuuta sekä työn tekemisen vaikutusten laajuutta ja pysyvyyttä.

Työ on sitä vaativampaa, mitä laajemmin työn tekeminen vaikuttaa organisaation ulkoisiin ja/tai sisäisiin toimintaedellytyksiin ja asiakkaisiin tai sidosryhmiin. Vastaavasti työ on sitä vaativampaa, mitä laaja-alaisempia ja pysyvämpiä päätöksiä ja ratkaisuja työtehtävään sisältyy ja mitä vaikeammin työn tekemisen vaikutukset, seuraukset ja tulokset ovat muutettavissa tai peruutettavissa.

Kohta 3

Vuorovaikutuksen osalta arvioidaan sekä vuorovaikutuksen laajuutta että vuorovaikutuksen syvyyttä. Työ on sitä vaativampaa, mitä laajempaa työpaikan sisäistä tai organisaation ulkoisten tahojen kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä työ sisältää. Vastaavasti työ on sitä vaativampaa, mitä enemmän oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta vuorovaikutus edellyttää ja mitä haasteellisemmasta tai tavoitteellisemmasta vuorovaikutuksesta on kyse.

Työ arvioidaan erikseen jokaisen vaativuustekijäkokonaisuuden osalta ja tämän jälkeen tehdään kokonaisarvio siitä, mikä vaativuusryhmä (1-5) parhaiten vastaa tehtävää työtä. Työ voi siis kokonaisuutena kuulua tiettyyn vaativuusryhmään, vaikka tehtävän sisältö poikkeaisikin yksittäisistä kyseisen vaativuusryhmän osatekijöistä. Vaativuusryhmien lopussa on arvioinnin tueksi kuvattu työtehtäviä, joita tyyppillisesti kuuluu kuhunkin ryhmään.

Erityistekijälisät

4. Kullakin työpaikalla on määriteltävä palkkaa korottavat erityistekijät.

Jos työtehtävän sisältö poikkeaa vaativuusryhmän tavanomaisista tehtävänsisällöistä ja vaativuusryhmän töiden normaalista vaativuustasosta, palkan määrää korottavat *ainakin* seuraavat erityistekijät, jos niitä sisältyy työpaikan työtehtäviin, *luettelo ei ole tyhjentävä*:

- työn edellyttämä erityinen työkokemus
Esim. dialyysihoidon tai astmahoidon hallitseminen.

Erikoissairaanhoidon erityisen pitkää työkokemusta ja osaamista edellyttävät tehtävät kuten patologian, kipsimestarin ja leikkaushoidon suunnittelijan erityisosaaminen, työskentely erikoissairaanhoidon synnytyssalissa.

Erikoissairaanhoidon vaativissa tehtävissä kuten tehohoidossa, leikkaussalissa, päivystyksessä tai synnytyssalissa sama tehtävänimike voi sisältää erilaisia osaamistasoja/vaativuustasoja, kuten perehtymisvaihe, osaamisvaihe tai kokenut.

Näistä ainakin osaamisvaihe tai kokenut vaihe tms. itsenäisen työskentelyn vaihe, on huomioitava erityistekijänä.

- tiiminvetäjän tms. osittainen esimiesvastuu
Esim. tiiminvetovastuu, osittainen esimiesvastuu, toistuvat esimiehen lyhytaikaiset sijaistamiset.
- erityinen taloudellinen vastuu
Esim. suurasiaakkuuksista vastaaminen.
- poikkeuksellisen vaativat työolosuhteet
- työn edellyttämät erityistaidot (esim. kielitaito, erityinen koulutus)
Esim. diabeteshoitaja, haavahoitaja, hygieniahoitaja/hygieniavastaava, muistihoitaja, kivunhoito, säteilyturvallisuusvastaava, PACS -pääkäyttäjä.
- muut erityistekijät ja -vastuut
Esim. oman työn ohella oleva ICT-tukihenkilön tai ICT-pääkäyttäjän rooli, jotka eivät kuulu tehtävän varsinaiseen luonteeseen ja lisäävät tehtävän vaativuutta. Lisävastuut, jotka eivät kuulu tehtävän varsinaiseen luonteeseen ja lisäävät tehtävän vaativuutta kuten turvallisuus-, laatu- tai hankintavastaava.

Työpaikalla käydään yhdessä läpi erityistekijöiden työpaikkakohtaiset soveltamisperiaatteet. Jos työpaikalla on luottamusmies, periaatteet käydään läpi yhdessä hänen kanssaan. Soveltamisperiaatteissa määritellään, mitkä erityistekijät työpaikalla vaikuttavat palkkaan ja minkä periaatteen mukaan eri tekijöiden vaikutus palkkaan määräytyy. Soveltamisperiaatteet tarkistetaan vuosittain. Soveltamisperiaatteet *sekä erityistekijälisän saajien lukumäärä, erityistekijälisien arvot ja jakautuminen eri ammattinimikkeiden välillä* on oltava kaikkien työntekijöiden nähtävillä työpaikalla.

Työpaikan erityistekijälisän voi poistaa vain, jos lisään oikeuttavaa tehtävää ei enää ole työpaikalla.

Soveltamisohje

Palkkausjärjestelmän on tarkoitus ohjata työpaikkoja ottamaan tehtäväkohtaisissa palkoissa huomioon myös mahdollisia työntekijöiden yksilökohtaisiin työtehtäviin liittyviä vaativuusryhmän tavanomaisista tehtävänsisällöistä poikkeavia erityistekijöitä. Työehtosopimuksessa on lueteltu ne erityistekijät, joiden osalta on ainakin selvitettävä, löytyykö niitä työpaikan työtehtävistä. Paikallisesti on mahdollista soveltaa myös muita erityistekijöitä

Paikallisesti tulee määritellä, mitä erityistekijöitä työpaikan töihin sisältyy ja miten erityistekijät vaikuttavat palkkaukseen.

Työpaikalla tulee ensin määritellä, mitä erityistekijöitä työpaikan työntekijöiden työtehtäviin sisältyy. Kysymys on sellaisista työtehtävään sisältyvistä työn vaativuutta lisäävistä osatekijöistä, joiden ei voida katsoa sisältyvän vaativuusryhmän normaaliin työhön eikä tulevan kompensoiduksi vaativuusryhmän vähimmäispalkalla. Toiseksi tulee määritellä, millä tavoin (esim. prosentuaalisina tai euromääräisinä lisinä) erityistekijät otetaan huomioon tehtäväkohtaisissa palkoissa.

Nämä erityistekijöihin liittyvät soveltamisperiaatteet tulee työpaikalla käydä läpi luottamusmiehen kanssa.

Soveltamisperiaatteet tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Tehtäväkohtaisen palkan erityistekijöiden työpaikkakohtaiset soveltamisperiaatteet käydään läpi henkilöstön ja luottamusmiehen kanssa.

Allekirjoittajajärjestöt pitävät tärkeänä, että neuvotteluosapuolet miettivät yhdessä tehtäväkohtaisen palkan erityistekijöiden ja henkilökohtaisen palkanosan kriteerejä.

Palkan määräytyminen

5. Jokaisesta työpaikan tehtäväkokonaisuudesta laaditaan tehtävänkuvaus, josta ilmenevät vaativuusryhmään sijoittamisessa tarvittavat tiedot ja mahdolliset tehtäväkohtaista palkkaa korottavat erityistekijät. Tehtävänkuvaus voidaan laatia työehtosopimuksen mallilomakkeelle (Liite 3.) tai työpaikalla voidaan laatia oma vastaavat tiedot sisältävä lomake.

Soveltamisohje

Tehtävän vaativuuden arviointi tapahtuu kirjallisen tehtävänkuvauslomakkeen avulla.

Tehtäväkohtaisen palkan määräytymisen pohjana on tehtävänkuvauslomake, jossa kuvataan työntekijän työtehtävän konkreettinen sisältö siten, että tehtävä voidaan sijoittaa tiettyyn vaativuusryhmään ja voidaan arvioida, onko tehtävässä palkkaan vaikuttavia erityistekijöitä.

Työntekijä täyttää tehtävänkuvauksen, tai työnantaja täyttää mallitehtävänkuvauksen tehtäväkokonaisuudesta ja työntekijä tekee siihen mahdolliset muutokset omien tehtäviensä osalta. Tehtävänkuvaus käydään läpi työnantajan ja työntekijän välillä ja osapuolet allekirjoittavat sen. Työnantaja hyväksyy lopullisen tehtävänkuvauksen.

Soveltamisohje

Tehtävänkuvauksessa voidaan käyttää työehtosopimuksen mallilomaketta tai vastaavat tiedot sisältävää työpaikan omaa lomaketta. Työntekijä täyttää tehtävänkuvauslomakkeen, tai vaihtoehtoisesti työpaikalla voidaan laatia kustakin tehtäväkokonaisuudesta (esim. sairaanhoitajan tehtävät) yleinen tehtävänkuvauus, jota työntekijä voi täydentää tai muuttaa, siltä osin kuin hänen työnsä eroaa yleisestä kuvauksesta. Työntekijän täyttämä lomake tai täydentämä yleinen tehtävänkuvauus käydään läpi esimiehen kanssa ja viime kädessä tehtävänkuvauksen hyväksyy työnantaja. Käytyään läpi tehtävänkuvauksen osapuolet allekirjoittavat lomakkeen.

Työnantaja arvioi tehtäväkohtaisen palkan suuruuden tehtävänkuvauksen, työehtosopimuksen vaatavuusryhmittelyn ja työpaikkakohtaisten soveltamisperiaatteiden perusteella. Palkan määräytymisen perusteet käydään läpi työnantajan ja työntekijän välillä ja merkitään tehtävänkuvauslomakkeeseen. Työntekijän pyynnöstä perusteet on käytävä läpi myös luottamusmiehen kanssa.

Soveltamisohje

Kun tehtävänkuvaukset on täytetty ja käyty läpi, työnantaja arvioi, mihin vaatavuusryhmään työ kuuluu. Samoin arvioidaan, onko työssä työn vaatuvuutta lisääviä erityistekijöitä ja mikä on erityistekijöiden vaikutus palkkaan. Samassa vaatavuusryhmässä voi olla vaatuvuudeltaan erilaisia töitä. Tietyissä tilanteissa voi olla vaikea ratkaista oikeaa vaatavuusryhmää. Tällöin on otettava huomioon, että osa töistä sijoittuu vaatuvuudeltaan vaatavuusryhmien väliin ja tällöin työssä maksetaan lisäpalkkaa jonkin tai joidenkin erityistekijöiden perusteella.

Arvioinnin lopputulos käydään läpi työnantajan ja työntekijän välillä ja merkitään tehtävänkuvauslomakkeeseen. Perusteet on käytävä läpi myös luottamusmiehen kanssa, jos työntekijä niin haluaa.

Palkkausjärjestelmän ylläpito ja työn vaativuuteen perustuvan palkan muuttaminen

6. Työn vaativuuteen perustuva palkan määrittely tehdään uudestaan, jos työntekijän työtehtävän vaativuus muuttuu pysyvästi. Uutta palkkaa maksetaan tehtävän muutoksesta lukien.

Palkan määrittely tehdään uudestaan myös, jos työntekijän työtehtävän vaativuus muuttuu tilapäisesti vähintään neljän viikon ajaksi. Tämä ei kuitenkaan koske vuosilomasijaisuuksia.

Työntekijällä on pyynnöstä oikeus saada tehtäväkuvauksensa ajantasaisuus tarkistetuksi vähintään kerran vuodessa. Tarkistus voidaan toteuttaa esimerkiksi kehityskeskustelun tai vastaavan yhteydessä.

Henkilökohtainen palkanosa

7. Työntekijälle voidaan maksaa henkilökohtaista palkanosaa hyvän työssä suoriutumisen, henkilökohtaisen osaamisen tai muiden henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella. Työntekijälle maksetaan vähintään henkilökohtaisen palkanosan vuosisidonnaista osaa.

Henkilökohtaisen palkanosan perusteena voivat olla esim. työtulokset, työn sujuvuus ja tehokkuus, yhteistyökyky, joustavuus, kehittymiskyky ja -halu, huolellisuus, työkokemus ja sosiaaliset taidot sekä poikkeuksellisesti henkilöstön saatavuuteen liittyvät perusteet.

Henkilökohtaisen palkanosan maksuperusteet selvitetään henkilöstölle ja luottamusmiehelle. Henkilökohtaisen palkanosan perusteet käydään läpi työnantajan ja työntekijän välillä. Maksuperusteet on oltava kaikkien työntekijöiden nähtävillä työpaikalla.

Soveltamisohje

Henkilökohtaisen palkanosan maksuperusteet selvitetään henkilöstölle ja luottamusmiehelle.

Allekirjoittajajärjestöt pitävät tärkeänä, että neuvotteluosapuolet miettivät yhdessä tehtäväkohtaisen palkan erityistekijöiden ja henkilökohtaisen palkanosan kriteerejä.

Henkilökohtaista palkanosaa voidaan alentaa työtehtävän muuttuessa pysyvästi. Tällöin työntekijän palkka ei voi kuitenkaan laskea. Henkilökohtaista palkanosaa voidaan alentaa työntekijästä johtuvasta syystä vain poikkeuksellisesti, jos siihen on asiallinen ja

painava syy.

Henkilökohtaisen palkanosan vuosisidonnaisen takuun perusteella työntekijän henkilökohtaisen palkan on oltava 4 palvelusvuoden täyttyessä vähintään 6 prosenttia työntekijän tehtäväkohtaisesta palkasta ja 7 palvelusvuoden täyttyessä vähintään 11 prosenttia työntekijän tehtäväkohtaisesta palkasta.

Puuttuvan koulutuksen vaikutus

8. Vailla työtehtävässä vaadittavaa koulutusta olevan työntekijän palkka saa olla enintään 10 % alempi kuin ko. vaatimusryhmän vähimmäispalkka. Työsuhteessa olevan työntekijän aloittaessa oppisopimuskoulutuksen hänen palkkansa ei saa laskea.

Tulospalkkaus

9. Työntekijöille tai työntekijäryhmälle voidaan maksaa tulospalkkaa tai bonusta työn tuloksellisuuden perusteella. Maksamisperusteista ja kohderyhmistä neuvotellaan paikallisesti.

Palvelusvuosiin laskettava aika

10. Palvelusvuosiin laskettavana palvelusaikana pidetään oman työnantajan palvelusta sekä sellaista muuta palvelusta, jossa työ on ollut samankaltaista ja säännöllinen työaika on ollut keskimäärin vähintään 19 tuntia viikossa.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijän samana ajankohtana suorittamista palveluksista otetaan ainoastaan yksi palvelussuhde huomioon.

Samana aikana suoritettavat palvelusajat otetaan huomioon, jos ne yhteensä ylittävät em. 19 tuntia viikossa, mutta mikään niistä ei erikseen ylitä 19 tuntia viikossa.

Palvelu osa-aikaisessa työsuhteessa, jota ei edellä mainitulla tavalla lueta palvelusvuosiin, otetaan huomioon työajan suhteessa.

11. Palvelusvuosiin laskettaviksi ajaksi lasketaan opiskeluajasta kaksi vuotta, jos työntekijällä on työnantajan tämän tehtävissä edellyttämä akateeminen tutkinto tai kaksivuotinen opistoasteinen tutkinto ja yksi vuosi, jos työntekijällä on työnantajan edellyttämä kaksivuotinen kouluasteinen tutkinto tai yksivuotinen opistoasteinen tutkinto.

12. Palvelusvuosia laskettaessa vähennetään kuitenkin se aika, jona työntekijän työssäolo on ollut keskeytyneenä tai jona työssäolo palvelukseen ottamisen tapahduttua ei vielä ole alkanut, mikäli työnantaja ei ole kyseiseltä ajalta maksanut palkkaa.
13. Vähennykseksi ei kuitenkaan lueta aikaa, jona henkilön työssäolo on palvelussuhteen kestäessä ollut keskeytyneenä vuosilomalin 2 luvun 7 §:n mukaisista syistä. Vähennykseksi ei myöskään lueta ko. kalenterivuoden aikana enintään 30 päivää kestävä palkattoman työloman aikaa, jos työntekijä on ollut ko. kalenterivuoden aikana työssä vähintään yhden kuukauden. Vähennykseksi ei myöskään lueta enintään vuoden pituista poissaoloa asevelvollisuuden, aseettoman ja siviilipalveluksen eikä naisten vapaaehtoisen asepalveluksen vuoksi.
14. Palvelusvuosiin lasketaan palvelusjaksosta vain täydet kalenterikuukaudet sekä 30 päivän yhdenjaksoinen palvelu. Jos työntekijä on ollut toistuvissa lyhyissä määräaikaissä työsuhteissa, otetaan tällainen palvelu kuitenkin huomioon työajan suhteessa edellyttäen, että työntekijä esittää yhteenvedon työsuhteista kestoineen.
15. Oikeus vuosisidonnaiseen takuuseen perustuvaan korotukseen alkaa palvelusajan täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.
16. Työnantajan tulee työsuhteen alussa työsopimusta solmittaessa pyytää työntekijältä mahdolliset vuosisidonnaiseen takuuseen oikeuttavat tiedot. Työntekijän on tällöin esitettävä tarvittavat tiedot työkokemuksesta ennen lisän myöntämistä. Työsuhteen jatkuessa seuraava vuosisidonnainen takuu myönnetään työnantajan toimesta.

Osa-aikaisen palkka

17. Osa aikaisen työntekijän työehtosopimuksen mukainen kuukausipalkka määräytyy 6 §:n mukaisen säännöllisen työajan ja työsopimuksella sovitun lyhyemmän työajan välisessä suhteessa. Kuitenkin näin laskettua enintään keskimäärin alle 19 tuntia viikossa tekevän osa-aikatyöntekijän vähimmäispalkkaa korotetaan 5 prosenttiyksiköllä.

Päivä- ja tuntipalkan laskeminen

18. Osakuukauden palkka lasketaan työsuhteen alkaessa tai päättyessä kesken palkanmaksukauden sekä palkattomien poissaolojen yhteydessä. Osakuukauden palkka lasketaan joko päivä- tai tuntipalkkana käyttäen jakajana työvuorolistan mukaista kuukauden työpäivien tai työtuntien lukumäärää taikka 20. kappaleessa tarkoitettua

jakajaa. Kertojana käytetään palkkaan oikeuttavien työpäivien tai työtuntien lukumäärää ko. kuukautena.

19. Tämän sopimuksen 6 §:n mukaisessa jaksotyössä lasketaan osakuukauden palkka 18. kappaleesta poiketen siten, että päiväpalkka saadaan jakamalla kuukausipalkka luvulla 21,5. Päiväpalkka kerrotaan työssäolojakson maanantain ja perjantain välille osuvien päivien lukumäärällä.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Työvuorolistan julkaisemisen jälkeen tietoon tulevat palkattomat poissaolot alentavat palkkaa poissaoloajan työtuntien mukaisesti. Tuntipalkka lasketaan 20. kohdan mukaisesti.

20. Laskettaessa lisä-, yli-, sunnuntai-, ilta-, yö-, lauantaityo- ym. korvausten perusteena olevaa tuntipalkkaa käytetään kuukausipalkan jakajana lukua 163 silloin, kun työaika on tämän sopimuksen normaalityöaikamuodon ja jaksotyön enimmäisviikkotyöaika. Säännöllisen työajan ollessa jokin muu käytetään jakajana vastaavasti laskettua säännölliseen työhön tosiasiallisesti keskimäärin kuukaudessa käytettyä työtuntien lukumäärää. Tuntipalkanjakaja toimistotyöajassa on 160.

Lisät palkalliselta poissaololta

21. Palkalliselta poissaoloajalta otetaan huomioon säännölliseltä työajalta tulevat lisät siten, kuin tämän työehtosopimuksen 16 §:n 8. kappaleessa on määrätty.

Pöytäkirjamerkintä 1:

Työntekijän ollessa yhden päivän palkattomasti poissa työstä vähennetään edellä mainitulla tavalla laskettu päiväpalkka työntekijän kuukausipalkasta.

Jos työpäivä jää tilapäisesti vajaaksi työntekijän pyynnöstä tai muutoin, vähennetään kuukausipalkasta edellä mainitulla tavalla laskettu tuntipalkka kultakin poissaolotunnilta.

Palkka tilapäisissä työsuhteissa

22. Lyhyissä tilapäisissä enintään yhden viikon kestävässä työsuhteissa käytettävä tuntipalkka saadaan jakamalla asianomaisen vaativusryhmän 7 palvelusvuoden mukainen palkka työehtosopimuksen mukaisella tuntipalkan jakajalla sekä lisäämällä tuntipalkkaan erillisenä lisänä vuosilomalain mukainen lomakorvaus.

Paikkakuntakalleusluokittelu

23. Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) on oma palkkataulukonsa ja muulla Suomella oma palkkataulukko (PKL I).

Palkan maksaminen

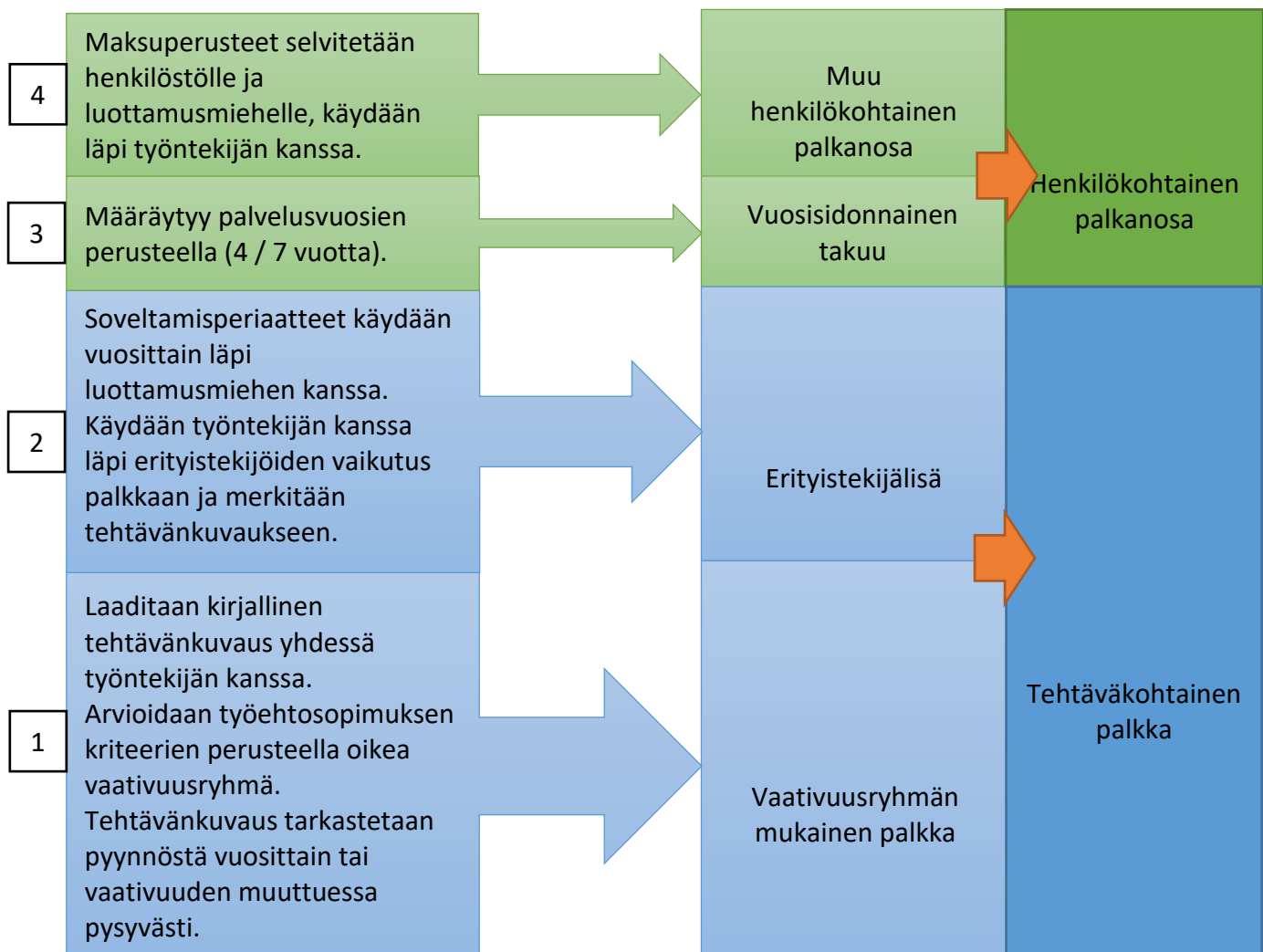
24. Milloin palkka sopimuksen mukaan maksetaan työntekijän pankkitilille, on maksumääräys lähetettävä niin ajoissa, että palkan voidaan laskea olevan erääntymispäivänä työntekijän käytettävissä.

Kaaviokuva palkanmuodostuksesta

25. Lisätään seuraava kaaviokuva palkanmuodostumisesta

TYÖNTEKIJÄN PALKAN MUODOSTUMINEN

Koko prosessin on oltava avoin ja kirjallinen.

Sopimuksen voimassaolo

26. Tämä sopimus on voimassa järjestöjen välisen työehtosopimuksen osana.

PALKKATAULUKOT

Palkkataulukko 1.8.2020 alkaen

Vaativuusryhmä	Hki ym	PKL I
VR 1	1847,46	1809,74
VR 2	1971,12	1957,57
VR 3	2146,93	2092,86
VR 4	2485,75	2403,52
VR 5	2675,93	2594,69
VR 5b	3098,04	2989,42

Palkkataulukko 1.7.2021 alkaen

Vaativuusryhmä	Hki ym	PKL I
VR 1	1884,41	1845,93
VR 2	2010,54	1996,72
VR 3	2189,87	2134,72
VR 4	2535,47	2451,59
VR 5	2729,45	2646,58
VR 5b	3160,00	3049,21

TEHTÄVÄNKUVAUSLOMAKE

(lue koko lomake ennen sen täyttämistä)

Työnantaja (toimipiste) _____

Tehtävänimike _____

1. Tehtävän pääasialliset tehtäväkokonaisuudet

- Olennaisimmat ja tärkeimmät tehtäväkokonaisuudet. Erilaisia työvaiheita ei tarvitse kuvata.

2. Muut tehtävän osa-alueet

- Esimerkiksi sijaisuudet, työryhmät, projektit, muut lisätehtävät.

3. Tehtävään liittyvä osaaminen ja harkinta

- Millaista koulutusta ja/tai työkokemusta tehtävässä vaaditaan?
- Mitä muita tietoja ja taitoja tehtävä edellyttää?
- Minkälaisia harkinta- ja valintatilanteita työ sisältää?
- Ohjataan työ ennalta määritellyillä ohjeilla, menettelytavoilla tai vakiintuneilla malleilla? Minkälaisilla?

4. Työn vaikutukset ja vastuu

- Kuvaa tehtävään liittyvän päätöksenteon ja vastuun luonnetta ja laajuutta
- Miten laajalle työn tekemisen vaikutukset ja seuraukset ulottuvat työyhteisössä tai sen ulkopuolella?
- Miten helposti työn tekemisen vaikutukset ja seuraukset ovat muutettavissa?
- Millä tavoin tehtävä vaikuttaa muiden työskentelyyn ja työpaikan toiminnan tavoitteiden saavuttamiseen?

5. Vuorovaikutus työssä

- Minkälaista organisaation sisäisten tai ulkoisten tahojen kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä työ sisältää ja minkä tahojen kanssa?
- Mitkä ovat tehtävään sisältyvän vuorovaikutuksen tavoitteet (informaation jakaminen tai vastaanottaminen, motivointi, sitouttaminen ym.)?

6. Muuta

- Mitkä muut asiat mahdollisesti vaikuttavat tehtävän vaativuuteen?

Olemme käyneet läpi tehtävänkuvauksen

_____ / _____ / _____

Työntekijän allekirjoitus

Työnantajan allekirjoitus

Palkan määräytymisen perusteet (vaativuusryhmä ja mahdollisten erityistekijöiden vaikutus palkkaan):

TYÖAIKAPANKKI TERVEYSPALVELUALALLE

1. Työaikapankkimallin tarkoitus ja käyttöönotto

Työntekijöiden työssä jaksamisen edistämiseksi ja työn ja vapaa-ajan yhteensovittamiseksi sekä toiminnallisesti järkevien ja tuloksellisten työaikajärjestelyjen mahdollistamiseksi voidaan sopia työaikapankkijärjestelmästä alla olevien kohtien mukaisesti.

Työaikapankkijärjestelmästä sovitaan kirjallisesti työnantajan ja yksittäisen työntekijän välillä. Sopimus on voimassa toistaiseksi tai määräajan.

2. Työaikapankin osatekijät

Työaikapankin osatekijöinä voivat olla:

- Lisä- tai ylityö ja ylityön korotusosa
- Lauantai-, sunnuntai-, ilta- ja yötyökorvaus
- Varallaolokorvaus

Vapaat säästetään työaikapankkiin tunteina ja minuutteina ja vapaa annetaan tunteina tai työpäivinä (5/vk) siten, että kokonaisen vapaapäivän pituus on työntekijän keskimääräinen viikkotyöaika/5:llä eli täyttä työaikaa tekevällä normaali- ja jaksotyössä 7 h 39 min ja toimistotyöajassa 7 h 30 min *31.8.2020 lukien tai lähinnä kyseistä ajankohtaa alkavan työvuoroluettelon alusta lukien.*

Esimerkiksi:

- 1) Yksi vuorokautinen ylityötunti, joka korvataan 50 %:lla korotetulla perustuntipalkalla on 1 h 30 min, kun se siirretään työaikapankkiin.
- 2) Säännöllisenä työaikana tehdystä iltatyöstä maksettava iltatyölisä, 15 % perustuntipalkasta, on työaikapankkiin siirrettynä yhdeltä tunnilta 9 min.

Työaikapankin osatekijöiden siirtämisestä työaikapankkiin on sovittava esimiehen kanssa viimeistään samalla, kun sovitaan niiden tekemisestä. Työntekijällä on oikeus säästää työaikapankkiin enintään 150 tuntia.

3. Työaikapankin kertymän pitäminen vapaana

Työaikapankkia käyttöönotettaessa on hyvä sopia työnantajan ja työntekijän välillä alustavasti siitä, milloin kertyneet työtunnit on tarkoitus käyttää. Vapaan ajankohdasta sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä. Jollei vapaan ajankohdasta voida sopia, työntekijän on ilmoitettava sen pitämisestä viimeistään kaksi kuukautta ennen vapaan alkamista.

Lähtökohtana työaikapankkijärjestelmässä on mahdollisimman hyvä yhteensovitus työyhteisön toiminnallisten ja työntekijän yksilöllisten tarpeiden kanssa.

4. Työaikapankin hallinnointi ja kirjanpito

Työaikapankkiin säästetyt työntunnit merkitään työaikakirjanpitoon, jonka sisällöstä työntekijällä on pyynnöstä oikeus saada tiedot.

5. Työaikapankin vaikutus työsuhteen muihin ehtoihin

Työaikapankkivapaat eivät muuta työsuhteessa noudatettavia ehtoja. Työaikapankkivapaa käsitellään työaikakirjanpidossa työssäoloaikana.

6. Työntekijän sairastuminen työaikapankkivapaan käytön yhteydessä

Jos työntekijä sairastuu ennen sovitun työaikapankkivapaan alkamista, sairauspoissaolon ajalle suunniteltu vapaa siirtyy annettavaksi myöhemmin sovittavana ajankohtana. Jos työntekijä sairastuu pankkivapaan aikana, ei työkyvyttömyysjakson yhtä päivää ylittävää osaa lasketa työaikapankkivapaaksi, ellei lyhyemmästä ole sovittu. Pitämättä jäänyt vapaa siirtyy annettavaksi myöhemmin sovittavana ajankohtana. Jos sairauspoissaolo päättyy ennen sovitun vapaan päättymistä, vapaa jatkuu sovitun mukaisena. Työntekijän tulee ilmoittaa sairastumisestaan työnantajalle välittömästi työkyvyttömyyden alettua. Todistus työkyvyttömyydestä toimitetaan työnantajalle työpaikan käytännön mukaisesti.

7. Työaikapankkivapaan ajalta maksettava palkka

Työaikapankkivapaan ajalta maksetaan työntekijälle henkilökohtaisen säännöllisen kuukausipalkan mukainen palkka.

Luontoisedut annetaan työaikapankkivapaan ajalta vähentämättöminä.

8. Työaikapankkisopimuksen päättyminen

Työsuhteen päättyessä tai irtisanottaessa työaikapankkisopimus työaikapankissa pitämättä olevat tunnit maksetaan rahana, ellei sovita niiden pitämisestä vapaana ennen työsuhteen tai työaikapankkisopimuksen päättymistä. Vapaasta maksettavan korvauksen suuruus määräytyy työsuhteen päättymishetkellä voimassa olevien palkkausperusteiden mukaan.

Sovittaessa työntekijällä on oikeus saada ja työnantajalla on oikeus antaa työaikapankkiin kerrytetyt tunnit rahana myös työtehtävien tai palkkausperusteiden olennaisesti muuttuessa.

Toistaiseksi voimassa oleva sopimus työaikapankista on irtisanottavissa kahden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen.

Yli vuoden kestänyt määräaikainen sopimus voidaan irtisanoa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus.

Helsingissä 24.11.2011

TERVEYSPALVELUALAN LIITTO RY

TERVEYS- JA SOSIAALIALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ TSN RY

SELVIYTYMISLAUSEKKE TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEEN

Allekirjoittajajärjestöt ovat yhtä mieltä siitä, että mikäli yritys on poikkeuksellisissa taloudellisissa vaikeuksissa ja sillä olisi työsopimuslain 7:3 §:n mukaiset perusteet irtisanoa työntekijöitä, paikallisesti voidaan sopia toisin työehtosopimuksen jäljempänä erikseen mainituista työehdoista.

Sopimuksen osapuolet

Sopijaosapuolia ovat työnantaja ja allekirjoittajajärjestön luottamusmies. Luottamusmiehen kanssa tehtävää sopimusta saa soveltaa kaikkiin työntekijöihin, ellei sen soveltamisalaan sovita rajoituksia tai muita ehtoja. On suositeltavaa, että allekirjoittajajärjestön luottamusmiehelle on annettu tilaisuus käydä luottamusmieskurssien perus- ja jatkokurssit.

Sopimuksen edellytykset

Selviytymislausekkeen käyttöönotosta voidaan neuvotella paikallisesti, jos työnantaja on joutunut ennalta arvaamattomiin, taloudellisiin vaikeuksiin, jotka johtaisivat työvoiman käytön vähentämiseen. Taloudellisten vaikeuksien tulee koskea koko yritystä. Sopimus voidaan tehdä vain erittäin painavista ja poikkeuksellisista syistä tilanteissa, joissa se on välttämätön työnantajan toimintaedellytysten ja työpaikkojen turvaamiseksi.

Paikallisissa neuvotteluissa todetaan yhteisesti toimenpiteiden tarve ja mitoitus sekä vaikutus kriisistä selviytymiseen yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa. Perusteena ei voi olla kilpailuedun hankkiminen suhteessa muihin alan yrityksiin, eikä sopimusta voida tehdä pelkkiin talousarvioihin perustuen ellei perustetta ole jo olemassa.

Sopimuksen tehnyttä työntekijää ei voida lomauttaa, osa-aikaistaa tai irtisanoa taloudellis-tuotannollisin syin sopimuksen voimassaoloaikana eikä 2 kuukauden kuluessa sen päättymisestä. Jos työnantaja toimii edellä mainitun määräyksen vastaisesti, sopimus purkautuu välittömästi ja työnantaja korvaa sovitun säästön kyseisen työntekijän osalta.

Sovittaessa selviytymislausekkeesta voidaan neuvotella myös työehtojen heikennysten kompensatiosta, jos yrityksen taloudellinen tilanne paranee.

Mistä taloudellisista etuuksista voidaan sopia työehtosopimuksesta poiketen

1. Sopimus voi koskea lomarahen suuruutta, vapaaksi vaihtamista ja/ tai maksuajankohtaa.
2. Sunnuntai-, lauantai-, yö- ja iltatyökorvausten sekä varallaolo- ja hälytyskorvausten tasoista voidaan vähentää enintään puolet.

Sopimuksen muoto ja kesto

Sopimus tehdään kirjallisesti. Sopimus voidaan tehdä enintään vuoden määräajaksi kerrallaan.

Sopimus voidaan irtisanoa kesken sopimuskauden 2 kuukauden irtisanomisajalla, jos yrityksen taloudellisessa tilanteessa tapahtuu merkittävää parannusta sopimuksen tekohetkeen verrattuna.

Muuta

Luottamusmiehelle annetaan kaikki tarpeellinen tieto kirjallisesti ennen neuvottelujen aloittamista ja tietoja täydennetään tarvittaessa neuvottelujen aikana.

Luottamusmiehen on pidettävä edellä olevan perusteella tehtäviensä hoitamista varten saamansa tiedot luottamuksellisina.

Luottamusmiehellä on oikeus käyttää asiantuntijaa neuvotteluissa. Asiantuntijaa koskee sama vaitiolovelvollisuus kuin luottamusmiestä.

Sopimus tulee toimittaa tiedoksi allekirjoittajajärjestöille.

Tämä sopimus on voimassa järjestöjen välisen työehtosopimuksen osana.

Helsingissä 3. päivänä kesäkuuta 2016

TERVEYSPALVELUALAN LIITTO RY

TERVEYS- JA SOSIAALIALAN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ TSN RY

TERVEYSPALVELUALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEN VUOSILOMAMÄÄRÄYKSET SIIRRYTTÄESSÄ VIISIPÄIVÄISEEN VUOSILOMALASKENTAAN

16 § Vuosiloma

Vuosiloman kertyminen

1. 1.4.2022 alkaen ansaittavissa vuosilomissa siirrytään vuosilomalain mukaisesta arkipäivälaskennasta (6/vk) lomapäivälaskentaan (5/vk), ellei työnantajakohtaisesti päätetä aikaisemmasta voimaantulosta.

Esimerkit:

Lomanmääräytymisvuodelta 1.4.2021 – 31.3.2022 lomat ansaitaan entisen 6/vk arkipäivälaskennan mukaan ja annetaan arkipäivinä 6 arkipäivää/vk lomakaudella 2022 ja sen jälkeisellä talvilomakaudella tai maksetaan työsuhteen päättyessä lomakorvauksena 6/vk laskentasäännön mukaan, ellei työnantajakohtaisesti ole päätetty aikaisemmasta voimaantulosta.

Lomanmääräytymisvuodelta 1.4.2022 – 31.3.2023 lomat ansaitaan 5/vk lomapäivälaskennan mukaan ja annetaan lomapäivinä 5 lomapäivää/vk tai maksetaan työsuhteen päättyessä lomakorvauksena 5/vk laskentasäännön mukaan.

1.5.2023 pitämättömät kuusipäiväisen laskennan mukaisesti ansaitut vuosilomat muutetaan viisipäiväisen laskennan mukaiseksi tämän pykälän 3. kohdan mukaisesti.

Esimerkki

Jos työntekijällä on vielä 1.5.2023 pitämättä 6-päiväisen laskennan mukaan ansaittuja lomia ajalta ennen 1.4.2022, muunnetaan ne 5-päiväisen laskennan mukaiseksi 1.5.2023.

Lomapäiviä ovat maanantain ja perjantain väliset päivät lukuun ottamatta TES:n 8 §:n mukaisia arkipyhiä.

Ellei tässä TES:n 16 §:ssä toisin ole määrätty, sovelletaan muilta osin vuosilomalakia kuitenkin siten, että vuosilomalain loman ajankohtaa ja säästämistä koskevissa 21 ja 27 §:issä mainituilla 12, 18 ja 24 arkipäivillä tarkoitetaan lomapäiviksi muutettuina 10, 15 ja 20 lomapäivää.

2. Työntekijä ansaitsee vuosilomaa kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta seuraavasti:

- a) *Lomataulukkoa A sovelletaan, jos työntekijän työsuhde on maaliskuun loppuun mennessä yhdenjaksoisesti jatkunut alle vuoden nykyisellä työnantajalla, ellei työntekijä muutoin kuulu taulukoiden B tai C piiriin.*
- b) *Lomataulukkoa B sovelletaan, jos työntekijän työsuhde on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä keskeytymättä jatkunut vähintään vuoden tai jos työntekijällä on kaksitoista täyttä lomanmääräytymiskuukautta tai jos työntekijällä on 5 vuotta palvelusvuosiin oikeuttavaa palvelua.*
- c) *Lomataulukkoa C sovelletaan, jos työntekijällä on maaliskuun loppuun mennessä palveluslisiin oikeuttavaa palvelusaikaa vähintään 15 vuotta.*
- d) *Vuotuiset lisälomapäivät:*

Siltä osin, kun lomaoikeus on tämän pykälän mukaisesti 25 päivää tai enemmän, lisätään loman pituutta 5 päivällä. Siltä osin kuin lomaoikeus on tämän pykälän mukaisesti 21- 24 päivää, lisätään loman pituutta 2 - 3 päivällä. Tällöin työntekijään sovelletaan kunkin taulukon alinta lisälomapäivät sisältävää riviä.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijän mahdollista edellä tässä pykälässä mainittua pitempää vuosilomaa koskevaa etua ei tällä työehtosopimuksella huononnetta.

Lomataulukko A

Täydet lom. määr.kk:t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lomapv:t	2	4	5	7	9	10	12	14	15	17	19	20

Lomataulukko B

Täydet lom. määr. kk:t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lomapv:t	3	5	7	9	11	13	15	17	20	21	24	25
Lomapv:t + lisälomapv:t										24	26	30

Esimerkki: Alle 5 vuotta alan palveluslisäkokemusta omaavan työntekijän työsuhde on alkanut 1.1.2023.

Lomanmääräytymisvuodelta 1.4.2022 - 31.3.2023 häneen sovelletaan lomataulukkoa A.

1.4.2023 alkaen häneen sovelletaan lomataulukkoa B, kunhan työsuhde yhteensä kestää vähintään vuoden.

Lomataulukko C

Täydet lom. määr. kk:t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lomapv:t	3	5	8	10	13	15	18	20	23	25	28	30
Lomapv:t + lisälomapv:t									25	30	33	35

Esimerkki: Työntekijällä täyttyy 15 vuotta palveluslisään oikeuttavaa alan työkö työsuhde emusta 1.9.2022. Hän alkaa ansaita lomaa lomataulukon C mukaan 1.4.2022 alkaen.

Esimerkki: Yli 15 vuotta palveluslisäkokemusta omaavan työntekijän on alkanut 1.1.2023. Hän alkaa ansaita lomaa välittömästi lomataulukon C mukaan.

3. TES:n tasoa korkeamman lomaoikeuden tai säästövapaiden muuntaminen: Työntekijään sovellettu tämän TES:n tasoa korkeampi lomaoikeus ja säästetyt vuosilomapäivät muunnetaan 5 pv/vk lomapäivälaskentaan 6 pv/vk arkipäivälaskennasta alla olevan taulukon mukaisesti. Taulukon ylittävien lomapäivien osuus muunnetaan kertomalla lomaoikeus luvulla 0,85.

lomapäivien lukumäärä 6-päiväisessä laskennassa	lomapäivien lukumäärä 5-päiväisessä laskennassa
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	5
7	6
8	7
9	8
10	9
11	10

12	10
13	11
14	12
15	13
16	14
17	15
18	15
19	16
20	17
21	18
22	19
23	20
24	20
25	21
26	22
27	23
28	24
29	25
30	25
31	26
32	27
33	28
34	29
35	30
36	30
37	31
38	32
39	33
40	34
41	35
42	35

Vuosiloman antaminen

4. Vuosiloma annetaan vuosilomalain mukaan. Se osa lomasta, joka ylittää 20 lomapäivää, annetaan työnantajan määräämänä aikana lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua. Kappaleessa 2 c) tarkoitetusta lomasta annetaan kuitenkin 25 lomapäivää ylittävä loman osa työnantajan määräämänä aikana lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua tai työntekijän suostumuksella muulloinkin sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana lomaan oikeuttava lomanmääräytymisvuosi päättyy. Kappaleessa 2 d) tarkoitettu loman osuus annetaan työnantajan määräämänä ajankohtana lomakaudella tai lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua.

Vuosilomapalkka ja -korvaus

5. Vuosiloman ajalta työntekijällä on oikeus saada palkkansa vuosilomalain mukaisesti.

Kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka

6. Kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka ja lomakorvaus lasketaan käyttäen jakajana lukua 21 ja kertojana lomapäivien lukumäärää, ellei 2 §:n mukaisesti paikallisesti sovita osakuukauden palkanlaskentasäännön käyttämisestä.

Sen lisäksi kuukausipalkkaisella työntekijällä, jonka työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtävää sunnuntai-, ilta-, yö- tai lauantaityötä, on oikeus saada em. työaikakorvauksia vastaava lisäys vuosiloma-ajan palkkaan ja vuosilomakorvaukseen. Työaikakorvauksista suoritettava rahakorvaus otetaan huomioon vuosiloma-ajan palkassa niin, että varsinaisen kuukausipalkan perusteella laskettua vuosilomapäiväpalkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka osoittaa, kuinka monta prosenttia lomanmääräytymisvuoden aikana maksetut työaikakorvaukset ovat olleet samalta ajalta maksetuista varsinaisista säännöllisen työajan palkoista.

Tuntipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka

7. Tuntipalkkaisten työntekijöiden vuosilomapalkan laskennassa käytetään vuosilomalain laskentasääntöjä.

Keskipäiväpalkkaan perustuva vuosilomapalkka: 14 päivän ansaintasäännön piirissä olevaan tuntityöntekijään sovelletaan vuosilomalain 11 §:ää, kuitenkin niin, että vuosilomalain mukaisen kerrointaulukon sijaan noudatetaan alla olevaa kerrointaulukkoa.

lomapäivien lukumäärä	kerroin
2	1,8
3	2,7
4	3,6
5	5,4
6	6,3
7	7,2
8	8,1
9	9
10	10,8
11	11,8
12	12,7
13	13,6
14	15,5

15	16,4
16	17,4
17	18,3
18	19,3
19	20,3
20	22,2
21	23,2
22	24,1
23	25
24	25,9
25	27,8
26	28,7
27	29,6
28	30,5
29	31,4
30	33,2
31	34,1
32	35
33	35,9
34	36,8
35	38,6

Jos lomapäivien määrä on enemmän kuin 35, kerrointa korotetaan luvulla 1,08 lomapäivää kohden.

8. **Prosentuaalinen vuosilomapalkka ja vuosilomakorvaus** määräytyvät vuosilomalain mukaan. Jos työntekijän vuosilomapalkka tai vuosilomakorvaus määräytyy prosenttimääräisenä ja hänelle on kertynyt lomapäiviä enemmän kuin 20, korotetaan hänelle maksettavaa lomakorvausta 9 %:n lisäksi kutakin ylittävää lomapäivää kohden 0,52 %.
9. Jos työntekijä tekee osa-aikatyötä ja saa osasairauspäivärahaa lomalle lähtöhetkellä, maksetaan vuosilomapalkka sen mukaan, mikä palkka olisi ollut, jos henkilö ei olisi osaaikaisairauslomalla.

Vuosilomapalkan maksaminen

10. Lomapalkka maksetaan normaalina palkanmaksupäivänä, ellei työntekijä viimeistään kuukautta ennen loman alkua pyydä lomapalkan maksamista vuosilomalain mukaisesti.

17 § Lomaraha

1. *Työnantajan siirryttyä tämän liitteen mukaisesti 5/vk lomapäivälaskentaan työntekijälle maksetaan lomarahana 50 % hänen liitteen mukaisesta 16 §:n 5, 6, 7 tai 8 kohdan tuntikohtaiset lisät sisältävästä vuosilomapalkastaan. Lomarahaa ei kuitenkaan makseta liitteen 16 §:n 2 d) kohdan mukaan määräytyvistä lisälomapäivistä.*

Lomaraha lasketaan kesäkuun säännöllisen kuukausipalkan perusteella ja maksetaan heinäkuun palkanmaksun yhteydessä, ellei työnantajan ja työntekijän välillä toisin sovita. Säännöllinen kuukausipalkka sisältää joka kuukausi saman suuruisen maksettavan palkan tehtäväkohtaisine ja henkilökohtaisine lisineen.

Esimerkki: Työntekijä on ansainnut lomaa 25 lomapäivää ilman lisälomapäiviä.

Lomanmääräytymisvuoden tuntikohtaiset lisät ovat olleet 8 %

lomanmääräytymisvuoden kuukausipalkoista. Lomaraha on $50\% \times 25/21 \times 8\%$:lla korotettu kesäkuun säännöllinen kuukausipalkka (tilapäisiä muutoksia tai palkattomia poissaoloja ei oteta huomioon). Työsuhteen päättyessä lomaraha lasketaan työsuhteen päättymishetken kuukausipalkan perusteella.

Mikäli työntekijän lomapalkka lasketaan prosenttiperusteisesti tai vuosilomalain 10 § 4 momentin mukaisissa muutostilanteissa lomanmääräytymisvuoden aikaisen kuukausipalkan perusteella, on lomarahan suuruus 50 % tuntikohtaiset lisät sisältävästä lomapalkasta lukuun ottamatta liitteen 16 § 2 d) kohdan mukaan määräytyvää lisälomapäiväosuutta.

2. Lomarahan saamisen edellytyksenä on, että työntekijä aloittaa vuosilomansa ilmoitettuna tai sovittuna ajankohtana. Oikeus lomarahaan syntyy myös, jos työntekijä välittömästi ennen vuosiloman alkamista tai vuosiloman päätyttyä työsuhteen kestäessä on ollut poissa työstä työnantajan suostumuksella tai vuosilomalain 2 luvun 7 §:n tarkoittamasta taikka muusta pätevistä syistä.

Pöytäkirjamerkintä:

Lomarahaa maksettaessa työntekijän työstä poissaolo työsopimuslain 3 luvun 1 §:n mukaisella hoitovapaalla rinnastetaan tilanteisiin, joissa työntekijä on poissa työstä työnantajan suostumuksella. Lomarahan saamisen edellytyksenä on, että työntekijä palaa työhön lain tarkoittaman ennakoilmoituksen tai siihen myöhemmin perustellusta syystä tehdyn muutoksen mukaisesti.

3. Vanhuus-, rintamamies- tai työkyvyttömyyseläkkeelle sekä varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai yksilölliselle varhaiseläkkeelle siirtyvälle työntekijälle maksetaan lomaraha edellä mainittuna prosenttina työntekijän vuosilomapalkasta ja vuosilomakorvauksesta.
4. Lomaraha maksetaan asevelvollisuuttaan suorittamaan lähtevälle työntekijälle hänen palattuaan sen jälkeen asianmukaisesti työhön. Tällöin maksettavan lomarahan määrä lasketaan työntekijän palvelukseen astuessa sovellettavan työehtosopimuksen osoittamana

prosenttina siitä lomapalkasta ja vuosilomakorvauksesta, joka työntekijälle maksettiin hänen palvelukseen astuessaan. Tämä määräys koskee myös aseetonta ja siviilipalvelusta sekä naisten vapaaehtoista asepalvelusta.

5. Lomaraha maksetaan myös työntekijälle työsuhteen päättyessä maksettavasta vuosilomakorvauksesta edellyttäen, että työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti yli yhden viikon.
6. Lomarahaa ei makseta työntekijälle, joka on välittömästi loman päätyttyä ollut poissa työstä ilman pätevää syytä, jättää irtisanomisajan noudattamatta tai purkaa määräaikaisen työsuhteen irtisanomisaikaa noudattamatta. Lomarahaa ei myöskään makseta, jos työnantaja päättää työsuhteen muusta työntekijästä johtuvasta syystä kuin työkyvyttömyydestä johtuen. Lomaraha maksetaan kuitenkin, mikäli työsuhteen päättäminen katsotaan lain vastaiseksi.
7. *Lomarahaa voidaan vaihtaa vapaaksi, jos siitä työpaikalla sovitaan. Lomarahan vapaaksi vaihtamisen mahdollisuudesta lomanmääräytymisvuoden osalta sovitaan kirjallisesti työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Yksittäisen työntekijän osalta lomarahan vapaaksi vaihtaminen edellyttää edellä mainitun sopimuksen lisäksi, että siitä sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä.*

Vapaa annetaan kesä- tai talvilomakaudella. Vapaan ajankohta sovitaan lomarahavapaasta sovittaessa. Vapaa rinnastetaan työssäoloon loman ansainnassa. Työntekijän sairastuessa ennen lomarahavapaan alkamista tai sen aikana, siirtyy sairausloman ajalle osuva vapaa työntekijän pyynnöstä pidettäväksi myöhempänä ajankohtana, kuten työehtosopimuksen liitteen 4 työaikapankkisopimuksen 6. kohdassa on määrätty tai korvataan rahana, jos niin sovitaan.

Vapaan ajalta maksetaan säännöllisen palkan lisäksi epämukavan työajan korvaukset palkkasopimuksen 21. kohdan mukaisesti. Lomarahavapaan ajalta maksettavan palkan määrän on vastattava lomarahan määrä.

Työsuhteen päättyessä pitämätön vapaa korvataan vastaavana rahakorvauksena.